

Kandidatafhandling
Cand.merc.aud.-studiet
Institut for Regnskab og Revision

Afleveret d. 30. maj 2012
Omfang: 269.541 anslag

IFRS for SMEs

en analyse og vurdering af mulighederne for en fremtidig fælles international regnskabsregulering i Danmark

Troels Knudsen

Mikkel Sandris

Vejleder:
Jens O. Elling

Censor:

Copenhagen Business School
Maj 2012

Indholdsfortegnelse

Executive Summary	1
1. Indledning.....	4
1.1 Problemformulering.....	5
1.2 Afgrænsning	6
1.3 Metode og modelvalg	7
1.3.1 Strukturel opbygning	7
1.3.2 Metodevalg	9
1.3.3 Dataindsamling og kildekritik.....	10
1.3.4 Målgruppe	12
1.3.5 Anvendelse af kildehenvisninger	12
1.3.6 Anvendelse af begreber og forkortelser	12
1.3.7 Forfatterens baggrund	12
2. Udvikling af SME-standarden.....	13
2.1 Kapitlets formål og opbygning	13
2.2 Udviklingen	13
2.3 Standarden	14
2.4 Delkonklusion.....	15
3. Regnskabsaflægger.....	16
3.1 Kapitlets formål og opbygning	16
3.2 EU-Kommissionen	16
3.3 IASB	17
3.4 Årsregnskabsloven.....	18
3.5 Afgrænsning af regnskabsaflægger	19
3.6 Delkonklusion.....	21
4 Regnskabsteori	22
4.1 Kapitlets formål og opbygning	22
4.2 Præstationsorienteret og formueorienterede regnskabsparadigmer.....	22
4.2.1 Det præstationsorienterede regnskabsparadigme.....	22

4.2.2 Det formueorienterede regnskabsparadigme	22
4.3 Anvendelse i dag	23
4.4 Sammenfatning	24
5. Regnskabsbrugerne og deres informationsbehov	25
5.1 Kapitlets formål og opbygning	25
5.2 Begrebsrammen	25
5.3 Begrebsrammens opbygning	26
5.3.1 Niveau 1: Brugernes informationsbehov	27
5.3.2 Niveau 2: Kvalitative egenskaber	28
5.3.3 Niveau 3: Definition af elementer.....	31
5.3.4 Niveau 4: Indregning og måling	32
5.3.5 Niveau 5: Klassifikation og præsentation	32
5.3.6 Grundlæggende forudsætninger.....	32
5.4 Regnskabsbrugerne.....	33
5.4.1 IASB	33
5.4.2 SME-standarden.....	34
5.4.3 Årsregnskabsloven.....	34
5.4.4 Andet syn på primære og sekundære regnskabsbrugere.....	35
5.5 Sammenfatning	37
5.6 Delkonklusion.....	37
6. Behovet for implementering af SME-standarden i Danmark.....	38
6.1 Kapitlets formål og opbygning	38
6.2 Implementering af regnskabsregulering	38
6.3 Eksisterende lovgivning	38
6.4 Fordeling af virksomheder.....	39
6.5 Årsregnskabsloven.....	39
6.5.1 Siden opstarten.....	40
6.6 EU	41
6.7 IFRS.....	42

6.8 Globalisering	43
6.9 Den administrative byrde.....	44
6.10 Delkonklusion.....	46
7. SME-standarden vs. årsregnskabsloven.....	47
7.1 Kapitlets formål og opbygning	47
7.2 Begrebsrammen	47
7.3 Årsregnskabets bestanddele og præsentation	47
7.3.1 Balancen.....	48
7.3.2 Totalindkomst- og resultatopgørelsen.....	50
7.3.3 Egenkapitalopgørelsen.....	52
7.3.4 Pengestrømsopgørelsen.....	53
7.3.5 Ledelsesberetning	55
7.4 Indregning og måling af udvalgte regnskabsposter.....	56
7.4.1 Varebeholdninger.....	56
7.4.2 Finansielle instrumenter.....	60
7.4.3 Leasing	64
7.5 Oplysningskrav	68
7.6 Delkonklusion.....	69
8. Implementering af SME-standarden på verdensplan	71
8.1 Kapitlets formål og opbygning	71
8.2 I verden	71
8.2.1 USA.....	72
8.3 Uoverensstemmelser mellem SME-standarden og EU's direktiver.....	74
8.3.1 De nuværende regnskabsdirektiver.....	74
8.3.2 Udkast til nyt regnskabsdirektiv	76
8.4 EU's medlemslandes respons på SME-standarden	78
8.4.1 Hvor egnet er SME-standarden?.....	78
8.4.2 SME-standardens potentielle anvendelse i EU	80
8.4.3 Forholdet med uoverensstemmelser for SME-standarden og EU-direktiverne.....	81

8.5 Inden for EU (læren af andre lande).....	81
8.5.1 UK.....	82
8.5.2 Sverige	86
8.5.3 Erfaringerne	89
8.6 Delkonklusion.....	90
9. Fremtidig regnskabslovgivning i Danmark.....	92
9.1 Kapitlets formål og opbygning	92
9.2 Måder at implementere SME-standarden	92
9.2.1 Direktivernes detailbestemmelser	92
9.2.2 Virksomhedernes mulighed	93
9.2.3 Selvbestemmelse i EU's medlemslande	95
9.3 Fremtiden i Danmark.....	96
9.3.1 Den optimistiske løsning for harmonisering.....	97
9.3.2 Den mere sandsynlige fremtid for regnskabsreguleringen	101
9.4 Delkonklusion.....	102
10. Konklusion	104
Litteraturliste	108
Bilag 1 - Forkortelser	1
Bilag 2 - Interviews	2
Rasmus Sommer - Project Manager, EFRAG	2
Thomas Justinussen - Credit Rating, Large corporates, Danske Bank.....	4
Per Pedersen - Kreditkonsulent, Jyske Bank	7
Rune Søndergaard - Kreditspecialist, Nykredit.....	9
Jan-Christian Nilsen - Chefkonsulent, Erhvervsstyrelsen	12
Peter Gath - partner og leder af faglig afdeling, KPMG	16
Kristian Koktvedgaard - Chefkonsulent, Dansk Industri	20
Kim Tang-Lassen - Regnskabsteknisk udvalg, FSR	23

Executive Summary

IASB (The International Accounting Standards Board) published on 9 July 2009 the self-contained standard IFRS for SMEs (IFRS for Small and Medium-sized Entities). The IFRS for SMEs are based on the accounting principles from IFRS (International Financial Reporting Standard), but have been simplified to suit the entities within its scope. An adoption of the IFRS for SMEs will primarily be an issue for each jurisdiction to decide.

The purpose of this Master's Thesis is to assess the future relevance and impact of a general international accounting standard in Denmark, including the experience with IFRS for SMEs from other countries. The thesis is divided into four main sections, where the first includes an analysis of which Danish companies that would fall within the in scope of the IFRS for SMEs, and the need for a general international accounting standard. The second main section includes an analysis of the differences between IFRS for SMEs and the Danish Financial Statements Act, and the third includes an analysis of the experience from other countries. The last main section examines the future of a potential general international accounting standard and the existing Danish Financial Statements Act.

The IASB defines the users of the IFRS for SMEs as companies without special public accountability and which publish the financial statements for external users. The IFRS for SMEs do not contain any limits in size, and the decision as to which entities should use the IFRS for SMEs rests ultimately with the national regulatory authorities. The Danish entities that may apply the IFRS for SMEs would be the larger entities in reporting class B and the whole of class C. The IFRS for SMEs may also, besides the international aspects, be relevant for companies that may be listed or for subsidiaries to adopt the standard, even though IFRS for SMEs itself rule out listed companies.

There are several stakeholders who have an interest in the financial statements of the companies - both internal and external. Stakeholders to the financial statements are determined by the nature, size and public interest of the entity, where IASB defines the primary stakeholders as banks, suppliers, credit rating agencies, customers and investors.

The majority of all companies in Denmark are represented by the small and medium-sized entities. The IFRS for SMEs are therefore relevant for a large part of the Danish market - both preparers and users of financial statements. In addition, a need for this standard arises along with the current design of the Danish Financial Statements Act, including the lacking updates, and the complexity of IFRS. There is also a need for an international homogenous reporting language, caused by the globalization, to ease the communication and comparability and to facilitate capital access.

Compliance with the requirements in the IFRS for SMEs should however always be in proportion to the burden. Through a comparative analysis of the IFRS for SMEs and the Danish Financial Statements Act it may be concluded that IFRS for SMEs impose additional requirements upon entities, particularly in reporting class B, but also upon entities in reporting class C, by restricting the options available.

This restriction causes an additional burden for the affected entities, where financial statements for the entities in reporting class B must include a presentation of the cash flow statement, addition of indirect production overheads in the costs of inventories and a classification of lease agreements as finance or operating leases. The analysis shows also that the number of presentation and disclosure requirements in the IFRS for SMEs exceeds the corresponding requirements in the Danish Financial Statements Act. The use of IFRS for SMEs will overall result in more informative financial statements for the stakeholders.

However, the IFRS for SMEs result in a more informative financial statements, and it is probable that Denmark will prepare a Danish executive order to IFRS for SME to ensure that the management's review still will be a part of the financial statements.

In spite of the fact that the IFRS for SMEs may be inappropriate for some entities in Denmark, it is probable that the standard will affect the Danish accounting legislation in the future. This conclusion is drawn from the need for such a standard and the positive attitude towards the IFRS for SMEs in Denmark.

At the moment, an adoption of the IFRS for SMEs is not possible, because of the conflict with the European accounting directives. The IFRS for SMEs may however be adopted if the European Commission eliminates the conflicts within the European accounting directives during the ongoing update, or if it is allowed by a separate regulation aimed at the entities in the EU or the Member States. The adoption of the IFRS for SMEs also depends on the response from large countries such as Germany and France which is not directly interested in implementing the Standard, however Germany has gained a more positive view of the standard recently.

IFRS for SMEs have been adopted in many countries worldwide, and more are to come. The characteristics for these countries are that they did not have any accounting legislation or that it was very limited when they adopted the IFRS for SMEs. Even though the IFRS for SMEs conflict with the European accounting directives, some of the European countries have used the IFRS for SMEs as basis for their new national accounting legislation. The primary change from the IFRS for SMEs to national accounting legislation is to eliminate the conflicts within the European accounting directives and adjustments to the national tax legislation. However, the national adoptions of the IFRS for SMEs will spoil the fundamental idea of a common accounting frame across borders.

Although Denmark supports the standard, the implementation will not be actively promoted before has been clarified what will happen with the new European accounting directives and the overall perception of the standard among the European countries. It may therefore take several years before it is possible to use of IFRS for SMEs in Denmark, but an opportunity for a use in the long-term is not implausible. A Member State option seems most likely, but it depends on the outcome from EU.

Whether or not an adoption of the IFRS for SMEs is imminent, there is a need for an update or even a whole new design of the Danish Financial Statements Act. Although a Danish adoption of the IFRS for SMEs, with required adjustments, does not meet some of the objectives, including the comparison of financial statements across borders and a totally international homogenous reporting language, there will be an easier transition to a possible acceptance and adoption of the IFRS for SMEs. A complete update of the current design of the Danish Financial Statements Act is also a possible solution, but it is important that the preparation of the Act is made from scratch and that it will not only be in the form of updates and additions as seen today.

1. Indledning

Udviklingen i verdensøkonomien har de seneste årtier skabt en øget globalisering, hvilket har medført en øget samhandel på tværs af landegrænserne, krav til større fleksibilitet af arbejdskraftens mobilitet, øget tilgængelighed af udenlandsk investorkapital samt forbedret muligheden for udenlandsk lånefinansiering.

Denne udvikling har ligeledes haft sin indvirkning i regnskabslovgivningen, hvor der siden EU-vedtagelsen i 2005 har været et lovmæssigt krav om anvendelse af IASB's begrebsramme, IFRS, ved udarbejdelse af koncernregnskaber i børsnoterede virksomheder.¹ Ud over vedtagelsen i 2005 fra EU's side har et stigende antal lande over hele verden løbende tilsluttet sig brugen af IFRS, primært for de børsnoterede virksomheder. Herved går udviklingen mod et fælles globalt regelsæt for børsnoterede virksomheder.

Nødvendigheden af en international standard skal også ses i lyset af muligheden for tilførsel af nødvendig kapital og yderligere udvikling af virksomhederne, hvilket synes relevant for et mindre land som Danmark. For at kunne opretholde en fornuftig global konkurrenceevne, kan det for små og mellemstore virksomheder være nødvendigt at lede efter alternative og ikke nødvendigvis nationale investorer. Der kan opstå et problem når danske virksomheder aflægger regnskab efter ÅRL (Årsregnskabsloven), som udenlandske regnskabsbrugere nødvendigvis ikke har kendskab til.

Med baggrund i egne erfaringer fra revisionsbranchen, samt gennem studietiden på CBS (Copenhagen Business School), er det vores opfattelse, at IFRS på nuværende tidspunkt kun i et begrænset omfang anvendes af ikke-børsnoterede virksomheder. Regnskabsreguleringen vurderes at være omfattende og kompleks for små og mellemstore virksomheder. Grundet de omfattende og komplekse regler antages det, at de små og mellemstore virksomheder aflægger regnskab efter de enkelte landes nationale regnskabsregler, hvilket tillige er i overensstemmelse med vores egne erfaringer blandt danske virksomheder.

Interessen for en ikke så omfangsrig fælles international regnskabsregulering som IFRS har længe været til stede, hvor IASB² siden 2003 har haft konkrete drøftelser og arbejdet med udarbejdelse af en international standard for små og mellemstore virksomheder. Efter knap syv års behandling, afsluttede IASB deres arbejde og udsendte i juli 2009 standarden: "International Financial Reporting Standard for Small and Medium-sized Entities". Standarden er imidlertid ikke godkendt af EU, hvilket er den første barriere for en implementering i Danmark.

Den manglende EU-retlige baggrund for SME-standarden (IFRS for SMEs), samt standardens uafhængighed af de øvrige regnskabsstandarder medfører, at ERST (Erhvervsstyrelsen) er afven-

¹ ERST (2005)

² IASB (2009e)

tende med en konkret udmelding om standardens fremtidige betydning i Danmark. Det skal samtidig ses i lyset af, at EU-Kommissionen har støttet IASB i udarbejdelsen af SME-standard. På nuværende tidspunkt diskuteres det stadig, hvorvidt standarden skal indgå som en del af den europæiske regnskabslovgivning. Afhandlingen vil derfor se nærmere på disse forhold, idet det fra dansk side findes interessant at gå i dybden med en så aktuelt og uafklaret problemstilling.

1.1 Problemformulering

På baggrund af indledningen søger denne afhandling at besvare følgende overordnede problemformulering:

Med udgangspunkt i den internationale regnskabsstandard for små og mellemstore virksomheder (IFRS for SMEs) foretages en analyse og vurdering af muligheden samt behovet for implementering af en fælles international regnskabsregulering for små og mellemstore virksomheder i Danmark

Problemformuleringen vil blive besvaret ved at forholde sig til følgende delspørgsmål:

1. Hvilke overvejelser ligger til grund for IASB's udarbejdelse af SME-standard?
Indledningsvist vil bevæggrundene for udarbejdelsen af SME-standard blive undersøgt til sikring og forståelse af, hvorfor SME-standard blev udarbejdet, og hvorledes den er bygget op.
2. Hvad forstås ved regnskabsaflæggere i form af små og mellemstore virksomheder?
Formålet med spørgsmålet er at identificere de regnskabsaflæggere, som vil have det største behov for en international regnskabsregulering for små og mellemstore virksomheder.
3. Hvilke regnskabsbrugere vil være den primære målgruppe for en fælles international regnskabsregulering?
Med baggrund i de afgrænsede regnskabsaflæggere fra delspørgsmål 2 er formålet med spørgsmålet at identificere de mest relevante regnskabsbrugere for en fælles international regnskabsregulering for små og mellemstore virksomheder. Herunder afdækkes hvilke informationsbehov disse regnskabsbrugere har.
4. Hvad er behovet for at implementere en fælles international regnskabsregulering for små og mellemstore virksomheder i Danmark for regnskabsaflæggere og -brugere?
Formålet med spørgsmålet er at identificere regnskabsaflæggere og -brugeres behov for en fælles international regnskabsregulering for små og mellemstore virksomheder i Danmark.
5. Hvilke konsekvenser kan der være ved en implementering af SME-standard for danske regnskabsaflæggere, herunder forskelle i forhold til regnskabsaflæggelse efter ÅRL?

Formålet med spørgsmålet er, at foretage en komparativ analyse på udvalgte områder af ÅRL og SME-standarden med henblik på at vurdere nytteværdien og konsekvenserne ved brugen af en anden regnskabsregulering end ÅRL.

6. Hvilke erfaringer har andre nationer gjort sig med SME-standarden?

Formålet med spørgsmålet er at vurdere andre landes erfaringer med SME-standarden og drage nytte af disse i en eventuel implementering af en fælles international regnskabsregulering for små og mellemstore virksomheder i Danmark.

7. Hvordan kan en fælles international regnskabsregulering for små og mellemstore virksomheder blive implementeret i Danmark?

Formålet med spørgsmålet er at vurdere mulighederne for en implementering af en fælles international regnskabsregulering for små og mellemstore virksomheder i Danmark, med baggrund i tidligere opnåede erfaringer fra afhandlingen.

1.2 Afgrænsning

For at sikre at fokus i afhandlingen holdes på problemstillingen, er der foretaget afgrænsning på nedenfor nævnte punkter.

Det forudsættes, at regnskabsteoriene for henholdsvis det præstations- og formueorienterede regnskabsparadigme er kendt af læseren, hvorfor beskrivelsen kun er foretaget på et overordnet niveau med henvisning til litteratur, hvor nærmere baggrundsinformation kan indhentes.

Ligeledes forudsættes det, at læseren har kendskab til begrebsrammen, som ligeledes også kun vil blive gennemgået på et overordnet niveau. I afhandlingen foretages henvisning til relevant litteratur.

SME-standarden er udgangspunktet for vores problemstilling og diskussion. I afhandlingen foretages sammenholdelse af SME-standarden og ÅRL. For at holde fokus på problemstilling, foretages sammenligningen med fokus på de forhold, som vurderes mest relevante for den gennemsnitlige virksomhed i SME-segmentet. Der afgrænses således fra at foretage en dybdegående analyse af alle tænkelige forskelle mellem de to regnskabsreguleringer.

Afhandlingens problemstilling er en analyse af muligheden for implementering af en ny regnskabsregulering. I den forbindelse afgrænses der fra at beskrive den generelle metodik ved udvikling af danske og internationale regnskabsreguleringer.

I forbindelse med besvarelse af delspørgsmål 6 inddrages erfaringer fra andre nationer, som holdes op imod Danmark. Denne inddragelse afgrænses til kun at omfatte lande omkring Danmark, som inden implementering af SME-standarden havde en velfungerende regnskabsregulering og ligesom Danmark er medlem af EU, og derved underlagt EU's direktivkrav. Der inddrages således ikke erfaringer fra lande uden for EU, som allerede har implementeret SME-standarden, da

kendskabet til deres tidligere regnskabsreguleringer ikke er tilstrækkelig, og omfanget af inddragelsen er vurderet som værende for stort.

Eventuelle skattetekniske spørgsmål og forskelle i forbindelse med beskrivelse og sammenligning af SME-standarden og ÅRL vil ikke blive beskrevet, da dette regelsæt er særdeles omfattende og varierer fra land til land.

Det kan ikke udelukkes, at der forekommer opdateringer af IFRS, der sagtens stadig kan anvendes som fortolkning til loven, men grundet afhandlingens omfang vil dette ikke blive analyseret yderligere.

Herudover vil der løbende i afhandlingen blive foretaget mindre, men stadig relevante, afgrænsninger for at opretholde fokus på den overordnede problemstilling.

Der er i afhandlingen ikke medtaget en afsluttende perspektivering, da det primære perspektiveringsemne vurderes at være inkluderet i opgaven som helhed.

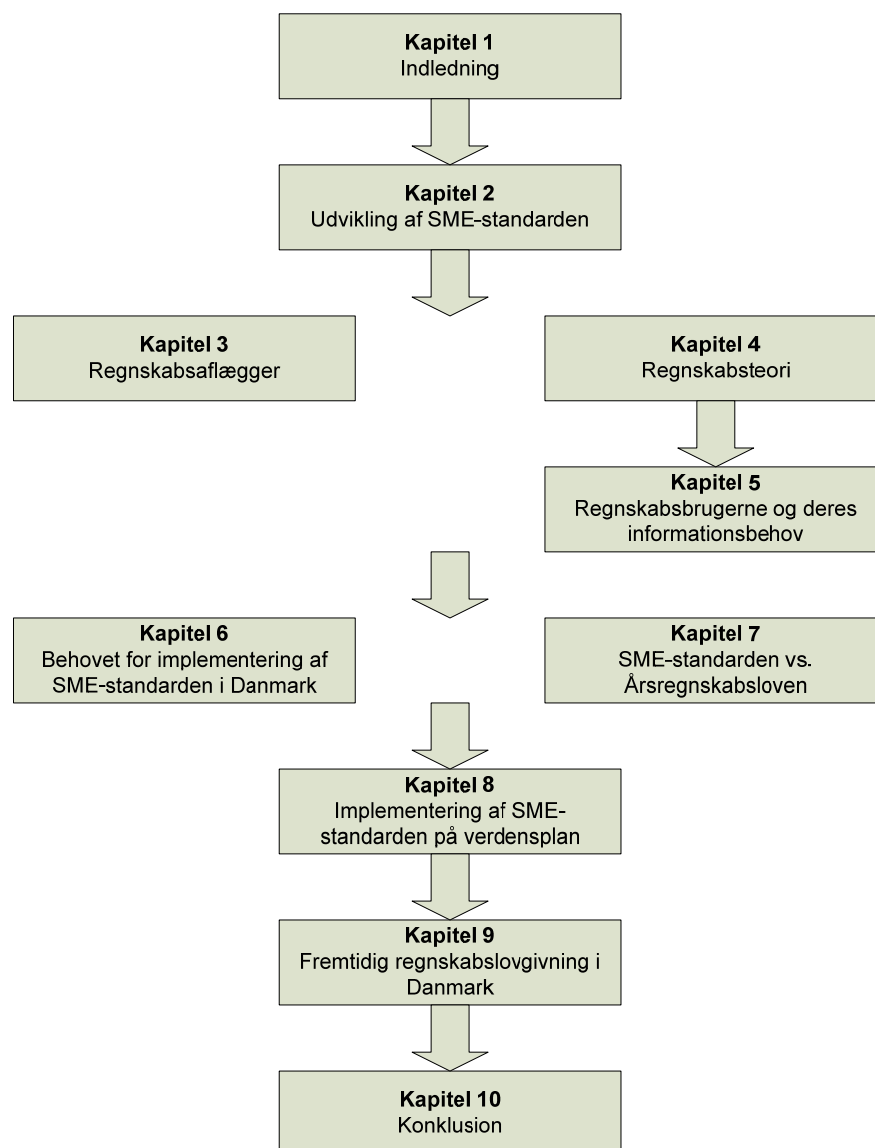
De til afhandlingen foretagne interviews er udført slut 2011 og begyndelsen af 2012. Skæringsdatoen for medtagelsen af nye informationer er sat til den 6. maj 2012.

1.3 Metode og modelvalg

Dette afsnit vil gennemgå opbygningen af strukturen i afhandlingen samt den metode, som er valgt for at undersøge, og i sidste ende svare på, afhandlingens problemformulering.

1.3.1 Strukturel opbygning

Afhandlingens opbygning er illustreret i figur 1.1 nedenfor.

Figur 1.1: Afhandlingens opbygning³

Kapitel 2 indeholder en indledende beskrivelse af udviklingen af SME-standarden, som beskriver baggrunden for, at IASB valgte at udarbejde standarden, samt den proces, der var i forbindelse med tilblivelsen af standarden.

Kapitel 3 gennemgår, hvorledes henholdsvis EU, IASB og ÅRL definerer små og mellemstore virksomheder, som skal danne baggrund for en fastsættelse af, for hvilke virksomheder SME-standarden skal gælde for i Danmark.

Kapitel 4 gennemgår de to overordnede regnskabsparadigmer, præsentation og formueorienteret, for at skabe en overordnet forståelse for den regnskabsregulering, der eksisterer i dag, kontra

³ Egen tilskrivning

den, som tidligere har været anvendt. I forlængelse heraf indeholder kapitel 5 en diskussion af regnskabsbrugerne og deres informationsbehov, set i forhold til hvorledes disse tolkes efter henholdsvis IASB og ÅRL.

Kapitel 6 og 7 gennemgår henholdsvis behovet for implementering af SME-standarden i Danmark, og analyserer relevante forskelle mellem ÅRL og SME-standarden. Kapitel 6 gennemgår den nuværende regnskabsregulering i Danmark samt diskuterer de forhold, som taler for, at en fælles international regnskabsregulering for SME-segmentet bliver implementeret i Danmark. Kapitel 7 er en sammenligning af ÅRL og SME-standarden med henblik på dels det overordnede i forhold til regnskabet opbygning, og dels på regnskabsniveau, hvor tre områder er udvalgt med baggrund i, at disse er vurderet mest almindelig fremkommende for virksomheder i SME-segmentet.

Kapitel 8 beskriver implementeringen og udbredelsen af SME-standarden på verdensplan, herunder en gennemgang af, hvorfor EU på nuværende tidspunkt ikke er påbegyndt implementering af standarden. Herudover gennemgås regnskabsudviklingen i UK (Storbritannien og Irland) og Sverige. De har som de første lande i EU taget skridt i mod en implementering af SME-standarden, dog med korrektioner i forhold til EU-direktiverne og nationale regler.

Kapitel 9 samler op på afhandlingen i forhold til en analyse af forskellige muligheder for implementering af SME-standarden i Danmark. I forlængelse heraf kommer vi med vores bud på, hvordan den fremtidige regnskabsregulering i Danmark kan komme til at se ud.

Kapitel 10 indeholder en samlet konklusion, som svarer på problemformuleringen.

1.3.2 Metodevalg

Afhandlingens udgangspunkt er SME-standarden. Standarden er vedtaget i 2009, og udbredelsen af standarden er blandt andet af denne grund begrænset i landene omkring Danmark, ligesom den endnu ikke er indført i Danmark. Udgangspunktet for besvarelsen af problemstillingen er en eksplorativ undersøgelse og vil ske ud fra en teoretisk analyse.⁴ Som supplement til den teoretiske analyse vil der blive anvendt empirisk materiale, i form af undersøgelser foretaget af IASB og EU i forbindelse med kommentarer, høringer samt undersøgelse af standardens anvendelighed. Derudover anvendes undersøgelser vedrørende relevante regnskabsbrugere og deres informationsbehov, samt inddragelse af erfaringer fra andre lande, som er i gang med en proces, hvor SME-standarden implementeres, men dog endnu ikke er afprøvet i praksis.

⁴ Andresen, Ib (2006), side 21

1.3.3 Dataindsamling og kildekritik

Dataindsamling til brug for afhandlingen består i en kombination af primære og sekundære data.⁵ Primære data er kendetegnet ved, at de er personligt indsamlet i forbindelse med udarbejdelsen af afhandlingen, hvorimod sekundære data er indsamlet af andre.

Primære data

I forbindelse med dataindsamling i afhandlingen er der anvendt primære data i form af interviews.⁶ Interviews er benyttet for at opnå forskellige synspunkter og holdninger vedrørende afhandlingens problemstilling og løsning heraf.

For alle interviews gælder, at de opbygges som delvist strukturerede interviews. Inden afholdelse af det pågældende interview har interviewerne sat sig ind i afhandlingens problemstilling, og ud fra dette er der udarbejdet en overordnet spørgeramme. Spørgerammen er herefter tilpasset det enkelte interview, da de interviewede har forskellig faglig og professionel baggrund. Spørgerammen er på forhånd fremsendt til de involverede parter. Denne tilgang er valgt, dels for at få bekræftet, at den pågældende person er den rette i forhold til spørgerammen, og dels for at give den interviewede mulighed for at forberede sig på emnet.

Spørgerammen er udtryk for de forhold og de problemstillinger, som afhandlingen ønsker at belyse. Samtidig har interviewerne været opmærksomme på kravet om åbenhed over for nye synsvinkler, som spørgerammen muligvis ikke tog højde for. Interviewene er foretaget over en periode på en måned, hvilket har givet mulighed for at drage nytte af fremkomne synspunkter og holdninger, i de tidligere interviews, til de senere.

Interviewene er som udgangspunkt optaget på diktafon. Nogle af de interviewede frabad sig at interviewet blev optaget, hvorfor dette blev efterlevet. Vi har med udgangspunkt i vores referater indhentet godkendelse fra alle de interviewede til at benytte de i bilagene gengivne referater.

Udgangspunktet for udvælgelsen af de interviewede har været at få en bred vifte af personer, som enten har haft med SME-standarder at gøre, eller som vil blive berørt af denne ved en eventuel implementering, som følge af en status som regnskabsaflægger eller -bruger. Der er i alt foretaget otte interviews.

Generelt gælder det for de interviewede personer, at der er tale om kilder af subjektiv karakter, da de ofte vil være præget af personlige og organisationsmæssige holdninger til det pågældende emne. Synspunkterne vurderes dog at bygge på et højt fagligt niveau, hvilke antages at være med til at præge standardens udvikling og fremtid i Danmark.

⁵ Andresen, Ib (2006), side 150

⁶ Ved de foretagne interviews henvises der til afhandlingens bilag 2. Resumeet af interviewene forholder sig til det sagte, hvorfor de ikke er omskrevet væsentligt for at sikre, at meninger og holdninger ikke ændres eller fortolkes. Dette kan dog have en betydning for grammatikken.

De interviewede personer

Rasmus Sommer arbejder som Projekt Manager for EFRAG i Bruxelles. Baggrunden for at inddrage Rasmus Sommer er, at han har arbejdet med standarden, og som repræsentant for EFRAG været med til at vurdere konsekvenserne ved indførelse af nye internationale regnskabsstandarder for EU-Kommissionen. EFRAG's rolle er dog ikke politisk orienteret.

Jan-Christian Nilsen arbejder som chefkonsulent hos ERST. Som repræsentant for ERST, som blandt andet har til opgave at udarbejde love og regler inden for regnskabsområdet i Danmark, vurderes Jan-Christian Nilsen således at have et godt kendskab til den danske regnskabslovgivning, herunder hvad der kræves for, at en fælles international regnskabsregulering kan blive implementeret i Danmark. Desuden har Jan-Christian Nilsen arbejdet med SME-standardens, da den forelå i udkast.

Kristian Koktvedgaard arbejder som chefkonsulent inden for skat og regnskab hos DI (Dansk Industri). Baggrunden for at inddrage Kristian Koktvedgaard er, at han som repræsentant for DI repræsenterer et stort udsnit af de virksomheder, som hører til SME-segmentet. Kristian Koktvedgaard repræsenterer således regnskabsaflæggerne, og til dels regnskabsbrugerne.

Peter Gath er partner, leder af Revision og afdelingsleder i faglig afdeling i KPMG. Baggrunden for at inddrage Peter Gath er hans arbejde i KPMG's faglige afdeling, som blandt andet omfatter løbende ajourføring inden for regnskabsområdet.

Kim Tang-Lassen er medlem af regnskabsteknisk udvalg under FSR (FSR - danske revisorer). Baggrunden for at inddrage Kim Tang-Lassen er hans virke i regnskabsteknisk udvalg. Udvalget har til formål at udarbejde regnskabsvejledninger og behandle regnskabsmæssige og selskabsretlige forhold på vegne af FSR. Kim Tang-Lassen har i denne forbindelse arbejdet med standarden i forbindelse med det første udkast, og da standarden blev endelig vedtaget i 2009.

De sidste tre interviews er foretaget med henholdsvis Thomas Justinussen fra Danske Bank, Per Pedersen fra Jyske Bank og Rune Søndergaard fra Nykredit. De tre repræsentanter arbejder alle med kreditvurdering i hver deres respektive banker. Baggrunden for at inddrage disse personer er, at få en regnskabsbrugers synsvinkel på implementeringen af en fælles international regnskabsstandard, her SME-standardens. Bankerne betragtes som en væsentlig regnskabsbruger for mange af de mindre virksomheder i SME-segmentet.

Sekundære data

Af sekundære kilder er der primært anvendt SME-standardens, med supplerende dokumenter i form af dels en beskrivelse af grundlaget for konklusionerne, dels et illustrativt årsregnskab og en præsentations- og oplysningstjekliste samt årsregnskabsloven. Disse kilder vurderes som værende valide og objektive samt have en høj grad af troværdighed.

Derudover er der blevet anvendt regnskabshåndbøger og publikationer fra de største danske revisionsfirmaer og FSR, som vil være præget af firmaernes og organisationens egne holdninger til de respektive regnskabsområder. De pågældende holdninger vurderes at være baseret på et højt fagligt niveau, hvorfor disse kilder anses for værende objektive og troværdige.

Faglitteratur og artikler af relevans for problemstillingen vil udgøre de øvrige og sekundære kilder til afhandlingen. Disse kilder vurderes for værende af mere subjektiv karakter, da de oftere vil være præget af organisationerne og forfatterens personlige og offentlige holdninger til det pågældende emne. Da validiteten af sådanne kilder altid vil kunne anfægtes i et eller andet omfang, er der blevet foretaget en kritisk vurdering af de øvrige kilder, hvorfor disse kilder kun anvendes som supplerende materiale i afhandlingen.

1.3.4 Målgruppe

Denne afhandlings primære målgruppe er, ud over vejleder og censor, regnskabsudstedere samt regnskabsaflæggere og -brugere for små og mellemstore virksomheder i Danmark.

Den sekundære målgruppe omfatter personer med interesse inden for den fremtidige udvikling af regnskabsreguleringen for små og mellemstore virksomheder. Det forudsættes dog, at læseren har et grundlæggende kendskab til det teoretiske stof som gennemgås. Dette vil svare til en uddannelsesmæssig baggrund som minimum HD(R) eller tilsvarende praktisk relevant erhvervmæssig erfaring.

1.3.5 Anvendelse af kildehenvisninger

Der anvendes løbende kildehenvisninger i afhandlingen, som alle vil være placeret nederst på siden med fortløbende numre. Kilderne vil være yderligere specificeret bagerst i afhandlingen under litteraturoversigten, hvor alle anvendte kilder vil fremgå.

1.3.6 Anvendelse af begreber og forkortelser

I forbindelse med anvendelse af begreber eller forkortelser angives ved første anvendelse den/det pågældende begreb eller forkortelse, efterfulgt af den/det fulde navn i parentes. Derudover er alle anvendte begreber og forkortelser oplistet alfabetisk bagerst i afhandlingen.

1.3.7 Forfatterens baggrund

Afhandlingen er skrevet af Mikkel Sandris og Troels Knudsen, som begge har 6½ års erfaring som revisor fra henholdsvis KPMG og BDO. Sideløbende har vi først læst HD(R) og efterfølgende Cand.Merc.Aud., hvor denne afhandling er den afsluttende opgave. Det forhold, at vi kommer fra to forskellige revisionsfirmaer, medfører, at vi kan supplerer hinanden med forskellige synspunkter, som følge af vores forskellige arbejdspladser og -opgaver, og derved ikke har haft præference for materiale og holdninger fra kun et firma.

2. Udvikling af SME-standarden

2.1 Kapitlets formål og opbygning

Formålet med kapitlet er, at beskrive grundlaget for tilblivelsen og udviklingen af SME-standarden, samt dens opbygning. Dette foretages for at give en overordnet forståelse for SME-standarens berigtigelse, samt belyse hvorvidt implementeringen har efterlevet IASB's hensigt med SME-standarden.

2.2 Udviklingen

Allerede fra tiden omkring oprettelsen af IASB har der været tanker om en fælles international regnskabsstandard for små og mellemstore virksomheder. Baggrunden var, at IFRS ikke blev vurderet som værende passende for små og mellemstore virksomheder, idet IFRS må antages primært at være udarbejdet til børsnoterede virksomheder. Behovet for en mindre omfattende regnskabsregulering blev allerede konstateret af det tidligere styrende organ IASC (International Accounting Standards Committee), i en rapport til IASB i december 2000, hvori det fremgik:

"A demand exists for a special version of International Accounting Standards for Small Enterprises"⁷

Behovet medførte, at der i 2001 blev nedsat en arbejdsgruppe af eksperter og rådgivere med det formål, at udarbejde mulige løsninger til problemstillingen. Samtidig fik IASB på et møde med verdens nationale lovgivere i september 2003 bekræftet, at en sådan standard var efterspurgt, hvorefter der begyndte at komme mere skub i udviklingen af en sådan regulering. IASB valgte i forbindelse med udarbejdelsen, at have fokus på den mere kortsigtede likviditet, soliditet samt cash-flow.⁸

IASB publicerede i juni 2004 det første debatoplæg vedrørende regnskabsregulering for små og mellemstore virksomheder, der havde til formål at starte en generel debat om standarden. Der blev heri opfordret til offentlighedens tilbagemeldinger på standardens udformning, formål, målgruppe mv. Der blev modtaget 120 svar herpå, hvor der dog kun blev fremlagt få konkrete forslag i tilbagemeldingerne. For at få mere specifikke tilbagemeldinger og komme endnu tættere på problemstillingen afholdte IASB i 2005 flere møder med regnskabsaflæggere og -brugere i små og mellemstore virksomheder, hvor der blev taget udgangspunkt i et nyt og mere specifikt spørgeskema.⁹

Spørgeskemaet gav IASB 101 svar, hvilket spillede en vigtig rolle op til det første høringsudkast i januar 2006, og den senere præsentation af det officielle udkast til standarden i februar 2007.

⁷ IASB (2009b), BC1-4

⁸ IASB (2009c), s. 3, pkt. 6

⁹ IASB (2009b), BC5-11

Siden starten i 2003, og frem til offentliggørelsen af det officielle, var der blevet afholdt 31 offentlige bestyrelsesmøder. Udkastet blev helt usædvanlig oversat til fem forskellige sprog, for at skabe en så bred dialog som muligt.

Formålet med standarden var at skabe en forenklet, selvstændig regnskabsstandard for små og mellemstore virksomheder, baseret på IFRS. Udkastet var dog modificeret i forhold til IFRS for at afspejle behovet i gruppen for små og mellemstore virksomheder samt for generelle cost-benefit-overvejelser. I udkastet til SME-standardens var der, i forhold til IFRS, udeladt områder og regler, der ikke på daværende tidspunkt blev vurderet som værende relevante for målgruppen. Herudover var der et begrænset antal valgmuligheder for indregning og måling, samtidig med færre antal oplysningskrav. Der var dog flere steder obligatoriske tilbagefald og krydsreferencer til IFRS, hvorfor standarden ikke kunne betegnes som en selvstændig standard.¹⁰

IASB ønskede endvidere, som et supplement til det af offentligheden kommenterede udkast, at teste standardens funktionalitet. Dette blev gjort ved at foretage en undersøgelse involverende 116 små og mellemstore virksomheder fra 20 lande. De udvalgte virksomheder repræsenterede et bredt spektrum af forskellige størrelser og specifikke forhold, hvor der både var virksomheder med 10 eller færre fuldtidsansatte, men også andre med mellem 11 og 50 fuldtidsansatte. Der var ligeledes virksomheder med banklån, betydelige overtræk og udenlandske enheder mv. Målet med undersøgelsen var blandt andet, at vurdere standardens forståelighed, brugervenlighed, hensigtsmæssigheden af omfanget, samt problemerne og byrden forbundet med anvendelsen heraf. Som en reaktion på høringsudkastet modtog IASB 162 kommenterede tilbagemeldinger på udkastet. Det generelle ønske var at få standarden som et selvstændigt dokument, hvor tilbagefald og krydsreferencer til IFRS skulle fjernes. Efter omfattende og nøje gennemgang af den modtagne feedback og anbefalinger, blev den endelige SME-standard godkendt og publiceret af IASB den 9. juli 2009.¹¹

2.3 Standarden

Den endelige SME-standard består af 230 sider. Hertil kommer to supplerende dokumenter indeholdende en beskrivelse af grundlaget for konklusionerne¹² på 52 sider, samt et illustrativt årsregnskab sammen med en præsentations- og oplysningstjekliste¹³ på 64 sider. Standarden består af 35 afsnit med tilsvarende opbygning som IFRS, hvor formen er blevet væsentlig komprimeret. Til sammenligning består standarderne for IFRS af over 12 gange så mange sider.

Der er tale om en uafhængig og selvstændig standard, hvor der stadig findes én krydsreference til IFRS (IAS 39). Der er her tale om en mulighed, og ikke et krav. Standarden har sin egen begrebsramme og regulering inden for alle relevante regnskabsområder. Når standarden ikke be-

¹⁰ IASB (2009b), BC12-19

¹¹ IASB (2009b), BC20-35

¹² IASB (2009b)

¹³ IASB (2009d)

handler en specifik transaktion eller begivenhed, henvises der til krav og vejledning om lignende forhold i standarden samt definitioner, indregnings- og målingsprincipper i standardens begrebsramme.¹⁴

Standarden er, efter vores vurdering, opbygget på en overskuelig måde, hvor målgruppen er det første der defineres, hvorefter de generelle principper for udarbejdelse af årsregnskabet præsenteres. Der vil nedenfor være en gengivelse herfor, dog uden at der er tale om en uddybende forklaring under hensyntagen til afhandlingens målgruppe. Målgruppen vurderes som udgangspunkt at være virksomheder med nuværende eller kommende internationale relationer og interesser. SME-standardens vurderes endvidere at have en generel interesse, da der vil ske en løbende opdatering, som skal sikre en tidssvarende regnskabsreguleringen.

De grundlæggende forudsætninger for udarbejdelsen af et årsregnskab efter SME-standardens er ligeledes gengivet i standarden¹⁵, hvor de givne informationer skal være:

- Forståelige
- Relevante
- Væsentlige
- Pålidelige
- Indhold og substans frem for form
- Forsigtige
- Fuldstændige
- Sammenlignelige
- Aktuelle
- Afbalanceret mellem fordele og omkostninger

SME-standardens er som tidligere nævnt udarbejdet med udgangspunktet i en forenkling af IFRS, hvilket ud fra ovenstående vurderes at være lykkedes, og dermed har givet mulighed for mindre virksomheder at bruge fælles internationale regnskabsregler. Derfor vil der som følge af den kontinuerlige udvikling i IFRS løbende være behov for opdatering af SME-standardens. IASB har endvidere givet udtryk for, at de vil bestræbe sig på at foretage en opdatering af SME-standardens hvert tredje år.¹⁶

2.4 Delkonklusion

Allerede før implementeringen af IFRS var der overvejelser om en mindre omfattende fælles international regnskabsregulering for små og mellemstore virksomheder. Det første debatoplæg kom i 2004, det første officielle udkast kom i 2007, mens den endelige SME-standard udkom 9. juni 2009. Hensigten med standardens er at tilgodese små og mellemstore virksomheder med internationale interesser og relationer, hvor den endelige SME-standard, efter vores mening, er opbygget på en overskuelig måde.

¹⁴ IASB (2009a), pkt. 10.2 til 10.6

¹⁵ IASB (2009a), kapitel 2

¹⁶ IASB (2009b), BC165(b)

3. Regnskabsaflægger

3.1 Kapitlets formål og opbygning

Formålet med kapitlet er, at beskrive forskellige definitioner af små og mellemstore virksomheder for derigennem at kunne identificere hvilke virksomheder, der efter vores mening, med fordel vil kunne drage nytte af en mindre omfattende og kompleks fælles international regnskabsregulering. Resultatet af kapitlets undersøgelse, vil danne udgangspunkt for den senere benyttede afgrænsning af regnskabsaflæggere i afhandlingen.

3.2 EU-Kommissionen

Definitionen af små og mellemstore virksomheder baseres fra EU-Kommissionens side på kvantitative kriterier. Definitionen er udarbejdet i en henstilling i 2003, og tager hensyn til inflationen og produktivitetsvæksten siden 1996. Samtidig skal den være med til at forhindre, at virksomheders økonomiske magt overstiger et niveau, der betyder, at de ikke længere kan nyde godt af de støttemekanismer, som er specielt rettet mod små og mellemstore virksomheder.¹⁷ Selv om der siden 2003 er udgivet flere publikationer om små og mellemstore virksomheder, henviser de alle tilbage til henstillingen fra 2003, samt EU-Kommissionens "SMV'erne i første række (2008)".

Definitionen er kun at finde i en henstilling, som derfor ikke er bindende for medlemslandene. Ifølge henstillingen er definitionen for små og mellemstore virksomheder således kategoriseret som virksomheder med under 250 ansatte. Samtidig kan der ske en yderligere inddeling i 3 kategorier efter størrelse, jf. tabel 3.1 nedenfor.

	Antal ansatte	Nettoomsætning*	Balancesum*
		- mio. DKK -	- mio. DKK -
Mikrovirksomheder	0 - 9	0 - 15	0 - 15
Små virksomheder	10 - 49	15 - 75	15 - 75
Mellemstore virksomheder	50 - 249	75 - 372	75 - 320

* Omregning er foretaget fra EUR til DKK med en kurs 7,45

Tabel 3.1: EU-Kommissionens definition af små og mellemstore virksomheder¹⁸

EU-Kommissionens definition anvendes ikke i en regnskabsmæssig sammenhæng, hvor der i stedet skal tages udgangspunkt i den særskilte definition i den fælleseuropæiske regnskabslovgivning, i form af 4. og 7. direktiv.¹⁹ Implementering af direktiverne i Danmark er sket på baggrund af årsregnskabsloven af 7. juni 2001 med senere ændringer. Direktivet hindrer ikke medlemslandene i at fastsætte højere numeriske grænser end det i direktivet anførte, hvor Danmark

¹⁷ EU-Kommissionen (2008)

¹⁸ Den Europæiske Unions Tidende (2003)

¹⁹ Rådet for De Europæiske Fællesskaber (1978)

har valgt at udnytte grænserne fuldt ud.²⁰ Af samme grund vil direktivets definition ikke her blive uddybet yderligere, idet der henvises til grænserne i årsregnskabsloven, jf. afhandlingens afsnit 3.4.

EU-Kommissionen lægger endvidere i maj 2011, op til en lempelse af regnskabspligten for de mindste virksomheder fra bestemmelserne i EU's regnskabsdirektiver.²¹ Samtidig skal der implementeres endnu en kategori i regnskabsdirektiverne, hvor de nuværende kriterier for mikrovirksomheder fra henstillingen vurderes som værende for høje til regnskabsformålet. Baggrunden for forslaget er, at lette virksomhedernes administrative byrder, ved at indføre en undtagelse af regnskabspligten for de mindste virksomheder fra bestemmelserne i EU's regnskabsdirektiver.²² Udfaldet af diskussionen og oplægget er pr. 21. februar 2012 blevet vedtaget i fællesskab af Europa-Parlamentet og Ministerrådet, hvor ændringerne i direktivet nu mangler at blive underskrevet af formændene for Europa-Parlamentet og Rådet og herefter at blive publiceret i Den Europæiske Unions Tidende. Dog har ændringerne undergået en væsentlig omskrivning under forhandlingerne, hvor det endelige resultat, mulighed for lempelser, aktivt skal udnyttes af medlemslandene.²³

3.3 IASB

SME-standardens titel indikerer, at virksomhedernes størrelse har en hvis betydning i fastsættelsen af standardens tilsigtede målgruppe, og det kan derfor opfattes en smule misvisende, når den udelukkende benytter en kvalitativ afgrænsning af standardens tilsigtede målgruppe. Standarden bygger således ikke, modsat EU-Kommissionens kvantitative kriterier, på størrelseskriterier. IASB's definition på standardens målgruppe defineres som:

*"virksomheder uden særlig offentlig interesse, som offentliggør regnskaber med et generelt formål til eksterne regnskabsbrugere"*²⁴

I standardens definition af "uden særlig offentlig interesse" menes der virksomheder, hvis gælds- og egenkapitalinstrumenter ikke handles på et offentligt marked, eller virksomheder, der disponerer over aktiver for andre som f.eks. banker, forsikrings- og pensionselskaber.

Ovennævnte definition er anvendt af IASB i forbindelse med udarbejdelsen af det relevante regelgrundlag for netop denne gruppe af virksomheder, men har samtidig ligeledes til formål at informere offentligheden om påtænkte brugere af SME-standardens. Derfor dækker definitionen netop over alle andre virksomheder, der ikke aflægger årsregnskab efter IFRS.²⁵

²⁰ Ved omregning af størrelsesgrænserne i 4. direktivs artikel 11 og 27 er de angivne beløb i EUR forhøjet med 10 pct., hvilket tillades iht. artikel 12, stk. 2 og 27.

²¹ EU-Kommissionen (2011a)

²² FSR (2011a)

²³ FSR(2012)

²⁴ IASB (2009a), pkt. 1.2-3

²⁵ IASB (2009a), BC59

Den helt store fordel ved denne definition er, at den komplementerer den primære målgruppe for IFRS på en måde, således at ingen virksomheder udelades. Der kan dog modsat argumenteres for, at definitionen er for bred, da den forholdsvis store gruppe af inkluderede virksomheder og deres regnskabsbrugere, ikke nødvendigvis kan betragtes som én samlet homogen gruppe. Dette giver mulighed for at stille spørgsmål ved, om selv samme standard er velegnet til at af-dække alle disse virksomheder. Endeligt kan der rejses kritik af definitionens manglende hånd-gribelighed, da den ikke inddrager målbare faktorer. Baggrunden for IASB's valg af den brede definition er, at det ikke vurderes for værende umiddelbart muligt at fastlægge størrelseskriterier, som passer til det globale marked og over 100 forskellige lande.²⁶

IASB har i forbindelse med udarbejdelsen af SME-standardens valgt, at tage udgangspunkt i en virksomhed med 50 ansatte, for at få et billede af transaktionerne og behovet for rapportering i en virksomhed af denne størrelse. Det er vigtigt at have for øje, at de 50 ansatte kun er brugt i forbindelse med udarbejdelsen, og der derfor ikke er tale om et størrelseskriterium, hvor standarden kan benyttes af virksomheder med flere eller færre ansatte end 50.²⁷ Størrelsesgrænsen på de 50 ansatte fremgår ligeledes af EU's definition, og ved sondringen mellem virksomheder i regnskabsklasse B og C (mellem) under ÅRL.

3.4 Årsregnskabsloven

Strukturen i ÅRL er opbygget omkring det, der kaldes "byggeklodsmodellen", med henblik på ønsket om at gøre lovgivningen mere overskuelig. Den danske definition af små og mellemstore virksomheder fremgår af ÅRL § 7, og bygger på både kvalitative og kvantitative kriterier.

Byggeklodsmodellen inddeler virksomhederne i fire regnskabsklasser efter juridisk form og størrelse, hvor princippet er, at små virksomheder skal følge relativt få generelle krav, mens større virksomheder skal følge flere og mere detaljerede krav. Modellen indeholder fire forskellige regnskabsklasser; A, B, C og D. Regnskabsklasse C inddeler desuden virksomhederne i henholdsvis C-mellem og C-stor. Derudover skal de børsnoterede virksomheder i Danmark følge IFRS. Det er altid muligt for en virksomhed at følge bestemmelserne for en højere regnskabsklasse²⁸, mens det samtidig ikke er et krav, at skulle følge alle bestemmelserne. Der skal dog være tale om et konsekvent systematisk grundlag for de valgte bestemmelser.²⁹

Regnskabsklasse A omfatter virksomheder med personligt ansvar, enkeltmandsvirksomheder, små erhvervsdrivende virksomheder omfattet af lov om visse erhvervsdrivende virksomheder, herunder foreninger og andelsselskaber med begrænset ansvar, som ikke er aktie- eller anparts-selskaber.

²⁶ IASB (2009a), BC69

²⁷ Nilsen, J. C. og Lassen, K. T. (2007)

²⁸ Årsregnskabsloven (2011), § 7, stk. 5

²⁹ KPMG (2010), side 32

Regnskabsklasse B og C, omfatter anparts-, aktie- og partnerselskaber, erhvervsdrivende fonde samt interessent- og kommanditselskaber, hvor alle interessenter/komplementarer er begrænset ansvarlige. Samtidig omfatter regnskabsklasse B og C små erhvervsdrivende virksomheder omfattet af lov om visse erhvervsdrivende virksomheder, herunder foreninger og andelsselskaber med begrænset ansvar, som har overskredet de i tabel 3.3 opstillede beløbsgrænser. Regnskabsklasse D indeholder børsnoterede og statslige aktieselskaber uanset størrelse.

	Antal ansatte	Nettoomsætning	Balancesum
		- mio. DKK -	- mio. DKK -
Regnskabsklasse B	0 – 50	0 – 72	0 – 36
Regnskabsklasse C (mellem)	50 – 250	72 – 286	36 – 143
Regnskabsklasse C	> 250	> 286	> 143

Tabel 3.3: Størrelseskriterier for regnskabsklasserne B og C³⁰

Regnskabsklasse A inkluderer desuden de virksomheder, der er omfattet af årsregnskabsloven, men som er undtaget for regnskabspligten efter ÅRL § 3, stk. 1, hvor virksomheden dog frivilligt vælger at aflægge en årsrapport.³¹

Ud fra en sammenligning mellem ÅRL og IASB's definition kan det konstateres, at SME-standardens tilsigtede målgruppe i Danmark, kan omfatte virksomheder i regnskabsklasse A, B og C. Som nævnt ovenfor har virksomheder i regnskabsklasse A imidlertid ikke pligt til, at offentliggøre årsregnskaber, hvorfor der er tale om frivillige årsregnskaber, som kun er underlagt begrænsede krav i ÅRL. Derfor vil sådanne virksomheder næppe have relevans i relation til SME-standardens, hvorfor de ikke vil blive inddraget yderligere. Fremadrettet vil fokus i afhandlingen være rettet på virksomheder i regnskabsklasse B og C.

3.5 Afgrænsning af regnskabsaflægger

I forhold til det danske marked og regler, vil det imidlertid være relevant at se på den primære målgruppe for SME-standardens. Overordnet tages der udgangspunkt i de danske regnskabsklasser, hvor de ovenfor nævnte definitioner vil blive inddraget. Hvorvidt SME-standardens skal være obligatorisk for visse virksomheder eller ej, vil blive diskuteret senere i afhandlingen. Det vil ikke blive diskuteret, hvorvidt inddelingen af de danske regnskabsregler er tidssvarende eller ej, da dette vurderes at være for omfangsrigt, og samtidig ikke er det primære mål for afhandlingens problemstilling.

Ved udarbejdelsen af SME-standardens blev der anvendt en forholdsvis bred definition af små og mellemstore virksomheder hos IASB. For Danmarks vedkommende er det dog endnu uvist, om definitionen bliver fastsat som specifikke kriterier af EU-Kommissionen, gældende for alle med-

³⁰ Årsregnskabsloven (2011), § 7, stk. 2

³¹ Årsregnskabsloven (2011), § 7, stk. 1, nr. 1

lemslande, eller af ERST. Sikkert er det dog, at der skal tages en diskussion heraf, da SME-standarden ikke vil være relevant for alle virksomheder.

Vi vurderer, at SME-standarden skal gælde for virksomheder i regnskabsklasse C. Tillige er det vores vurdering at størrelseskriterierne efter de danske regler samlet skal reduceres med 10 %, hvorefter de største virksomheder fra regnskabsklasse B også vil blive omfattet. De 10 % svarer til de forhøjede grænser, som Danmark tidligere har reguleret for henholdsvis balancesum og nettoomsætning. Vurderingen skal ses i sammenhæng med de foretagne interviews, hvor der specielt for virksomheder i regnskabsklasse B, ønskes en bedre informationsværdi. En reduktion af grænserne vil være med til, at bringe regnskabsaflæggelsen i de største virksomheder i regnskabsklasse B et niveau højere op.

Det vurderes ikke at være nødvendigt, at reducere kriteriet for antal ansatte. Dette bygger blandt andet på det af IASB's benyttede udgangspunkt, med en virksomhed med 50 ansatte ved udarbejdelsen af SME-standarden, hvilket stemmer overens med et af kravene i regnskabsklasse C. Selvom der ikke var tale om et reelt størrelseskriterium fra IASB's side, vurderes det, at virksomhedsstørrelsen er valgt på baggrund af et kriterium om relevans. Ud fra vores professionelle samt uddannelsesmæssige erfaring, vil der være for mange virksomheder i regnskabsklasse B, som ligger for langt væk fra IASB's udgangspunkt. Dette er ligeledes vurderingen sammenlignet med EU-Kommissionens definition, hvor SME-standarden ikke vurderes at have relevans for mange af de små virksomheder.

For ikke at afgrænse mindre virksomheder i at anvende SME-standarden, skal det stadig være muligt, at aflægge regnskab efter et mere omfattende regelsæt, end lovgivningen kræver. Dette vil være i tråd med den danske byggeklodsmode, hvor de "store" virksomheder i regnskabsklasse B efter ÅRL eller "små virksomheder" efter EU-Kommissionens definitioner vil have mulighed for at aflægge regnskab efter SME-standarden. Samtidig vil det også give mulighed for at dattervirksomheder kan aflægge regnskab efter samme regler, her SME-standarden. Det vurderes på baggrund af vores professionelle erfaringer, at der vil være regnskabsklasse B-virksomheder og datterselskaber, der vil gøre brug af muligheden for anvendelse af standarden.

3.6 Delkonklusion

Der anvendes en forholdsvis bred definition af små og mellemstore virksomheder hos IASB, hvilken er blevet fastsat i forbindelse med udarbejdelsen af SME-standarden. IASB har ladet det være op til de enkelte lande selv at skulle fastsætte specifikke kriterier for, hvilke virksomheder der kan eller skal anvende standarden, hvorfor den mulige brugergruppe må anses for værende relativ bred.

Afgrænsning i forhold til det danske marked vurderes imidlertid, at skulle gælde for virksomheder i regnskabsklasse C. Det vurderes at virksomhederne i regnskabsklasse C vil få mest ud af SME-standarden. Det vurderes at de nuværende danske størrelseskriterier skal reduceres med 10 % for regnskabsklasse C, hvilket medfører at de største virksomheder i regnskabsklasse B bliver omfattet af regnskabsklasse C.

Det er dog vigtigt, at der er fokus på kriteriernes afspejling af forholdene og ønskerne hos henholdsvis regnskabsaflæggere og -brugere, således at udbud og efterspørgsel stemmer overens. Der skal således ikke over for regnskabsaflæggere pålægges for stor en byrde i forhold til nytten, hvilket der også er fokus på fra EU's side.

4 Regnskabsteori

4.1 Kapitlets formål og opbygning

Formålet med kapitlet er, at foretage en overordnet gennemgang af den grundlæggende regnskabsteori. Kapitlet er medtaget for at give en overordnet forståelse for teorien som danner grundlag for regnskabslovgivningen.

4.2 Præstationsorienteret og formueorienterede regnskabsparadigmer

4.2.1 Det præstationsorienterede regnskabsparadigme

Det præstationsorienterede regnskabsparadigme tager udgangspunkt i resultatopgørelsen, hvor det primære fokus er på indtægter og omkostninger, ergo virksomhedens historiske indtjenings-evne. Til beskrivelse af teorien bag det præstationsorienterede regnskabsparadigme er kostpris-modellen ofte anvendt, da den er velegnet i beskrivelsen af sammenhængen mellem resultatopgørelse og pengestrømsopgørelsen.³²

Når det præstationsorienterede regnskabsparadigme primært fokuserer på indtægter og omkostninger medfører det, at balancen bliver afledt af disse transaktioner, hvorved den bliver af sekundær karakter.³³ Derudover er forsigtighedsprincippet, der kræver forsigtighed ved udarbejdelse af årsregnskabet frem for neutralitet, et centralt princip i denne teori.³⁴ Indtægterne indregnes i resultatopgørelsen efter realisationsprincippet, mens omkostningerne efter matchingprincippet. Ideelt set vil matchingprincippet betyde, at alle virksomhedens omkostninger skulle forklares og allokeres på produkterne. Dette er imidlertid ikke altid praktisk muligt, da flere omkostningsgrupper, såsom salg og administration, kan være svære at henhøre til specifikke produkter.

Pengestrømsopgørelsen står som en selvstændig model, der identificerer periodens pengestrømme fra likviditetsbeholdning primo til beholdning ultimo. Den er således udtryk for virksomhedens likvide situation, hvor pengestrømmene klassificeres inden for tre hovedaktiviteter; drifts-, investerings- og finansieringsaktivitet.³⁵

4.2.2 Det formueorienterede regnskabsparadigme

Det formueorienterede regnskabsparadigme tager udgangspunkt i de mikroøkonomiske indkomstbegreber. Her defineres indkomsten som den fremgang i egenkapitalen fra primo til ultimo, eller som ændring i kapitalværdien fra primo til ultimo.³⁶ Her tages der, modsat det præstationsorienterede paradigme, udgangspunkt i virksomhedens økonomiske ressourcer, hvilke skaber økonomiske fordele for virksomheden, og som benyttes til at betale virksomhedens fordringsha-

³² Elling, J. O. (2011), side 80

³³ Elling, J. O. (2011), side 84

³⁴ Elling, J. O. (2011), side 99

³⁵ Elling, J. O. (2011), side 126

³⁶ Elling, J. O. (2011), side 147

vere samt ejere. Balancen er det primære mens resultatopgørelsen bliver af mere sekundær karakter.

Indregning af aktiver og forpligtelser sker til dagsværdi i balancen, og de heraf afledte realiserede samt urealiserede gevinster og tab medtages i resultatopgørelsen.³⁷ Resultatopgørelsen medtages for at vise forskydningen i balancen mellem primo og ultimo.

Ifølge det formueorienterede regnskabsparadigme anses den enkelte virksomhed som en værdiskabende enhed over for ejerne og øvrige kapitalindskydere. Udviklingen i virksomhedens egenkapital i en given periode, repræsenterer periodens resultat, hvor værdien af præstationerne i perioden måles i balancen med udgangspunkt i ændringerne i aktiver og forpligtelser, svarende til nettoaktiverne. Indtægterne genereres derved på baggrund af nettoaktiverne, der er ejernes andel af de samlede aktiver i virksomheden, og derved egenkapital, mens omkostninger er modsat.³⁸

4.3 Anvendelse i dag

Dansk og international regnskabslovgivning og -regulering følger i dag det formueorienterede regnskabsparadigme. Danmark var blandt de første i Europa til at skifte fra det præstationsorienterede regnskabsparadigme til det formueorienteret regnskabsparadigme, da det i 2001 blev indført via ÅRL. Først året efter, i 2002, fulgte EU efter, og gik ligeledes over til regnskabsaflægelse efter samme paradigme.³⁹

Kritikken af det præstationsorienterede regnskabsparadigme går blandt andet på det i paradigmet fundamentale begreb, matchingprincippet. Princippet danner grundlag for måling af overskuddet i resultatopgørelsen, men er imidlertid ikke er forankret i virkeligheden.⁴⁰ Ved brug heraf opstår der syntaktiske aktiver og forpligtelser, altså aktiver og forpligtelser, der ikke kan findes i virkeligheden, modsat det formueorienterede regnskabsparadigme, hvor alle aktiver og forpligtelser findes, semantiske. Balancen i det formueorienterede regnskabsparadigme repræsenterer værdierne af de pengestrømme, som de enkelte aktiver og forpligtelser forventes at medføre i fremtiden. Balancen er altså baseret på prognose.

Det formueorienterede paradigme får imidlertid kritik fra flere fronter, hvilke ønsker en genindførsel af kostprismodellen, der i høj grad følger det præstationsorienterede regnskabsparadigme. Dette hænger sammen med, at grupper af regnskabsbrugere som investorer og kreditorer, har et informationsbehov rettet mod sammenhængen mellem indtægter og udgifter i resultatopgørelsen. Disse regnskabsbrugere benytter kostprismodellen til at udarbejde årsbudgetter til brug for prog-

³⁷ Elling, J. O. (2011), side 141

³⁸ Elling, J. O. (2011), side 143

³⁹ Elling, J. O. (2011), side 57 og 58

⁴⁰ Elling, J. O. (2011), side 146

noseformål. Udgangspunktet er her resultatopgørelsen, hvor der via indtægter og udgifter kan udledes ind- og udbetalingsstrømme.⁴¹

Samme udledning er ikke mulig i et formueorienteret årsregnskab, som fokuserer på balancen. Denne tilgang besværliggør udarbejdelsen af en pengestrømopgørelse for regnskabsbrugere, hvilket er et af de væsentligste kritikpunkter, da regnskabsbrugernes nytteværdi derved forringes. Dog forudsætter det formueorienterede regnskab, at virksomheder skal offentliggøre en pengestrømsopgørelse. I Danmark er det et krav for virksomheder i regnskabsklasse C og D, at udarbejde en pengestrømsopgørelse, jf. ÅRL § 86.

Desuden tillader den nuværende regnskabsregulering ikke den historiske kostprismodel som teoretisk grundlag for regnskabslovgivning på grund af følgende forhold:⁴²

- Retssystemet ønsker, at alle regnskabsposter skal eksistere i virkeligheden uafhængig af balance, hvilket matchingprincippet ikke kan leve op til.
- Modellen vil kræve et omfattende regelsæt for at undgå, at matchingprincippet bliver fortolket subjektivt og tilfældigt. Og selv om et regelsæt skulle regulere herfor, frygtes det, at matchingprincippet bliver for subjektivt i frygt for udnyttelse til overskudsmanipulation.
- Matchingprincippet og det tilknyttede overskudsbegreb i resultatopgørelsen er ukendt i økonomisk teori, og bygger på en række rationaler, der er ulogiske fra et teoretisk synspunkt.

4.4 Sammenfatning

Med udgangspunkt i ovenstående vurderes det, at en regnskabsteori efter samme princip er essentiel. Herved vil regnskabsbrugere modtage mere ensartede regnskaber, og modtage tilstrækkelig og ensartede oplysninger for at kunne danne konklusioner, hvilket optimalt vil øge kapitalmarkedernes effektivitet. Som følge af implementeringen af den nuværende ÅRL i 2001, blev det formueorienterede regnskabsparadigme introduceret i Danmark, hvor balancen er det primære udgangspunkt, og anvendes som prognose ved værdiansættelse. Endvidere udgik matchingprincippet tillige fra regnskabslovgivning ved implementeringen af ÅRL i 2001. Fremadrettet vil der blive taget udgangspunkt i det formueorienterede regnskabsparadigme.

⁴¹ Elling, J. O. (2011), side 166

⁴² Elling, J. O. (2011), side 125

5. Regnskabsbrugere og deres informationsbehov

5.1 Kapitlets formål og opbygning

Formålet med kapitlet er først at beskrive, hvorledes den finansielle rapportering bør udformes, for bedst muligt at sikre regnskabsbrugernes informationsbehov. Med udgangspunkt heri, vil kapitlet dernæst identificere de mest relevante regnskabsbrugere, i forhold til de tidligere afgrænsede regnskabsaflæggere fra kapitel 3, samt deres informationsbehov.

5.2 Begrebsrammen

Udgangspunktet er en gennemgang af IASB's begrebsramme, hvis formål blandt andet er, at hjælpe regnskabsbrugere med at få en forståelse af informationen i en årsrapport, aflagt efter de regnskabsstandarder, som begrebsrammen knytter sig til.⁴³ Begrebsrammen er således ikke en egentlig standard, men er med til at give generelle retningslinjer for, hvorledes virksomhederne bør udforme deres finansielle rapportering, således at regnskabsbrugere opnår størst mulig nytteværdi. Begrebsrammen benævnes flere steder i litteraturen som den finansielle rapporterings ”grundlov”.

Ud over førnævnte formål vedrørende regnskabsbrugere, har begrebsrammen også til formål at være en hjælp:⁴⁴

- ved udarbejdelse af nye regnskabsstandarder og ændringer i eksisterende standarder,
- ved harmonisering af regnskabsreguleringen, hvor antallet af mulige behandlingsformer indskrænkes,
- ved udarbejdelsen af nationale regnskabsstandarder,
- for regnskabsaflægger på områder, som ikke behandles i eksisterende standard,
- for revisorer ved vurdering af, om en årsrapport er udarbejdet i overensstemmelse med de internationale regnskabsstandarder, og
- ved angivelse af, hvilke kriterier IASB anvender, når der udarbejdes nye standarder.

Udformningen af begrebsrammen tog sin begyndelse i årene 1978-85, hvor FASB (Financial Accounting Standards Board) udviklede dens generelle struktur via et forskningsprojekt. Dette arbejde dannede i 1989 grundlag for IASB's begrebsramme, og ÅRL's begrebsramme i 2001.⁴⁵ I Danmark er begrebsrammen indarbejdet i årsregnskabslovens kapitel 3. Den danske begrebsramme stemmer i al væsentlighed overens med IASB's begrebsramme.⁴⁶

⁴³ Fedders, Jan og Steffensen, Henrik (2009), side 99

⁴⁴ Fedders, Jan og Steffensen, Henrik (2009), side 99

⁴⁵ Elling, J. O. (2011), side 178

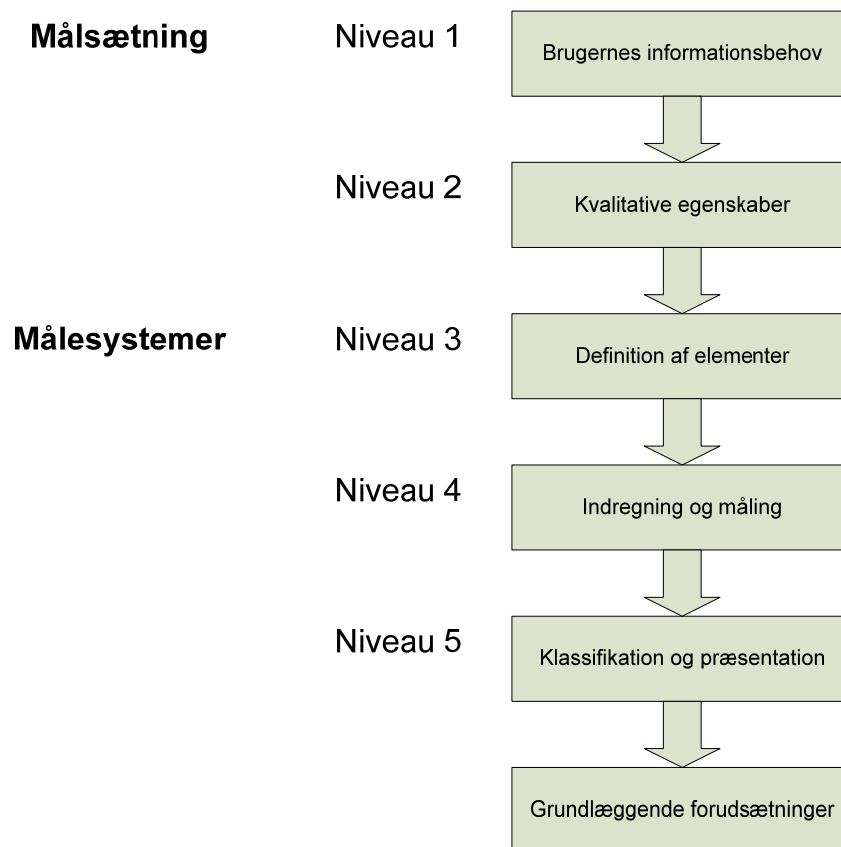
⁴⁶ Fedders, Jan og Steffensen, Henrik (2009), side 109

Begrebsrammen i SME-standarden er udarbejdet med udgangspunkt i begrebsrammen for IFRS, hvilket blandt andet var begrundet med, at regnskabsbrugernes krav til informationsværdien på mange områder er den samme, som hvis regnskabet var aflagt efter IFRS.⁴⁷ IASB argumenterede også for, at udarbejdelse af en begrebsramme fra bunden kunne resultere i finansielle rapporter, som ville afvige væsentligt fra IFRS, eksempelvis ved indregning og måling. Processen med udarbejdelse af en ny begrebsramme blev også vurderet for værende både dyr og tidskrævende, holdt op imod det faktum, at regnskabsbrugeres behov, som tidligere nævnt, overordnet anses for værende det samme uanset regnskabstype.⁴⁸

Udgangspunktet vil derfor være en gennemgang af de generelle retningslinjer i IASB's begrebsramme. Eventuelle identificerede væsentlige forskelle mellem begrebsrammerne for ÅRL og SME-standarden vil blive kommenteret undervejs.

5.3 Begrebsrammens opbygning

Begrebsrammen er sammensat af fem niveauer som vist i figur 5.1.

Figur 5.1 - Begrebsrammen⁴⁹

⁴⁷ IASB (2009b), BC66-67

⁴⁸ IASB (2009b), BC68

⁴⁹ Elling, J. O. (2011), side 179

Niveau 1 og 2 danner sammen målsætningen for regnskabsproduktionen, idet niveau 1 beskriver brugernes informationsbehov, og niveau 2 de kvalitative egenskaber, som virksomhederne bør have med i den finansielle rapportering for at dække regnskabsbrugernes informationsbehov og at sikre den størst mulige nytteværdi.

Niveau 3-5 definerer målesystemer for begrebsrammen, idet disse niveauer beskriver definition af elementer, indregning og måling samt klassifikation og præsentation.

5.3.1 Niveau 1: Brugernes informationsbehov

Første del af målsætningen for begrebsrammen er, at en årsrapport skal afdække brugernes behov for information. Brugere af regnskabsinformation inddeles i primære og sekundære interessegrupper, hvor fællesnævneren for disse grupper er, at de har et informationsbehov rettet mod virksomhederne.⁵⁰

IASB og ÅRL anlægger forskellige syn på interessegrupperne. IASB anser investorer som den væsentligste interessegruppe, da de vurderer deres informationsbehov for værende så krævende, at de øvrige kapitalindskyderes informationsbehov også herigennem anses for at blive dækket. Denne tilgang benævnes shareholder-perspektivet. ÅRL anvender derimod et stakeholder-perspektiv, hvor loven henvender sig til en bredere kreds af interessegrupper, jf. ÅRL § 12, stk. 2. Dette bredere perspektiv omfatter alle parter, som må forventes at blive påvirket af en årsrapport, herunder nuværende og mulige virksomhedsdeltagere, kreditorer, medarbejdere, kunder, alliancepartnere, lokalsamfundet samt tilskudsgivende og fiskale myndigheder. ÅRL sigter således imod at tilgodese både de primære og sekundære interessegrupper på lige vilkår.

Beslutningsopgaver

ÅRL angiver tillige i § 12, stk. 2, tre beslutningsopgaver forbundet med informationsbehovet.⁵¹ *Den første* er prognoseopgaven. Årsregnskabet danner grundlag for en prognostisering af virksomhedens evne til at generere pengestrømme i fremtiden. Oplysningerne kommer primært fra virksomhedens balance i form af aktiver, forpligtigelser og egenkapital, som repræsenterer virksomhedens økonomiske ressourcer, og hvorledes disse ressourcer er finansieret. Sekundært indtræder oplysningerne fra resultatopgørelsen, som er afledt af transaktioner og begivenheder, der har medført ændringer i de økonomiske ressourcer og forpligtelser. Der ses i denne sammenhæng bort fra transaktioner med ejerne. Prognoseopgaven siges at være fremadrettet.

Den anden opgave er kontrolopgaven. Denne er, modsat prognoseopgaven, bagudrettet. Informationsbehovet bestod oprindeligt i, at kapitalejerne ønskede regnskaber, ud fra hvilke de kunne kontrollere, at egenkapitalen var holdt intakt og forvaltet effektivt. I dag er opgaven bredere defineret. Informationsbehovene går på, hvorvidt ledelsen har udnyttet mulighederne for at skabe værdi for aktionærene, og hvorvidt udviklingen kan tillægges ledelsens arbejde, eller om den er

⁵⁰ Elling, J. O. (2011), side 23 og 26

⁵¹ Elling, J. O. (2011), side 27

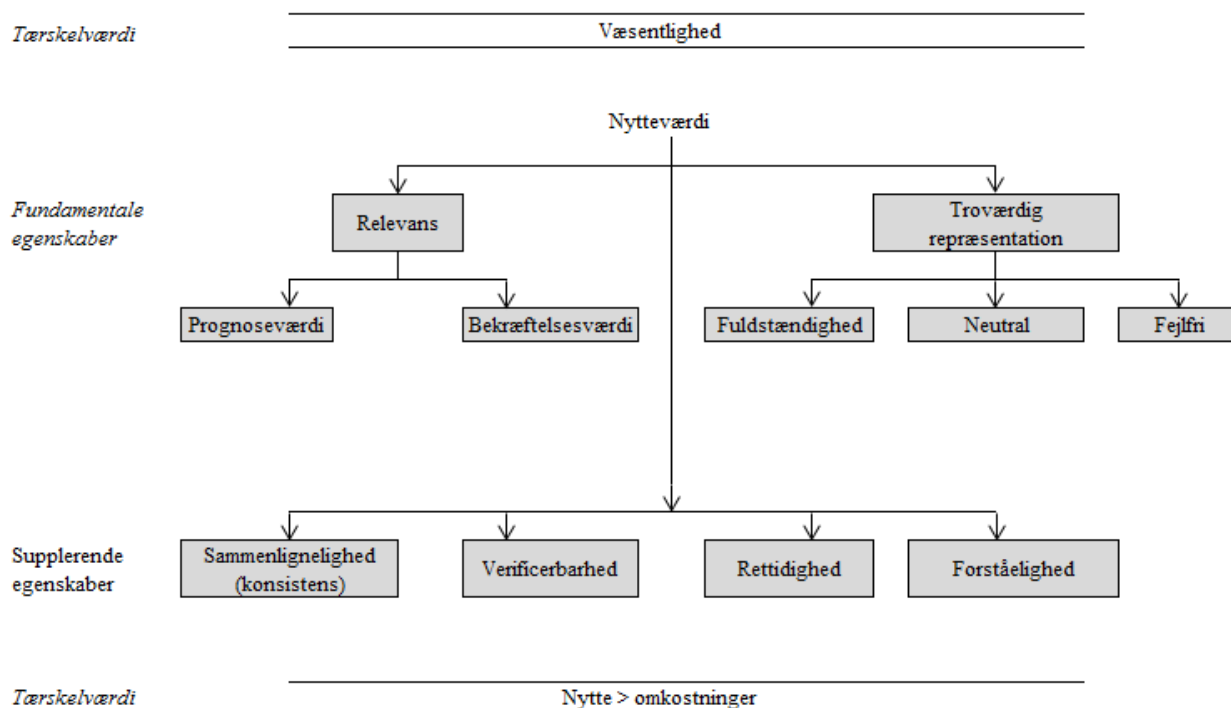
forårsaget af forhold, som ledelsen ikke har haft indflydelse på.⁵² Informationsbehovet er desuden udvidet til også at omfatte virksomhedens ansvarlighed i forhold til en bredere kreds af interessegrupper, herunder miljømæssig og social ansvarlighed.⁵³

Tredje og sidste informationsbehov i henhold til ÅRL er fordelingsopgaven. ÅRL tillægger denne opgave central betydning, og vedrører interessegrupper, som får en kontraktlig fastsat indkomst, f.eks. lønindkomst, og dem som får en variabel indkomst, afhængig af virksomhedens løbende indtjening, omfattende udbytte til investorer, tantieme til bestyrelsen og overskudsdelingsordninger for ledelse og ansatte. Der er således tale om interne fordelingsbeslutninger. Sådanne beslutninger kræver en opgørelse af virksomhedens fordelingssevne som going concern, det vil sige uden fordeling af det kapitalgrundlag, der kræves af hensyn til fremtiden.⁵⁴

IASB anser, modsat ÅRL, ikke kontrol- og fordelingsopgaven for at være selvstændige opgaver, idet det menes at blive afdækket af prognoseopgaven.⁵⁵

5.3.2 Niveau 2: Kvalitative egenskaber

Andel del af begrebsrammens målsætning omfatter de forhold, som sikrer regnskabsbrugerne nytteværdi. Figur 5.2 er en oversigt over de kvalitative egenskaber.

Figur 5.2 – Kvalitative egenskaber⁵⁶

⁵² Elling, J. O. (2011), side 199

⁵³ Elling, J. O. (2011), side 27

⁵⁴ Elling, J. O. (2011), side 200

⁵⁵ Elling, J. O. (2011), side 28

⁵⁶ Elling, J. O. (2011), side 202

Tærskelværdier

I figuren opereres der med to tærskelværdier. Disse skal begge være opfyldt, førend en oplysning kan medtages i den finansielle rapportering. Væsentlighed er den værdi, som sikrer, at alle informationer, som skal medtages i den finansielle rapportering, er væsentlig for regnskabsbrugerne. Væsentligheden skal fastsættes i forhold til hver enkel virksomhed.

"Nytte større end omkostninger" skal ses som en cost-benefit-betragtning. En oplysning skal kun medtages i den finansielle rapportering, så længe omkostningerne ved at fremskaffe informationen ikke overstiger nytteværdien for regnskabsbrugerne. Det er i denne sammenhæng vigtigt at pointere, at nytteværdien skal være til stede på et overordnet samfundsmæssigt niveau, fremfor at kun en eller få regnskabsbrugere får nytte heraf, da effekten ellers ikke vil have betydning.

Fundamentale kvalitative egenskaber

De finansielle informationer er kvalitative, såfremt de opfylder de fundamentale kvalitative egenskaber; relevans og troværdig repræsentation, hvilket er til for at skabe nytteværdi for regnskabsbrugerne. Nytteværdien er den mest optimale kombination af relevans og troværdig repræsentation.

Relevans

Oplysningerne i den finansielle rapportering skal være relevant for regnskabsbrugerne i forbindelse med dennes beslutninger vedrørende ressourceallokering. Relevant information er kendetegnet ved enten at have prognoseværdi, bekræftelsesværdi eller begge dele.

Prognoseværdien af finansiell information, er den information regnskabsbrugerne benytter til prognoseprocessen. Informationerne er ikke i sig selv en prognose.

Bekræftelsesværdi er den information, som gør det muligt for regnskabsbrugerne at bekræfte tidligere forventninger eller ændre forventningerne i forhold til den nye information. Bekræftelsesværdi benyttes også til prognoseformål.

Troværdig repræsentation

At en finansiell information er troværdig repræsentativ vil sige, at den afspejler den økonomiske substans af den underliggende transaktion eller begivenhed. Der nævnes i denne forbindelse udtrykket "substans over form", hvilket er kendetegnet for det formueorienterede regnskabsparadigme. Troværdig repræsentation opnås, når substansen af de underliggende økonomiske fænomener gengives i den finansielle rapportering fuldstændig, neutral og fejlfri.⁵⁷

Fuldstændighed indebærer, at årsrapporten skal indeholde al information til at understøtte rationelle økonomiske beslutninger. Al finansiell information kan ikke offentliggøres, hvorfor den fi-

⁵⁷ Elling, J. O. (2011), side 203

nansielle information, som medtages i årsrapporten, skal være troværdig repræsentativ for helheden.

Neutralitetsbegrebet går på, at den information, som offentliggøres i den finansielle rapportering, ikke må være farvet af regnskabsaflægger. Dette vil kunne medføre, at regnskabsbrugernes beslutninger kan blive påvirket af disse farvede informationer, som således ikke længere vil fremstå troværdig repræsentative.

Fejlfri information udspringer af det forhold, at ingen regnskabsaflægger rent praktisk kan aflægge 100 % fejlfrie økonomiske oplysninger, hvorfor regnskabsaflægger i en eller anden grad må foretage skøn i regnskabsaflæggelsesprocessen. I denne forbindelse er det vigtigt, at skønne opstår et minimum af nøjagtighed, for at den finansielle information er troværdig repræsentativ.

Supplerende egenskaber

De supplerende egenskaber omfatter sammenlignelighed, konsistens, verificerbarhed, rettidighed og forståelighed. Ved dette forstås, at den finansielle information skal være sammenlignelig over tid, samt mellem virksomheder i samme branche. Der skal være en ensartethed i måden virksomheden måler og indregner informationen fra år til år, således at regnskabsbrugernes ikke skal foretage reguleringer tilbage i tid ved dennes behandling af finansielle data. Informationen skal desuden være rettidig og forståelig, da regnskabsbrugers nytteværdi ikke er stor, hvis informationen er forældet eller uforståelig.

De supplerende egenskaber skal ikke opfattes som krav, men som vejledning til regnskabsaflægger, for at adskille mere nyttig information fra mindre nyttig information⁵⁸, og derved forbedre regnskabsbrugernes nytteværdi.

Retvisende billede

”Et retvisende billede” anses for at være en generalklausul i regnskabslovgivningen. Det er et krav til regnskabsaflægger, at årsrapporten skal give et retvisende billede af virksomhedens aktiver, passiver og finansielle stilling samt resultat, jf. ÅRL § 11, stk. 1. Dette skal ses som en brugerbeskyttelse for regnskabsbrugernes, som skal sikre at den offentliggjorte information er til nytte for regnskabsbrugernes og ikke vildledende. Opfyldelse af generalklausulen omfatter tre krav:⁵⁹

- Kravet om at årsrapporten skal give et retvisende billede
- En pligt til at supplere årsrapporten med informationer, som vil give et retvisende billede
- En pligt til, hvis det ikke er tilstrækkeligt, at fravige enkeltbestemmelser i loven.

⁵⁸ Elling, J. O. (2011), side 205

⁵⁹ Elling, J. O. (2011), side 208 og Årsregnskabsloven (2011), § 11, stk. 1-3

IFRS angiver i IAS 1, at årsrapporten skal give en "fair presentation", som tillægges samme betydning som EU's "et retvisende billede", kaldet "True and fair view".⁶⁰ SME-standarden tager udgangspunkt i "fair presentation"⁶¹, som er udgangspunktet i IFRS, og nævner i forlængelse heraf de samme krav som ÅRL, hvad angår supplerings- og fravigelsesklausulerne.⁶² Der er således overensstemmelse mellem ÅRL og SME-standards definitioner af "et retvisende billede".

Gennemgangen af de fundamentale kvalitative krav og tilhørende supplerende egenskaber skal vejlede regnskabsaflægger til at offentliggøre en årsrapport, som opfylder "et retvisende billede", og derved giver størst mulig nytteværdi til regnskabsbrugerne.

5.3.3 Niveau 3: Definition af elementer

Dette niveau i begrebsrammen er det første område af de i alt tre målesystemer, som er med til at give vejledning til regnskabsaflægger.

Elementer er de dele, som indgår i årsregnskabet, og definitionen er beskrevet i begrebsrammens niveau 3. ÅRL og SME-standarden anvender begge samme definition af elementerne som angivet i IASB's begrebsramme fra 1989.⁶³ IASB's begrebsramme omfatter følgende overordnede elementer:⁶⁴

Aktiver - Er ressourcer der er under virksomhedens kontrol som følge af tidligere begivenheder, og hvorfra økonomiske fordele forventes at tilflyde virksomheden.

Forpligtelser - Er eksisterende forpligtelser, der er opstået som følge af tidligere begivenheder, og hvis indfrielse forventes at medføre en afståelse af virksomhedens økonomiske ressourcer.

Egenkapital - Er residualen af alle forpligtelser fratrukket værdien af alle aktiver.

Indtægter - Er stigningen i de økonomiske fordele i regnskabsåret i form af tilgang eller værdistigning af aktiver eller fald i forpligtelser, som medfører stigning i egenkapitalen. Stigninger i form af indskud fra ejere indgår dog ikke som indtægter.

Omkostninger - Er fald i økonomiske fordele i regnskabsåret i form af afgang eller værdiforringelse af aktiver eller stigning i forpligtelserne, som medfører fald i egenkapitalen. Udlodning til ejeren indgår dog ikke som omkostninger.

Definitionerne bærer præg af, at begrebsrammen er udarbejdet med udgangspunkt i det formueorienterede regnskabsparadigme, hvis hovedvægt er på balancen.⁶⁵ Således fremgår det af defini-

⁶⁰ Elling, J. O. (2011), side 209

⁶¹ IASB (2009a), pkt. 3.2

⁶² IASB (2009a), pkt. 3.3 og 3.4

⁶³ IASB (2009a), pkt. 2.15-2.26 og Årsregnskabsloven (2011), bilag 1 C

⁶⁴ Elling, J. O. (2011), side 209-210

⁶⁵ Elling, J. O. (2011), side 210

tioner af indtægter og omkostninger, at disse er afledt af posterne i balancen. Til forskel fra IASB's begrebsramme fremgår der ingen definition af egenkapitalen i ÅRL.

5.3.4 Niveau 4: Indregning og måling

Indregning og måling er aktuelt for transaktionerne afledt af de elementer, som fremgår af begrebsrammens niveau 3. Begrebsrammen for såvel SME-standarden og ÅRL angiver to kriterier, som skal opfyldes:⁶⁶

1. Det skal være sandsynligt, at fremtidige økonomiske fordele vil tilflyde eller fragå virksomheden.
2. Postens værdi kan måles pålideligt.

Der fremgår ikke nogen definition af det første kriterium, om hvad der skal forstås som sandsynligt. IASB benytter definitionen "*more probable than not*", fortolket som en sandsynlighed på over 50 %. Idet ÅRL fortolkes på baggrund af IFRS, antages det, at samme anskuelse tillægges vurderingen ved brug af ÅRL.

Det andet kriterium vedrører måling af elementerne fra niveau 3. Det er vigtigt, at regnskabsaf lægger ved måling af aktiver og forpligtelser i den finansielle rapportering, benytter måleattributter, som afspejler virksomhedens værdi bedst mulig. Dette er for at sikre regnskabsbrugerne nytteværdi. Såvel SME-standarden som ÅRL angiver under de enkelte elementer, hvorledes måling skal ske. Dette behandles yderligere i afhandlingens afsnit 7.3, som ser på de væsentlige forskelle identificeret mellem SME-standarden og ÅRL.

5.3.5 Niveau 5: Klassifikation og præsentation

Sidste niveau i begrebsrammen vedrører klassifikation og præsentation af elementerne fra niveau 3. Dette niveau skal sikre regnskabsbrugerne nytteværdi af den offentliggjorte information. SME-standarden og ÅRL angiver, hvorledes elementerne skal klassificeres og præsenteres. Som supplement hertil, findes der i ÅRL's bilag 2 et skemakrav til brug for klassifikation og præsentation. Samme skemakrav findes ikke i SME-standarden, se mere herom i afhandlingens afsnit 7.3.

5.3.6 Grundlæggende forudsætninger

Grundlæggende forudsætninger er den nederste del af begrebsrammen, jf. figur 5.1. Der er ikke tale om et egentlig niveau i lighed med de fem beskrevne ovenfor, men derimod grundlæggende forudsætninger for udarbejdelse af årsregnskaber. Forudsætningerne anses for at være centrale af betydning for nytteværdien hos regnskabsbrugerne, og flere af dem indgår i de fundamentale og supplerende egenskaber, beskrevet i afhandlingens afsnit 5.3.2. Forudsætningerne fremgår af SME-standards afsnit 3 og ÅRL § 13.

⁶⁶ IASB (2009a), pkt. 2.27 og Årsregnskabsloven (2011), § 33 samt Elling, J. O. (2011), side 212

5.4 Regnskabsbrugerne

Efter at have gennemgået de grundlæggende forudsætninger for regnskabsaflæggelse i form af begrebsrammen for SME-standarden og ÅRL vil dette afsnit se på, hvorledes regnskabsbrugerne defineres i henhold til SME-standarden og ÅRL. Indledningsvis tages der udgangspunkt i IFRS's definition af regnskabsbrugerne, idet denne danner udgangspunktet for begge lovgivninger. Yderligere vil afsnittet se på og diskutere andre syn på regnskabsbrugerne.

5.4.1 IASB

Regnskabsbrugerne udgøres ifølge IASB's begrebsramme fra 1989 af investorer, ansatte, långivere, leverandører og andre kreditorer, kunder, offentlige myndigheder og den generelle offentlighed.⁶⁷

Som nævnt i afhandlingens afsnit 5.3.1 anlægger IASB et shareholder perspektiv. IASB anser således investorerne som værende den væsentligste interessegruppe, idet alle øvrige regnskabsbrugeres informationsbehov vurderes at blive afdækket, når investorenes er dækket.

Investorer omfatter såvel eksisterende som potentielle. Investorerne interesserer sig for den risiko, der er forbundet med deres investering, samt afkastet heraf. Deres informationsbehov vedrører, hvorvidt de skal købe, beholde eller sælge kapitalandele.

Ansatte ønsker oplysninger om arbejdsgivers stabilitet og lønsomhed, samt evne til at tilvejebringe lønninger, pensionsydelse og beskæftigelsesmuligheder. De ønsker information som en form for personlig sikkerhed.

Långivere er interesseret i oplysninger, som gør det muligt at vurdere sikkerheden for et eventuelt lån, og sandsynligheden for en rettidig tilbagebetaling af udlån samt renter.

Leverandører og andre kreditorer er ligesom långivere interesseret i oplysninger, som gør det muligt at vurdere, om skyldige beløb betales til tiden. I forhold til långiverne, vil kreditorernes tidshorisont som ofte være kortere.

Kunder interesserer sig for virksomhedens fortsættende aktivitet. Dette gælder specielt i de tilfælde, hvor en kunde har indgået en længerevarende aftale om køb af varer eller ydelser.

Offentlige myndigheder er interesseret i virksomhedens aktiviteter til brug for lovgivning og skattefastsættelse, samt til brug af mere generel information i form af blandt andet branchestatistikker mv.

Den generelle offentlighed er interesseret i årsregnskabet, da en virksomhed, f.eks. i lokalsamfundet, kan bidrage til beskæftigelse og skabe indtægter. Offentligheden benytter i denne sammenhæng regnskabet til at se på udviklingen, såvel fremadrettet som bagud i tid.

⁶⁷ Elling, J. O. (2011), side 218-219

5.4.2 SME-standarden

I det store hele bygger SME-standarden begrebsramme sig på IFRS'. Årsagen til at IASB har valgt denne løsning er tidligere beskrevet i indledningen til dette kapitel, hvorfor forholdet ikke vil blive nærmere beskrevet her.

Regnskabsbrugerne defineret i SME-standarden begrebsramme er dog lidt forskellig fra IFRS. De primære regnskabsbrugere er kreditgivere, kreditorer, kreditvurderingsbureauer, kunder og investorer.⁶⁸ Der er således ikke samme brede definition af regnskabsbrugere, og et tilsvarende fokus på investorer som den væsentligste interessegruppe findes ikke i SME-standarden. Der ses således bort fra shareholder-perspektivet, hvilket blandt andet skal ses i sammenhæng med, at SME-standarden ikke er udarbejdet for børsnoterede virksomheder.

IASB angiver i deres kommentarer til standarden, at regnskabsbrugerne af SME-virksomheders regnskaber har større interesse i kortsigtede pengestrømme, likviditet, balancens styrke og historiske resultater. Denne anskuelse skal ses i forhold til oplysninger, som er beregnet til at hjælpe med at prognosticere langsigtede pengestrømme mv. til brug for en værdiansættelse, som er formålet for investorerne i henhold til IFRS.⁶⁹ Desuden nævner IASB i kommentarerne til standarden, at virksomhedsledelser og skattemyndigheder ikke anses som værende primære regnskabsbrugere. Dette hænger sammen med, at ledelsen har adgang til al den information de behøver, og skattemyndighederne, i kraft af deres virke som kontrollerende myndighed, kan forlange at få den nødvendige information.⁷⁰

5.4.3 Årsregnskabsloven

ÅRL beskriver, som tidligere nævnt i afhandlingens afsnit 5.3.1, mulige regnskabsbrugere i ÅRL § 12, stk. 2. Der nævnes en bred kreds af regnskabsbrugere, og tilgangen benævnes stakeholder-perspektivet. De nævnte regnskabsbrugere skal ikke ses som en udtømmende opremsning, idet loven som sådan ikke indeholder en bestemmelse om, hvem årsrapporten skal henvende sig til. Opremsningen skal derimod ses som inspiration for regnskabsaflægger. I denne sammenhæng bør det bemærkes, at regnskabsaflægger ikke skal tage højde for alle tænkelige brugere, men bør tilgodesee de brugere, som kan tænkes at have gavn af de oplysninger, som fremgår af årsrapporten.⁷¹ Herunder er det vigtigt at se på virksomhedens art og omfang, idet antallet af regnskabsbrugere, som skal tilgodesees, er forskelligt, alt efter type virksomhed.

Årsagen til stakeholder-perspektivet skal ses i sammenhæng med, at ÅRL tilsigter en opfyldelse af forskellige interessegruppers informationsbehov, modsat IFRS, som anser investorerne som den primære interessegruppe.⁷² ÅRL giver også mulighed for supplerende beretninger til års-

⁶⁸ IASB (2009b), BC 80

⁶⁹ IASB (2009b), BC 45

⁷⁰ IASB (2009b), BC 49-54

⁷¹ KPMG (2010), side 173

⁷² KPMG (2010), side 174

regnskabet, hvilket oftest også retter sig mod andre interessegrupper end investorerne, og samtidig understøtter stakeholder perspektivet.

5.4.4 Andet syn på primære og sekundære regnskabsbrugere

Undersøgelser foretaget i lande inden for EU viser, at den faktiske holdning til såvel primære som sekundære regnskabsbrugere, ikke nødvendigvis følger den, som anlægges af IASB i SME-standarden. Der findes flere forskellige undersøgelser foretaget internationalt⁷³, hvor bl.a. IFAC (International Federation of Accountants) og MAZARS identificerer følgende regnskabsbrugere som værende primære for SME-segmentet:

- Banker
- Skattemyndigheder
- Ledelse
- Investorer

Banker

For små og mellemstore virksomheder er finansiering af den løbende drift, eller finansiering af aktiver til brug for en produktion, ofte forbundet med en kassekredit eller et lån i banken. Banken anses i denne sammenhæng for at være en vigtig samarbejdspartner til disse virksomheder. Dette forhold gør banken til en væsentlig regnskabsbruger, og for helt små virksomheder en af de absolut vigtigste. Det stiller krav til indholdet af årsregnskabet. For de små virksomheder vil der typisk være tale om en tæt dialog med banken, som erfaringsmæssigt vil bede om flere interne informationer til brug for den interne kundevurdering, da regnskaber for små virksomheder oftest, også set gennem danske briller, ikke opfylder bankens krav til informationsbehovet. Bankernes behov for mere fyldestgørende information er en indikator, som taler for mere informationsgivende regnskaber. For større virksomheder i SME-segmentet bliver bankens informationsbehov i højere grad opfyldt, som følge af flere oplysningskrav til C-virksomheder.

Skattemyndigheder

Langt størstedelen af virksomhederne i SME-segmentet er, eller antages at være, skattepligtige til de lokale skattemyndigheder. Tyskland er kendt for kun at udarbejde ét regnskab, som skattemyndighederne benytter til fastsættelse af skatten. Dette stiller store krav til regnskabsudarbejdelsen, som skal indeholde informationerne til brug for skattefastsættelsen. I modsætning til Tyskland, udarbejdes der i Danmark en skatteopgørelse på baggrund af det regnskabsmæssige resultat. Skattemyndighedernes interesse i årsregnskabet vurderes dog ikke mindre af den grund. Dette hænger sammen med, at det regnskabsmæssige resultat danner grundlaget for skatteberegningen, og skattemyndighederne skal stadig kunne være sikre på, at dette grundlag er korrekt for

⁷³ IFAC (2006)

i sidste ende at kunne beregne en korrekt skat. Modsat undersøgelserne, anser SME-standarden ikke skattemyndighederne som en primær regnskabsbruger, jf. afhandlingens afsnit 5.4.2.

Ledelse

Ledelsen i SME-virksomheder er identificeret som en primær regnskabsbruger. Et regnskab aflagt efter de lavere bestemmelser i ÅRL giver dog ikke ledelsen mulighed for andet end at få et lille indblik i virksomhedens finansielle situation. Regnskabet vil ikke give tilstrækkelig med information, som ledelsen kan tænkes at have behov for. Det antages, at ledelsen selv har mulighed for at indhente de nødvendige informationer via interne finansielle opgørelser og rapporter. Antallet af ledelsesmedlemmer afhænger af virksomhedens størrelse. For de små virksomheder i SME-segmentet vil der oftest kun være én direktør, som har det overordnede ansvar, og herunder fuld adgang til virksomhedens økonomi. For de større virksomheder i segmentet kan der være tale om flere ledelsesmedlemmer, og derved er der et større behov for rapportering. Rapporteringen må dog forventes at blive udarbejdet på baggrund af interne informationer, hvorved der kan opnås en tilstrækkelig opfyldelse af informationsbehovene. Ligesom skattemyndighederne anses ledelsen ikke som en af de primære regnskabsbrugere i henhold til SME-standarden. Årsregnskabets informationsværdi over for ledelsen vurderes ikke at have betydning, da ledelsens informationsbehov antages at blive opfyldt som anført ovenfor.

Investorer

Sammenfald mellem ejere og ledelse forekommer oftest i kategorien af små virksomheder, hvor der kan være tale om en og samme person. I disse tilfælde må det antages, at ejeren har samme adgang til den interne finansielle information vedrørende virksomheden, som beskrevet ovenfor vedrørende ledelsen, hvorved informationsbehovet vil blive tilstrækkeligt opfyldt. Antallet af ejere i en virksomhed øges oftest i takt med virksomhedens udvikling, og at den bliver større, hvor der i disse tilfælde nødvendigvis ikke vil være sammenfald mellem ledelse og ejere. Ejerne står i disse situationer ofte uden adgang til virksomhedens registreringssystemer. Dette medfører, at ejerne alene kan få dækket deres informationsbehov via det offentliggjorte regnskab, hvilket skaber et øget fokus på et informativt årsregnskab, set fra ejernes side.

Opsummering i forhold til ÅRL

For så vidt angår ÅRL's definition af regnskabsbrugere angiver denne ikke en bestemt kreds af brugere, men lader det være op til regnskabsaflægger at tilgodese tænkelige regnskabsbrugere, jf. afhandlingens afsnit 5.4.3. ÅRL giver således mulighed for at tilgodese de identificerede regnskabsbrugere fra ovennævnte undersøgelser.

Undersøgelserne identificerer leverandører, kunder og medarbejdere som sekundære regnskabsbrugere. I denne sammenhæng er det værd at pointere, at des større virksomhed, desto flere regnskabsbrugeres informationsbehov skal virksomheden være opmærksom på at tilgodese.

5.5 Sammenfatning

Begrebsrammen er det grundlæggende koncept for de forhold som en regnskabslovgivning bør indeholde, for at sikre en samfundsmæssig høj informations- og nytteværdi af de regnskaber, som aflægges efter den pågældende lovgivning. Således beskriver begrebsrammen målsætningen, dvs. hvilke regnskabsbrugeres informationsbehov der skal tilgodeses i regnskabet, samt de egenskaber et regnskab bør indeholde, for at levere denne informationen.

I IASB's begrebsramme ses regnskabsbrugerne gennem shareholder-perspektivet, som omfatter en bred vifte af regnskabsbrugere, hvor den vigtigste regnskabsbruger er investoren. Selv om SME-standarden og ÅRL overordnet bygger på IASB's begrebsramme, anvendes der ikke samme afgrænsning i nogle af reguleringerne. Det brede stakeholder-perspektiv anvendes i ÅRL, mens der i SME-standarden sker en indsnævring af brugergruppen ved kun direkte at nævne kreditgivere, kreditorer, kreditvurderingsbureauer, kunder og investorer.

5.6 Delkonklusion

ÅRL lader det være op til regnskabsaflægger at tilgodeses sine relevante regnskabsbrugere i henhold til stakeholderperspektivet, mens SME-standarden konkret definerer de primære regnskabsbrugere, som opsummeret i sammenfatningen ovenfor. Flere internationale undersøgelser viser endvidere, at virksomhedens art, størrelse og offentlighedens interesse ligeledes påvirker virksomhedens interessenter i forskelligt omfang. Her identificeres der, ud over de ovenfor nævnte brugergrupper, banker, skattemyndigheder og medarbejdere, som mulige regnskabsbrugere.

Som udgangspunkt kan det konkluderes, at aflæggelse af regnskaber efter SME-standarden ikke vil kolliderer med ÅRL's bestemmelser, når det blot holdes for øje, at der her er tale om de grundlæggende forudsætninger for regnskabsaflæggelse. De mere specifikke indregnings- og målingsbetingelser for konkrete regnskabsposter kan dog variere mellem de to regnskabsreguleringer, hvilket behandles i afhandlingens kapitel 7.

6. Behovet for implementering af SME-standarden i Danmark

6.1 Kapitlets formål og opbygning

Kapitlet vil gennemgå behovet for at indføre en fælles international regnskabsstandard for små og mellemstore virksomheder i Danmark. Indledningsvis redegøres for, hvorledes regnskabsreguleringen kan bygges op og implementeres, samt hvorledes dette er håndteret i Danmark. Efterfølgende gennemgås de respektive regnskabsreguleringer, som er gældende i dag, og øvrige forhold, som menes at påvirke behovet for en standardisering af regnskabsreglerne for SME-segmentet på tværs af landegrænser. Vurderingen holdes på et overordnet regnskabsmæssigt niveau, da specifikke forskelle mellem SME-standarden og ÅRL diskuteres i afhandlingens kapitel 7.

6.2 Implementering af regnskabsregulering

Overordnet set falder diskussionen på markedsløsning vs. regulering. Markedsløsning er situationen, hvor regnskabsaflægger kun udarbejder regnskabsinformationer i det omfang, det efterspørges. Således undgås der en overproduktion af regnskabsmateriale, som i højere grad vil være tilpasset den bruger, som efterspørger informationen. I tillæg hertil skal det nævnes, at markedsløsningen er mere dynamisk i forhold til ændringer i samfundet og de informationskrav, brugerne efterspørger.⁷⁴

Fortalere for regulering hævder, at markedsløsningen skaber uligevægt mellem regnskabsbrugere, idet regnskabsinformationen afhænger af evnen til at indgå kontrakt med regnskabsaflægger.⁷⁵ Dette resulterer i en skabelse af ulige vilkår for interessenterne. Derudover nævnes, at regnskabsaflægger ved markedsløsning bliver monopoludbyder, hvilket kan presse prisen på regnskabsinformation op. Regulering vil, ved tvungen offentliggørelse, sikre, at regnskabsinformation bliver mere omkostningseffektiv, idet brugerne ikke skal konkurrere på pris.

6.3 Eksisterende lovgivning

Regnskabsreguleringen i Danmark er bygget op omkring tre niveauer. *På første niveau* er lovgivning udtryk for reguleringsformen.⁷⁶ Lovene vedtages af Folketinget, men kan også være påvirket af enten direktiver eller forordninger fra EU. Konkret er dette eksemplificeret ved ÅRL.

På andet niveau udgør regnskabsstandarder reguleringsformen. Regnskabsstandarder udarbejdes typisk i den private sektor, hvor IASB er et af de mest fremtrædende organer. IASB står for udstedelsen af IFRS og IAS⁷⁷, som EU fra 2005, som tidligere nævnt, gjorde gældende for alle

⁷⁴ Elling, J. O. (2011), side 45

⁷⁵ Elling, J. O. (2011), side 50

⁷⁶ Elling, J. O. (2011), side 52

⁷⁷ Der udstedes ikke længere nye IAS'er

børsnoterede virksomheder. I Danmark er det FSR, der tillige er medlem af IASB, som står for den danske oversættelse af de internationale regnskabsstandarder.

Tredje niveau er reguleret ved modificeret markedsløsning. For de børsnoterede virksomheder er denne reguleringsform meget begrænset, grundet de strenge lovgivningskrav fra første niveau. Derimod er den modificeret markedsløsning udbredt i Danmark, idet der er i flere omgange er sket regulering, som er kommet til udtryk ved lempelser for virksomheder i regnskabsklasse A og B. For virksomhederne i regnskabsklasse A er det i høj grad op til den enkelte, hvorvidt de vil udarbejde et regnskab, hvilket vurderes at afhænge af regnskabsbrugernes efterspørgsel.

6.4 Fordeling af virksomheder

Antallet af små og mellemstore virksomheder i Danmark udgør langt størstedelen af de samlede virksomheder. Der findes ca. 400.000 virksomheder i regnskabsklasse A, ca. 200.000 virksomheder i regnskabsklasse B, ca. 16.700 virksomheder i regnskabsklasse C⁷⁸ samt godt 300 virksomheder i regnskabsklasse D.⁷⁹ Samme fordeling kan findes i EU, hvor 99,8 % af alle virksomheder hører under kategorien små og mellemstore virksomheder.⁸⁰ Heraf kan der ske endnu en inddeling, hvor det reelt kun er 8,4 %, der udgør kategorien små og mellemstore, mens de resterende kategoriseres mikrovirksomheder. I takt med den øgede globalisering kræves det også i højere grad, at de mindre virksomheder leverer et regnskab, som regnskabsbrugerne i andre lande også kan drage nytte af. Netop det store antal af såvel regnskabsaflæggere som regnskabsbrugere taler for en international regnskabsstandard tilpasset segmentets behov.

6.5 Årsregnskabsloven

Regnskabslovgivningen for små og mellemstore virksomheder i Danmark reguleres som nævnt ovenfor i ÅRL, og varetages af ERST, som er en enhed under Erhvervs- og Vækstministeriet. Vedtagelsen af den nuværende regnskabslov var tilbage i 2001 banebrydende i forhold til resten af EU, idet Danmark gik fra den transaktionsbaserede historiske kostprismodel over til det formueorienterede regnskabsparadigme.⁸¹ ÅRL var i høj grad tilpasset og skulle afspejle de eksisterende internationale regnskabsstandarder på daværende tidspunkt, hvilket ligeledes afspejles i ÅRL's begrebsramme, der som nævnt i afhandlingens kapitel 5 bygger på IASB's begrebsramme. ÅRL blev derfor baseret på de dengang gældende fortolkningsbidrag. Efterfølgende er der kommet flere ændringer og opdateringer fra IASB's side, idet eksisterende standarder er blevet revideret og nye er blevet udarbejdet. Disse ændringer er ikke i samme omfang formået implementeret i ÅRL, selvom ÅRL i flere omgange er blevet ændret i henholdsvis 2004, 2006, 2008, 2009 og 2010. Ændringerne har hovedsageligt været af administrativ karakter, og har primært bestået i

⁷⁸ Der skelnes her ikke for C-mellem eller C-store

⁷⁹ Elling, J. O. (2011), side 68-69

⁸⁰ EU-Kommissionen (2008), side 7

⁸¹ Elling, J. O. (2011), side 57-58

lempelser for de mindre virksomheder. Disse ændringer har været af beskeden karakter, hvilket har medført, at den danske regulering ikke har fuldt med udviklingen inden for de internationale regnskabsstandarder. I modsætning til lovens oprindelige formål, er der således i dag væsentlige forskelle mellem ÅRL og IFRS.⁸²

6.5.1 Siden opstarten

I perioden 2001 til 2004 var der ikke nogen væsentlig udvikling inden for IFRS, mens udviklingen siden 2005 er gået stærkt. Dette skal også ses i lyset af de ændringer til ÅRL, som er gennemført siden vedtagelsen.⁸³ Den manglende udvikling i ÅRL, kan i visse tilfælde give væsentlige udfordringer i forhold til, hvad der skal og kan bruges som fortolkningsbidrag. I lovkommentarerne ses der ofte henvisninger til internationale regnskabsstandarder, hvor disse siden vedtagelsen af ÅRL enten er blevet opdateret eller helt udgået. Problemet opstår, når der f.eks. inden for materielle anlægsaktiver henvises til IAS 16 "Property, Plant and Equipment", hvilket ikke længere nødvendigvis kan tages for pålydende. Det antages dog, at de ved lovens vedtagelse gældende standarder er dem, der skal lægges til grund for fortolkning af lovens bestemmelser. Denne problematik kommer Peter Gath også ind på. Peter Gath påpeger desuden, at den fortolkningsbaserede løsning ERST har støttet op om de senere år, ikke anses som holdbar. Dels påpeger han, at denne løsningsmodel kan have nogle retssikkerhedsmæssige aspekter, i og med de nye fortolkninger ikke nødvendigvis er fuldt underbygget, og ikke følger den formelle lovproces, som der burde være. Dels medfører løsningsmodellen, set fra regnskabsaflæggerne og -brugernes side, at forståelsen af ÅRL kræver en gennemgang af underliggende fortolkningsbidrag og lovkommentarer. Dette er ikke gunstigt set fra en cost-benefit betragtning samt det forhold at sikre lovens overholdelse. Det nævnes i denne sammenhæng, at det vil være gavnende for Danmark, at få en løbende udvikling og opdatering af regnskabslovgivningen for SME-virksomhederne drevet fra international side. Dette vil også være med til at dæmme op for det store spænd, som er opstået de seneste ti år, mellem IFRS og ÅRL, som nævnt ovenfor.

Men hvad er årsagen til, at ERST har valgt løsningen med at udsende fortolkningsbidrag, i stedet for direkte lovændringer, bortset fra de obligatoriske lovændringer påkrævet som følge af nye direktiver? Jan-Christian Nilsen udtaler, at ERST gerne havde set flere løbende opdateringer af ÅRL, frem for fortolkningsbidrag, som ofte har været løsningen. Dette har dog som oftest været et spørgsmål om ressourcer og mangel på samme. Dette forhold går igen hos flere af de interviewede, som påpeger, at en løbende opdatering af en regnskabsregulering kræver mange ressourcer, hvilke Danmark ikke er i besiddelse af, sammenlignet med større lande som UK, Tyskland og Frankrig. Hertil nævnes SME-standarder som et godt alternativ til ÅRL for relevante SME'ere. Den løbende opdatering vil ske fra international side, med planlagt revidering af stan-

⁸² KPMG (2010), side 19

⁸³ KPMG (2010), side 42

darden hvert 3. år, og mulighed for at opnå en synergieffekt ved sparring på tværs af landegrænser.

Ovenstående forhold fremhæver fordelene ved, at et og samme regnskabsorgan skal opdatere regnskabsreguleringen, som det er tilfældet for IFRS. Dette vil sikre en ensartet regnskabslovgivning, hvor national fortolkning ikke længere vil være aktuel.

6.6 EU

EU har igennem mange år forsøgt at få en ensrettet regnskabsregulering inden for unionen. Dette er forsøgt ved udarbejdelsen af 4. og 7. regnskabsdirektiv fra henholdsvis 1978 og 1983. Begge regnskabsdirektiver bygger på tre formål, som fremmer regnskabsharmonisering, hvilket kan op listes som:

- Effektiv ressourceallokering
- Beskyttelse af investorer
- Konkurrencehensyn.

Forsøget med harmonisering af regnskabsreguleringen er dog ikke lykkedes efter hensigten, da medlemslandene har haft mulighed for individuelt at tilpasse deres nationale lovgivning, så længe det kunne holdes inden for rammerne af direktiverne. Dette har vist sig at være u hensigtsmæssigt for harmoniseringen, da direktiverne ikke var fremmede for sammenligneligheden på tværs af landegrænser.

I forsøget på at dæmme op for disse uhensigtsmæssigheder, vedtog EU i 2002 IFRS-forordningen, som medførte, at børsnoterede virksomheder i EU skulle benytte sig heraf. Derved har EU forsøgt at indføre en fælles international begrebsramme, og et fælles regelsæt. Samme tilgang har EU dog ikke haft til SME-standarden, der som udgangspunkt ikke implementeres med begrundelsen om, at den strider imod flere punkter i 4. og 7. regnskabsdirektiv, hvilket beskrives nærmere i afhandlingens kapitel 8.

For at sikre overholdelse af flere af EU's medlemslandes grundlove, er der i IFRS-forordningen indarbejdet en godkendelsesmekanisme. Denne mekanisme er nødvendigt for at legalisere standarderne, da flere af de respektive medlemslandes grundlove ikke tillader, at IASB, som et privat organ, har reguleringskompetencen. Efter at IASB har udarbejdet og vedtaget standarden, skal denne igennem to niveauer af godkendelse; den tekniske og den politiske. Godkendelsesproceduren på det tekniske niveau er forarbejdet til den endelige beslutning om godkendelse af standarden på det politiske niveau.⁸⁴

⁸⁴ Elling, J. O. (2011), side 70

6.7 IFRS

I forbindelse med EU's IFRS-forordning fra 2002, blev det pålagt, at alle børsnoterede virksomheder i EU skulle benytte regelsættet IFRS i deres koncernregnskab, gældende for regnskabsperioder startende 1. januar 2005 og derefter.⁸⁵ I Danmarks tilfælde betød det, at de børsnoterede virksomheder, der før forordningen aflagde regnskab efter regnskabsklasse D, nu skulle anvende IFRS. Endvidere blev det i Danmark i 2008 vedtaget, at børsnoterede enkeltsekskabers årsregnskaber ligeledes skulle overgå til IFRS fra og med 2010. Dette medførte, at alle danske børsnoterede virksomheders årsregnskaber nu skal udarbejdes på baggrund af IFRS. Dog er moderselskaber i koncerner fritaget herfor, og det er tilladt at vælge ÅRL's mere begrænsede regelsæt.⁸⁶ Som følge af regnskabsreglerne, har de danske virksomheder i en underliggende regnskabsklasse mulighed for at følge regelsættet i en højere regnskabsklasse. Derfor kan SME-standardens målgruppe, regnskabsklasse B og C, sagtens frivilligt vælge at udarbejde regnskab efter IFRS, jf. ÅRL § 137.

Forudsætningen for brugen af IFRS er, at de virksomheder der vælger at følge standarderne, skal følge samtlige af de i EU vedtagne standarder og fortolkningsbidrag. Dette er med til at sikre, at virksomhederne ikke selv skal kunne vælge en sammensætning af forskellige regelsæt, og derved ikke vise det retvisende billede af virksomheden, mens muligheden for sammenlignelighed ligeledes vil forsvinde. Der findes dog områder, hvor IFRS ikke regulerer specifikke danske områder, herunder kravet til ledelsesberetningen, indsendelse af regnskaber mv., hvorfor disse områder forsat er reguleret efter den danske lovgivning.

IFRS-regelsættet er erfaringsmæssigt forholdsvis omfangsrigt, i forhold til virksomheder i regnskabsklasse B og C, med sine over 2.800 siders regulering, hvilket samtidig gør den relativt mere omkostningstung at følge end de danske regler. Dette aspekt kan få virksomhederne til at fravælge at aflægge regnskabet efter internationale standarder, selv om virksomhederne måske har et behov for dette. Behovet kan skyldes handel over landegrænser, ønske om udenlandsk lånefinansiering, udenlandske investorer, forventning om børsnotering samt datterselskaber til koncerner, som aflægger efter IFRS.

For en virksomhed med handel over landegrænser vil et regnskab aflagt efter fælles internationale regler alt andet lige medføre, at virksomhedens interessenter nemmere vil kunne forstå og bruge regnskabet. Samtidig vil sammenligneligheden på tværs af landegrænser øges.

En fremtidig børsnotering vil for en virksomhed betyde en omlæggelse til IFRS, hvilket som nævnt kan være ressource- og omkostningskrævende. SME-standarder vil på dette punkt kunne forberede virksomheden på en overgang til IFRS. Samtidig kan det tænkes, at et regnskab aflagt

⁸⁵ ERST (2005)

⁸⁶ Elling, J. O. (2011), side 58

efter SME-standarden, muligvis vil kunne tiltrække investorer fra udlandet, da de vil have nemmere ved at læse regnskabet.

Der foreligger ligeledes en problemstilling for de datterselskaber, som i dag vil skulle aflægge regnskab efter ÅRL og rapportere til koncernen efter IFRS. Dette medfører selvsagt anvendelse af to regnskabsreguleringer, hvilket ligeledes er ressource- og omkostningskrævende. SME-standarden må forventes at kunne løse denne problematik, så længe der i overvejende grad er tale om samme indregnings- og målingsprincipper som ved IFRS. Dette faktum påpeges af såvel ERST som FSR.⁸⁷ IASB nævner dog, at forskellene kan udlignes ved valg af regnskabspraksis.⁸⁸

6.8 Globalisering

Danmarks økonomi er lille, sammenholdt med de andre europæiske medlemslandes. Danmark er som følge af en forstærket globalisering, de sidste mange år blevet mere og mere afhængige af samhandel med andre lande. Dette afspejles tillige i udviklingen af importen og eksporten. Importen udgjorde i 1969 30 % af BNP mod 44 % af BNP i 2009. Samme stigning findes der på eksporten, som i 1969 udgjorde 28 % af BNP mod 47 % i 2009.⁸⁹ Såvel importen som eksporten har dog, så sent som i 2008, været over 50 %. Det lavere niveau i 2009 må i højere grad tilskrives den globale afmatning på finansmarkederne.

Det er ikke kun de store danske børsnoterede virksomheder, som handler på tværs af landegrænser. Den væsentlige andel af international handel, som præger den danske økonomi, må nødvendigvis også skyldes de små og mellemstore virksomheders aktiviteter over landegrænser. Der vil for disse virksomheders internationale interessegrupper være et behov for et regnskab aflagt efter et kendt regelsæt. Interessegrupperne vil være de samme, som vi kender fra Danmark, herunder banker, kunder og leverandører mv., som ønsker en form for sikkerhed for, at den virksomhed der handles med, kan leve op til dens forpligtelser. Dette gælder såvel evnen til at kunne betale sin gæld, men i samme omfang evnen til at levere varer eller ydelser efter aftale.

Samme anskuelse anlægges af IASB i forbindelse med deres kommentarer til baggrunden for formålet med SME-standarden. Således angiver IASB, at det forventes, at regnskabsaflæggere og -brugere af finansielle rapporter for SME-virksomhederne vil kunne drage fordel af et fælles regelsæt.⁹⁰ Dette bygger på en forventning om øget sammenlignelighed og gennemsigtighed i forbindelse med regnskabsaflæggelse, og et øget behov for etablering af kapital på tværs af landegrænser. I forlængelse heraf nævnes konkret banker, kreditvurderingsbureauer, leverandører, investorer og tilsvarende som mulige interessegrupper, som med fordel kan udnytte det fælles regelsæt.

⁸⁷ ERST (2007) og FSR (2007)

⁸⁸ IASB (2009b), BC 68

⁸⁹ Dansk Statistik (2010)

⁹⁰ IASB (2009b), BC 36-37

De internationale interessegruppers informationsbehov taler for en fælles regnskabsregulering for SME-segmentet, og det kan i sidste ende tænkes, at flere virksomheder vil indgå i international handel, da et afgørende punkt for dette hænger sammen med opfyldelse af informationsbehovene.

Behovet for en fælles regnskabsregulering inden for EU afspejles tillige i den store samhandel mellem medlemslandene. For Danmarks vedkommende ligger 7 ud af de 10 lande, som Danmark eksporterer mest til, samt 6 ud af de 10 lande, som Danmark importerer mest fra, i EU.⁹¹ Sammenholdt med EU's arbejde med det indre marked, hvis formål er at nedbryde handelsbarriererne mellem medlemslandene, og derved skabe fri bevægelighed inden for unionen, medfører at der alt andet lige er et behov for en fælles regnskabsregulering inden for EU.⁹² Som belyst tidligere indførte EU for efterhånden mange år tilbage 4. og 7. regnskabsdirektiv med henblik på at skabe en større harmonisering af regnskabsreguleringen inden for EU. Forsøget med harmoniseringen er kun delvist blevet en succes, idet der i dag stadig er forholdsvis mange forskelle på de enkelte medlemslandes regnskabsreguleringer. Dette skyldes, at hvert land selv har haft muligheden for at tilpasse lovgivningen inden for rammerne af direktiverne. At direktiverne ikke har løst problematikken med en fælles regnskabsregulering for det generelle marked, herunder SME-markedet i EU, taler for en yderligere harmonisering af regnskabsreguleringen i form af en international standard som SME-standard, set fra et dansk synspunkt.

6.9 Den administrative byrde

Behovet for en international regnskabsstandard for små og mellemstore virksomheder er indtil nu blevet vurderet på baggrund af den nytte, som standarden vil medføre for regnskabsaflæggere og -brugere. Det er imidlertid ligeledes vigtigt at vurdere, hvorledes virksomhedernes omkostninger, ved at leve op til standardens krav, står mål hermed. Der vil i første omgang være nogle engangsomkostninger i forbindelse med selve implementeringen af standarden, hvor omkostningerne kan have væsentlig betydning og vægte relativt tungt i små og mellemstore virksomheder. Implementeringsomkostninger kan eksempelvis bestå af ekstra eller nyuddannede personale, herunder deres indsigt i lovgivningen, terminologien og eventuelle nye vurderingsmetoder. Samtidig kan der forekomme omkostninger til en eventuel modificering af registreringssystemerne. Specielt for virksomheder, der kun har aktivitet lokalt, og således kun har et lille behov for international sammenlignelighed, kan sådanne omkostninger synes urimelige, da de ikke vil opnå særlige fordele ved at bruge SME-standard.⁹³ Ud over en generel positiv holdning til den nye SME-standard, har der blandt de mindre virksomheder været en frygt for, at implementeringsomkostningerne ikke ville kunne opveje potentielle fordele ved standarden.⁹⁴ Samtidig vurderes

⁹¹ Dansk Statistik (2010), side 29

⁹² EU-Kommissionen (www)

⁹³ EU-Kommissionen (2008)

⁹⁴ EU-Kommissionen (2009)

implementeringsomkostningerne for de mindre virksomheder at være forholdsvis højere i forhold til de større virksomheder.

Når der ses bort fra implementeringsomkostningerne, er det også væsentligt at tage højde for den efterfølgende og generelle byrde, som virksomhederne pålægges, ved at skulle leve op til SME-standardens krav. Der har de senere år været et stort internationalt fokus på den generelle lempe af de administrative byrder for mindre virksomheder. EU-Kommissionen har endvidere haft et mål om at nedbringe den administrative byrde for virksomhederne med 25 pct. fra starten af 2008 og inden udgangen af 2011. Samtidig skal al ny lovgivning, der påvirker erhvervslivet, være "SMV-venligt", herunder regnskabsstandarder. Opnåelsen af dette mål skulle ske ved en forenkling og forbedring af EU-lovgivningen, samtidig med at de tilskynder nationale myndigheder til at gøre det samme.⁹⁵ I forlængelse heraf, har EU-Kommissionen, som tidligere nævnt, fremsat et forslag om at forenkle erhvervsbetingelserne, og navnlig regnskabskravene til de såkaldte mikroenheder.⁹⁶

I samme forbindelse med det store fokus på at nedbringe den administrative byrde, planlægger EU-Kommissionen en generel modernisering og simplificering af regnskabsdirektiverne. Derfor blev der i foråret 2009 gennemført en høringsrunde, hvor formålet var at undersøge holdningen til forskellige emner i relation til 4. direktiv, herunder direktivets struktur, valgmuligheder og kategorisering af virksomheder, samt kravene til bestanddele, opstilling og noter.⁹⁷ Respondenterne modtog overordnet forslaget med en positiv holdning, der generelt støttede EU-Kommissionens planer om en simplificering af regnskabsreglerne for små og mellemstore virksomheder.⁹⁸

Overordnet set vil der med den nye SME-standard være en risiko for, at regnskabskravene er for komplekse og dermed pålægger de mindste virksomheder en større byrde end tilfældet er i dag. Dette kan imidlertid være i modstrid med EU-Kommissionens ønske om, at nedbringe den administrative byrde for de mindste virksomheder. Modsat vil der være en sandsynlighed for, at de mellemstore virksomheder ikke vil opleve væsentlige forøgede krav ved at anvende SME-standardens.

⁹⁵ EU-Kommissionen (2008)

⁹⁶ Den Europæiske Unions Tidende (2010)

⁹⁷ EU-Kommissionen (2009)

⁹⁸ EU-Kommissionen (2009)

6.10 Delkonklusion

Ovenstående diskussion fremhæver, at der findes et behov for en fælles centralt reguleret international regnskabsstandard for små og mellemstore virksomheder i Danmark. Behovet grunder ikke alene i overvægten af disse virksomheder, men samtidig også af den manglende opdatering og regulering med tidligere og forældede fortolkninger i ÅRL. Selv om EU ved 4. og 7. regnskabsdirektiv i tidernes morgen forsøgte at fremme regnskabsharmonisering, har dette ikke kunne følge med den stigende globalisering, og de enkelte landes forskelligartede nationale lovgivninger. Muligheden for anvendelse af IFRS er til stede for alle danske virksomheder, men omfanget er langt fra overskueligt for alle, samtidig med at det vil give en større administrativ byrde. Netop forholdet mellem IFRS og den administrative byrde for små og mellemstore virksomheder, er en kærkommen lejlighed til at benytte SME-standarden. Hvorvidt der vil være tale om en reel forøgelse af byrden vil blive behandlet i afhandlingens kapitel 7, hvor SME-standarden sammenholdes med de nuværende danske regnskabsregler.

7. SME-standarden vs. årsregnskabsloven

7.1 Kapitlets formål og opbygning

Følgende kapitel vil omhandle en komparativ analyse af den danske regnskabslovgivning og SME-standarden med henblik på at identificere forskelle. Konsekvenserne af de eventuelle forskelle vil blive vurderet i forhold til regnskabsaflæggerne og -brugerne, tidligere behandlet i kapital 3 og 5.

Analysen vil, som tidligere nævnt i afgrænsningen, blive specificeret således, at der fokuseres på sammenligning af udvalgte områder mellem ÅL og SME-standarden. Analysen vil desuden alene fokusere på de gældende danske regelsæt for regnskabsklasse B og C, begrundet i den tidligere konklusion, omhandlende relevante virksomhedsklasser fra afhandlingens kapitel 3. I tilfælde af, at der stilles forskellige krav til virksomheder i regnskabsklasse B og C, vil dette fremgå specifikt.

7.2 Begrebsrammen

Det blev tidligere i afhandlingens afsnit 5.2 fastlagt, at begrebsrammen indeholder de generelle retningslinjer for udarbejdelse og aflæggelse af årsregnskabet, og at den derfor kan betragtes som det teoretiske fundament. Begrebsrammen indeholder således årsregnskabets formål, dets kvalitetskrav, definition af de inkluderede elementer, og generelle indregnings- og målingskriterier.

SME-standarden indeholder sin egen begrebsramme i dennes afsnit 2, der, som tidligere nævnt, er udviklet med baggrund i IASB's begrebsramme. Begrebsrammen i den danske lovgivning findes i ÅRL kapitel 3 og bilag 1, og svarer ligeledes i høj grad til den af IASB udarbejdede begrebsramme.⁹⁹ Idet begrebsrammerne i både ÅRL og SME-standarden bygger på samme grundlag, jf. afhandlingens kapital 5, vurderes grundlaget for aflæggelse af regnskab efter den specifikke bestemmelse ikke at konflikte med hinanden.

7.3 Årsregnskabets bestanddele og præsentation

SME-standarden foreskriver, at årsregnskabet skal give et retvisende billede gennem den finansielle stilling, indtjeningen og pengestrømmene i virksomheden, jf. SME-standardens pkt. 3.2. Ifølge ÅRL's generalklausul og overordnede målsætning for regnskabsaflæggeren, skal regnskabet tillige indeholde det retvisende billede, jf. ÅRL § 11. Det retvisende billede omfatter her virksomhedens aktiver og passiver, finansielle stilling samt resultat.

Et årsregnskab skal ifølge SME-standardens pkt. 3.17 indeholde følgende elementer: en balance, en totalindkomstopgørelse, en egenkapitalopgørelse, en pengestrømsopgørelse samt dertilhørende noter. Der skal samtidig redegøres for anvendt regnskabspraksis. Totalopgørelsen kan præsen-

⁹⁹ KPMG (2010), side 53

teres på to forskellige måder, enten som én samlet opgørelse eller som to opgørelser, bestående dels af en "traditionel" resultatopgørelse, og dels af en opgørelse over øvrig totalindkomst.

Efter ÅRL § 22 skal en virksomhed, der er omfattet af regnskabsklasse B, udarbejde et årsregnskab, der som minimum består af en balance, en resultatopgørelse, en egenkapitalopgørelse samt tilhørende noter, herunder en redegørelse for anvendt regnskabspraksis.¹⁰⁰ For virksomheder, der er omfattet af regnskabsklasse C, gælder tilsvarende regler, hvilke samtidig er underlagt et krav om udarbejdelse af en pengestrømsopgørelse, jf. ÅRL § 78.

Herudover er der specifikke krav til ledelsesberetningen for virksomheder, der er omfattet af regnskabsklasse C, jf. ÅRL §§ 99, 100 og 101. For virksomheder i regnskabsklasse B er der krav om udarbejdelse af en ledelsesberetning, såfremt der er, eller har været, væsentlige ændringer i aktiviteten eller de økonomiske forhold, hvilket reguleres i ÅRL § 77.

7.3.1 Balancen

SME-standardens krav til balancen behandles i dennes afsnit 4, hvilken angiver visse minimumskrav til opgørelse og præsentation af regnskabsposter i balancen. Imidlertid er der i SME-standardens ikke nogle regler om hverken egentlig opstilling af rækkefølge eller nærmere udformning heraf. SME-standardens angiver dog i pkt. 4.9, at en regnskabspost kun skal medtages, når størrelsen, arten eller funktionen er relevant til en forståelse af virksomhedens finansielle stilling. Endvidere er det et krav jf. pkt. 4.3, at virksomheden skal præsentere yderligere regnskabsposter, overskrifter og subtotaler, når dette er relevant for forståelsen af virksomhedens finansielle stilling.

Modsat indeholder ÅRL bilag 2, en skematisk opstilling, som regnskabsaflægger skal benytte ved opstilling af balancen. Bilaget omfatter skemaer for balancer i kontoform og beretningsform. Regnskabsposterne skal anføres særskilt og i den rækkefølge, som de er angivet i skemaerne. Arabertalsposter kan dog opdeles, tilføjes eller sammendrages, hvis virksomhedens særlige karakter gør det påkrævet og fremmer overskueligheden. Virksomheder omfattet af regnskabsklasse C, skal samtidig følge mere detaljerede skemaopstillinger.

Eksempelregnskab og skemakrav

Minimumskravene i SME-standardens omfatter overordnet set de samme regnskabsposter som skemakravene i ÅRL. Derudover har IASB udarbejdet et supplement til SME-standardens i form af en tjekliste, inklusiv et eksempelregnskab, som dog ifølge IASB ikke illustrerer alle tænkelige aspekter af SME-standardens.¹⁰¹ IASB eksempelregnskab indeholder to typer af resultatopgørelser – art- og funktionsopdelt, en balance samt pengestrømsopgørelse. I dette afsnit holdes fokus på balancen.

¹⁰⁰ Grundet afhandlingens primære fokus på årsregnskabet og ikke årsrapporten, vil kravene til ledelsespåtegning og revisionspåtegning ikke blive gennemgået.

¹⁰¹ IASB (2009d)

Ved sammenligning af eksempelregnskabet for SME-standarden og ÅRL bilag 2, fremstår der ingen væsentlige forskelle. Dog er det vigtigt at bemærke, at bilag 2 i ÅRL er en del af et lovgrundlag, som skal følges af regnskabsaflægger, hvor eksempelregnskabet i SME-standarden er udarbejdet til inspiration for regnskabsaflægger.

Ved første indtryk giver SME-standarden mere frie tøjler i forhold til præsentation af regnskabsposterne i regnskabet sammenholdt med ÅRL. Men da de to regnskabsreguleringer stiller samme krav til indholdet, vil der reelt ikke være tale om en forringelse af den information som regnskabsbrugerne modtager. SME-standardens punkt 4.4 foreskriver en opdeling af aktiver og passiver som henholdsvis korte- og langfristede. Ved gennemgang af eksempelregnskabet kan det konstateres, at denne opdeling svarer til den opdeling, som skal foretages i henhold til ÅRL. Her opdeles aktiver som anlægs- og omsætningsaktiver, mens passiverne opdeles i kort- og langfristede gældsforpligtelser. De underliggende klassifikationer i SME-standardens eksempelregnskab indeholder de samme underliggende poster, som angivet i ÅRL's skemakrav. Det vil sige, at valgfriheden til placering af regnskabsposterne, holdes inden for samme overordnede opbygning efter begge regnskabsreguleringer.

Det vurderes på baggrund af ovenstående ikke, at der ved indførelse af SME-standarden vil ske en revolution i forhold til måden regnskabsaflægger vælger at opstille regnskabet på. Således vil IASB's eksempelregnskab formodentlig danne udgangspunkt og præcedens for regnskabsaflæggerens udarbejdelse af årsregnskabet. Alternativt vil der i Danmark kunne fortsættes med de nuværende skemaopstillinger som kendes fra ÅRL, da SME-standarden giver valgfrihed. Sidstnævnte mulighed går dog imod den standardisering, som antages er målet med SME-standarden. Hvis alle andre lande vælger at benytte sig af IASB's eksempelregnskab, vil det være bedst, at Danmark går samme vej, da sammenligneligheden ellers kan forsvinde, set fra regnskabsbrugerens synsvinkel.

SME-standardens valgfrihed i forhold til præsentationsrækkefølge af balanceposter, vurderes ikke af de interviewede personer for værende et generelt problem for hverken regnskabsaflæggere eller regnskabsbrugere. Størstedelen af de adspurgte henviser til eksempelregnskabet, som vurderes at ville danne de overordnede retningslinjer. Specifikt adspurgte bankerne som regnskabsbrugere, ser disse ingen problemer i forhold til håndteringen af regnskabsdata. Et par af bankerne oplyser endvidere, at der benyttes eksterne dataleverandører til at indlæse kundernes regnskaber, hvorfra bankerne får deres nødvendige data. Således kan der i begyndelsen opstå nogle vanskeligheder i forhold til nye og flere forskellige opstillingsformer, hvilket dog på sigt ikke vurderes at blive et reelt problem, jf. ovenstående diskussion.

Begge regnskabsreguleringer indeholder, som beskrevet i afhandlingens afsnit 5.3.2, et krav om, at årsregnskabet skal give et retvisende billede. Det endelige resultat af regnskabsaflæggelsen skulle derfor som udgangspunkt være det samme, uanset valget mellem de to regnskabsregule-

ringer. Problemet opstår i imidlertid når virksomhederne antager et andet synspunkt end interessenterne i definitionen af et retvisende billede. Den mulige problemstilling vurderes dog at være afdækket af de nuværende krav til præsentation i sammenspil med eksempelregnskabet og bilag 2, for de to respektive regnskabsreguleringer.

7.3.2 Totalindkomst- og resultatopgørelsen

I lighed med SME-standardens krav til behandling af balancen er der tilsvarende krav for udarbejdelse af totalindkomstopgørelsen, hvilket behandles i standardens afsnit 5. SME-standardens krav om forlængelsen af resultatopgørelsen vurderes ikke at have væsentlig betydning for regnskabsaflæggere og -brugere, da der blot er tale om en forskellig klassificering mens de samme oplysninger gives.

SME-standardens minimumskrav til præsentation af standardposter er nærmere præciseret i pkt. 5.5. Herudover findes der yderligere krav for virksomhedens præsentation af yderligere regnskabsposter, overskrifter og subtotaler, hvis en sådan er relevant for forståelsen af virksomhedens finansielle resultat, jf. standardens pkt. 5.9. Endeligt skal omkostninger klassificeres efter art eller funktion, afhængigt af hvad der er mest pålideligt og relevant, jf. pkt. 5.11.

Ligesom ved balancen er der i ÅRL for resultatopgørelsen skemakrav, hvilke tillige fremgår af ÅRL bilag 2. Der skal i overensstemmelse med skemabestemmelserne til loven opstilles en resultatopgørelse i beretningsform, klassificeret efter enten art eller funktion.

Ud fra ovenstående kan det konkluderes, at ÅRL indeholder mere standardiserede præsentationskrav end SME-standard. Men som det var tilfældet for balancen, er der overordnet set tale om samme indhold, ligesom der efter begge reguleringer skal vælges mellem de to typer af beretningsformer – arts- eller funktionsopdelt. I forrige afsnit blev IASB's eksempelregnskab introduceret, som også indeholder en resultatopgørelse. Der henvises i denne henseende til diskussionen omkring balancen, da de samme forhold gør sig gældende, og det vurderes at resultere i samme overordnede konklusion.

Sammendragelse af nettoomsætning

Sammenholdes de mere specifikke regler, findes der dog nogle mere iøjnefaldende forskelle mellem de to reguleringer, end tilfældet var i balancen. Virksomheder omfattet af regnskabsklasse B og C (mellem) har efter ÅRL §§ 32 og 81 mulighed for at sammendrage de i loven nævnte poster i resultatopgørelsen, hvor der som erstatning herfor skal indføres en post, som benævnes bruttofortjeneste eller -tab. Herved kan virksomhederne undlade at give oplysninger om nettoomsætning, og derved skjule dette over for deres konkurrenter, kunder og andre interessenter samtidig med, at margin for virksomhedens bruttofortjeneste holdes skjult. SME-standard giver i midlertidig ikke mulighed for at sammendrage ovennævnte poster i resultatopgørelsen, hvor det direkte i standardens minimumskrav er foreskrevet, at nettoomsætningen skal præsenteres.

Ovenstående danske mulighed for sammendragelse af visse poster i resultatopgørelsen anses generelt som værende uhensigtsmæssigt for informationsniveauet i virksomhedernes årsregnskaber, da nettoomsætningen og dennes udvikling, vurderes at være en væsentlig information om aktiviteten og udviklingen. Dette skaber en diskussion om, hvorvidt regnskabsbrugere opnår mere nytte ved at kunne læse nettoomsætningen, og hvor stor skade dette reelt vil være for regnskabsaflægger, hvis dette skal præsenteres. Set på et overordnet samfundsmæssigt niveau, vurderes regnskabsaflæggers ønske om at skjule omsætningen, typisk som følge af konkurrencemæssige forhold, ikke at overstige regnskabsbrugernes nytteværdi ved at få informationerne, og derved kunne sammenligne omsætningen på tværs af regnskaber. Adspurgt svarer bankerne i de foretagne interviews, at oplysning omkring nettoomsætning klart er at foretrække. Dog oplyser bankerne, at de indhenter interne årsregnskaber, såfremt det ikke fremgår af det eksterne årsregnskab. Denne procedure vil dog kunne undlades, hvis bankerne blot kunne tage de nødvendige informationer fra de offentligt tilgængelige regnskaber, og derved alt andet lige kunne spare tid og ressourcer. Samtidig indgår nettoomsætningen i beregningen af flere nøgletal,¹⁰² hvorfor det her vurderes, at SME-standardens regler for nettoomsætning er mest hensigtsmæssige og informative.

Ekstraordinære poster

Et andet punkt, hvor der er forskel på de to reguleringer, er i forhold til klassificering af ekstraordinære poster. Således tillader SME-standardens ikke at klassificere poster som ekstraordinære, jf. pkt. 5.10. Dette er i overensstemmelse med den internationale udvikling, som løbende går væk fra at klassificere poster som ekstraordinære. Modsat kræver ÅRL, at indtægter og omkostninger, der vedrører begivenheder, som ikke er en del af den ordinære drift, og derfor ikke forventes at være tilbagevendende, klassificeres som ekstraordinære poster, jf. ÅRL § 30. Det er i denne sammenhæng vigtigt at skelne mellem poster, der har karakter af sekundær drift – poster som kan være tilbagevendende, men ikke ligger inden for virksomhedens primære drift, og ekstraordinære poster

Reglerne i ÅRL bakkes op af resultatet i en undersøgelse foretaget blandt tyske banker, som påpegede den manglende mulighed i SME-standard for klassificering af ekstraordinære poster som en ulempe.¹⁰³ De interviewede banker er delvist enige med det som kan udledes af førnævnte undersøgelse. Således giver de alle udtryk for, at brugen af ekstraordinære poster gør det nemmere at udskille poster, som ikke relaterer sig til den primære drift, som alle bankerne regulerer for i forbindelse med kreditvurderingsfasen. Omvendt påpeger de, at det er et krav at regnskabsaflægger skal aflægge et regnskab som giver et retvisende billede, uanset hvilken regulering som anvendes. Dette medfører, at virksomhederne ved brug af SME-standard skal præsentere ekstraordinære forhold særskilt ved at benytte sig af andre driftsindtægter og -

¹⁰² Nøgletal i overensstemmelse med Den Danske Finansanalytikerforenings vejledning om "Anbefaling & Nøgletal".

¹⁰³ ASCG (2008), side 19

omkostninger. I denne henseende bekymrer det ikke de interviewede parter, at virksomhederne ikke må anvende terminologien; ekstraordinære poster, så længe de som regnskabsbruger kan læse af regnskabet, at resultatet er påvirket af forhold, som ligger ud over den almindelige drift. SME-standardens forbud mod at præsentere ekstraordinære poster, som det er tilladt i ÅRL vurderes ikke at være en forringelse for hverken regnskabsaflægger eller -bruger. Brugen af ekstraordinære poster kan tænkes at give regnskabsaflægger mulighed for, at forbedre resultatet ved enten bevidst, ubevidst eller ved misforståelse af reglerne, at holde negative forhold uden for det ordinære resultat, og derved giver omverden et billede af, at der har været tale om forhold, som virksomheden ikke selv er skyld i. Ved at fratage virksomhederne denne mulighed for klassifikation, vurderes mulighederne for at vildlede regnskabsbrugerne i mindre grad at være til stede. Dog er det vigtigt i denne sammenhæng, at regnskabsaflægger tager højde for eventuel sekundær aktivitet ved at klassificere dette som andre driftsindtægter og -omkostninger. Ligeledes vil en overgang til SME-standardens betyde, at de danske virksomheder vil følge den generelle tendens internationalt, som nævnt ovenfor, og dermed gå mere og mere væk fra brugen.

7.3.3 Egenkapitalopgørelsen

Krav til præsentation af ændringer i egenkapitalen for perioden reguleres i SME-standardens afsnit 6. Ifølge standardens pkt. 6.3 skal der præsenteres en egenkapitalopgørelse, som viser summen af virksomhedens totalindkomst, transaktioner med ejerne, og eventuelle korrektioner af fejl fra tidligere perioder og ændringer i anvendt regnskabspraksis. Hvis periodens eneste egenkapitalændring kommer fra resultatet, udlodning af udbytte, korrektion af fejl fra tidligere perioder eller ændringer i anvendt regnskabspraksis, kan virksomheden nøjes med at præsentere én samlet opgørelse af resultat og overført resultat. Denne opgørelse vil således erstatte totalindkomstopgørelsen og egenkapitalopgørelsen, jf. SME-standardens pkt. 6.4. FSR kritiserer dog imidlertid denne undtagelse og nye opgørelse, hvor det menes, at de primære bestanddele ifølge SME-standardens og IFRS bør være de samme.¹⁰⁴

ÅRL indeholder ingen skemakrav til præsentation af egenkapitalopgørelsen, men det er dog et krav, at virksomheder omfattet af regnskabsklasse B og C, skal udarbejde en præsentation af egenkapitalen. Opgørelsens omfang afhænger af regnskabsklassen, hvor virksomheder omfattet af regnskabsklasse B, frit kan vælge at præsentere enten en summarisk eller fuldstændig egenkapitalopgørelse, jf. ÅRL § 56. Virksomheder omfattet af regnskabsklasse C har ikke denne valgfrihed, og skal derfor udarbejde en fuldstændig egenkapitalopgørelse.

Det at SME-standardens ikke tillader en præsentation af øvrig totalindkomst i en særskilt egenkapitalopgørelse, vurderes det ikke at påvirke regnskabsaflæggerne og -brugerne i væsentlig grad,

¹⁰⁴ FSR (2007), CL 116

da der blot er tale om en præsentation på to forskellige måder, som ikke forringer regnskabet's informationsværdi.

7.3.4 Pengestrømsopgørelsen

SME-standardens afsnit 7 omhandler præsentationen af pengestrømsopgørelsen, hvilken er obligatorisk for alle virksomheder, der anvender regelsættet. Pengestrømsopgørelsen skal ifølge pkt. 7.3 vise periodens pengestrømme fordelt på drifts-, investerings-, og finansieringsaktivitet, hvor pkt. 7.7 giver muligheden for brug af den direkte eller indirekte metode til præsentation af pengestrømmene fra driften.

Som tidligere nævnt, stiller ÅRL ligeledes krav om præsentation af en pengestrømsopgørelse, men i modsætning til SME-standardens regler, er præsentationen heraf imidlertid kun et krav for virksomheder, der er omfattet af regnskabsklasse C. Dog kan en regnskabsklasse C virksomhed ifølge ÅRL § 86, stk. 4, undlade selv at udarbejde en pengestrømsopgørelse, hvis virksomheden er en del af en koncern, hvor virksomhedens pengestrømme indgår som en del af koncernens pengestrømsopgørelse. Gennemgangen nedenfor vil derfor blive vurderet i forholdt til de regnskabsaflæggere, der er omfattet af regnskabsklasse B samt undtagelsesreglerne for regnskabsklasse C, og den informationsværdi regnskabsbrugerne vil få heraf som et resultat af SME-standardens krav.

I udviklingsfasen for SME-standard, modtog IASB flere opfordringer om ikke at gøre pengestrømsopgørelsen til en obligatorisk komponent af regnskabet. Samtidig argumenterede flere respondenter imod pengestrømsopgørelsen, da de vurderede udarbejdelsen som værende byrdefuld for regnskabsaflæggere, simultant med argumentet for en ringe brugbarhed for regnskabsbrugerne i de små og mellemstore virksomheder. Flere deltagende regnskabsaflæggere i IASB's undersøgelse tilkendegav endvidere i deres tilbagemelding, at udarbejdelsen af en pengestrømsopgørelse både er for kompleks og tidskrævende.¹⁰⁵

Ikke desto mindre besluttede IASB, at udarbejdelsen af en pengestrømsopgørelse skulle gøres obligatorisk, da udarbejdelsen, tidsforbruget og omkostningsbyrden ikke kunne måle sig med den informationsværdi, der ville blive skabt hermed, når balancen og resultatopgørelsen allerede forelå. Hertil modtog IASB opbakning fra blandt andet långivere og kortfristede kreditorer, hvilke påpegede et ønske om en præsentation af pengestrømsopgørelsen.¹⁰⁶

Pengestrømsopgørelsens betydning

Pengestrømmene genereres ud fra konvertering af periodiserede indtægts- og omkostningsstrømme via beholdningsændringer fra sammenhængen mellem resultatopgørelsens pengestrømme og balancens beholdninger. Ud fra denne betragtning, sammenholdt med IASB's hold-

¹⁰⁵ IASB (2008b), side 10

¹⁰⁶ IASB (2009b), BC138-139

ning af tilgangen til udarbejdelse af en pengestrømsopgørelse, når balancen og resultatopgørelsen allerede findes, vurderes IASB som udgangspunkt at have ret i, at der ikke fremkommer en væsentlig forøget administrativ byrde ved udarbejdelse af pengestrømsopgørelsen for små og mellemstore virksomheder.

Når virksomhedens evne til at skabe overskud, illustreret ved indtjeningsevnen, skal vurderes, er resultatopgørelsen den bedste indikator herfor. Men når virksomhedens likvide situation og betalingssevne skal belyses, giver pengestrømsopgørelsen her det bedste overblik. Opgørelsens informationer er derfor relevante for regnskabsbrugerne i relation til vurdering af virksomhedens evne til at generere likviditet, indfri forpligtigelser og udbetale udbytte. Samtidig giver pengestrømsopgørelsen en indikation af behovet for ekstern finansiering.¹⁰⁷

I afhandlingens afsnit 5.4 blev banker og investorer identificeret som nogle af de primære regnskabsbrugere for SME-segmentet, og pengestrømsopgørelsen vurderes at tilføre disse regnskabsbrugere væsentlig informationsværdi, hvilket underbygges af de foretagne interviews fra henholdsvis Danske Bank, Jyske Bank og Nykredit. Alle tre banker udarbejder på nuværende tidspunkt selv en pengestrømsopgørelse på baggrund af det materiale de modtager, hvis den ikke allerede fremgår af regnskabet, da det er et væsentligt punkt i bankernes kreditvurdering. Netop det forhold, at bankerne er en af de primære regnskabsbrugere i SME-segmentet, taler for at pengestrømsopgørelsen bør være obligatorisk. Set fra et samfundsmæssigt synspunkt, vil en pengestrømsopgørelse forøge informationsværdien af regnskabet. En i årsregnskabet obligatorisk pengestrømsopgørelse vil betyde en mere præcis præsentation heraf, sammenholdt med regnskabsbrugerne selv skal udarbejde pengestrømsopgørelsen på baggrund af det eksterne årsregnskab. Samtidig vil det spare regnskabsbrugerne for selv at skulle konvertere data til en brugbar opgørelse, som derudover nødvendigvis ikke har alle nødvendige informationer. Dette bekræftes endvidere af engelske långivere, der i en undersøgelse angav pengestrømsopgørelsen som én af de mest brugbare komponenter i regnskabet.¹⁰⁸

For den enkelte regnskabsaflægger vurderes udarbejdelsen af en pengestrømsopgørelse ikke at være en kompleks opgave. Nogle regnskabsaflæggere benytter ekstern hjælp, i form af revisor, til at udarbejde årsregnskabet, hvor tilføjelsen af pengestrømsopgørelsen med revisors hjælp, ikke vurderes at være en væsentlig ekstra byrde for virksomhederne. Nogle virksomheder opstiller selv deres årsregnskab, og pålægges kun den ekstra tid det tager virksomheden internt at udarbejde opgørelsen. For de virksomheder, der vil opfatte udarbejdelse af pengestrømsopgørelsen som en ekstra byrde i starten, vurderes omkostningerne til udarbejdelsen hurtigt at falde i takt med at kendskabet til udarbejdelse af opgørelsen øges.

¹⁰⁷ KPMG (2010), side 126

¹⁰⁸ IFAC (2008), side 35

Det er vigtigt, at pengestrømsopgørelsen ses og vurderes i sammenhæng med regnskabet's øvrige bestanddele. Både vækst og økonomiske vanskeligheder kan skabe negative pengestrømme, men det er ikke nødvendigvis ensbetydende med, at forholdet er negativt. Derfor er det vigtigt at kende til de bagvedliggende begivenheder, for at få det maksimale udbytte af pengestrømsopgørelsen.

7.3.5 Ledelsesberetning

Ledelsesberetningen skal efter ÅRL kapitel 3 generelt indeholde en retvisende redegørelse for udviklingen i virksomheden, og i et eventuelt udarbejdet koncernregnskab, koncernens aktiviteter og økonomiske forhold, årets resultat samt virksomhedens, og eventuelt koncernens, finansielle stilling. Regnskabsklassen er afgørende for kravene til ledelsesberetningen, herunder indholdet.¹⁰⁹

Oplysningerne i ledelsesberetningen har til formål verbalt at supplere og redegøre for oplysningerne i årsregnskabet vedrørende virksomhedens aktivitet og andre væsentlige forhold. Dette skal være med til at give en bedre forståelse af virksomheden og dens udvikling, hvor oplysningerne både skal være relevante og neutrale. Desuden er det et krav, at oplysningerne i ledelsesberetningen ikke må være i strid med årsregnskabet, hvor der skal være en sammenhæng til årsregnskabet's øvrige bestanddele.

SME-standarden stiller imidlertid ikke noget krav om en ledelsesberetning som et separat element i årsregnskabet. Dette betyder, at regnskabsbrugere ikke får mulighed for at modtage oplysninger fra ledelsen ved eventuelle væsentlige ændringer i virksomhedens aktivitet eller økonomiske forhold, der kan have indflydelse på såvel det forgangne regnskabsår, men også de kommende regnskabsår.

Den manglende ledelsesberetning i SME-standarden må, fra dansk side, anses som værende en mangel i forhold til reglerne i ÅRL. En informativ ledelsesberetning vil, alt andet lige, være til gavn for regnskabsbrugere. Problemet opstår imidlertid, når kravene til ledelsesberetningen for regnskabsklasse B og mellem C, ikke pålægger regnskabsaflægger krav til at være speciel informativ. Informationsværdien er derfor i høj grad afhængig af, om ledelsen er interesseret i at fortælle om virksomheden og dens udvikling. Dette kan til tider give to forskellige opfattelser af virksomheder, der tilnærmelsesvis ligner hinanden. En bibeholdelse af ledelsesberetningen for danske virksomheder, ved en eventuel indførsel af SME-standarden, foretrækkes af de interviewede personer. Den kan give regnskabsbrugere en information, som ellers ikke vil kunne opnås af eksterne parter. Dog ser de interviewede personer gerne, at de danske virksomheder i SME-segmentet, herunder navnlig regnskabsklasse B-virksomhederne, brugte mere tid på at supplere årsregnskabet med en informationsgivende ledelsespåtegning.

¹⁰⁹ Selv om regnskabet er omfattet af revisionspligten, er dette ikke tilfældet for ledelsesberetningen

Den manglende behandling af ledelsesberetningen i SME-standarden behøver nødvendigvis ikke betyde, at denne vil udgå ved en eventuel implementering i Danmark. Muligheden for udarbejdelsen af en dansk bekendtgørelse omhandlende netop ledelsesberetningen vil være til stede, hvis ikke forholdet bliver justeret og tilrettet i forhold til en eventuel ny eller opdateret SME-standard. Forholdet vil blive behandlet senere i afhandlingens kapitel 9.

7.4 Indregning og måling af udvalgte regnskabsposter

Dette afsnit ser på forskellene i indregning og måling af regnskabsposterne, som findes mellem SME-standarden og ÅRL. Henført til afhandlingens omfang og afgrænsning vil afsnittet omfatte de væsentligste regnskabsposter, hvor der er mulighed for identifikation af essentielle afvigelser, oplistet nedenfor:

- Varebeholdninger
- Finansielle instrumenter
- Leasing.

De tre områder er udvalgt på baggrund af, at de vurderes for værende blandt de oftest forekommende regnskabsposter hos de virksomheder, som ligger i SME-segmentet, hvilket som tidligere beskrevet, svarer til regnskabsklasse B og C i Danmark.

Til fortolkning af ÅRL anvendes de internationale regnskabsstandarder frem for de danske regnskabsvejledninger. Dette hænger sammen med, at de internationale regnskabsstandarder danner grundlag for ÅRL, samt grundet de manglende opdateringer af de danske regnskabsvejledninger.

Sammenligningen vil indeholde en opstilling af de relevante bestemmelser for indregning og måling vedrørende den enkelte regnskabspost. I forlængelse heraf vil konsekvenserne for regnskabsaflæggere og -brugere blive diskuteret på baggrund af forskellene mellem SME-standarden og ÅRL.

7.4.1 Varebeholdninger

Varebeholdningerne hører under kategorien aktiver, hvor SME-standardens pkt. 2.27 angiver indregningskriteriet for, hvornår et aktiv skal indregnes i årsregnskabet. Her skal et aktiv indregnes, når det er sandsynligt, at fremtidige økonomiske pengestrømme forventes at ville tilflyde virksomheden, og aktivets værdi kan måles pålideligt. Samme definition gælder, jf. ÅRL § 33. Det vil i praksis betyde, at en virksomhed skal indregne varebeholdninger, når disse overgår til virksomheden, typisk på leveringstidspunktet.

Ud over den generelle bestemmelse i de to lovtekster behandles indregning og måling af varebeholdninger i SME-standardens afsnit 13 og ÅRL §§ 36, 44-46, 49 og 82.

Opgørelse af kostpris

Varebeholdningerne skal, jf. SME-standardens pkt. 13.4 og ÅRL § 36, ved første indregning måles til kostpris. Kostprisen af varebeholdninger omfatter ifølge SME-standarden alle omkostninger til anskaffelse, forarbejdning og øvrige omkostninger, der er afholdt til at bringe varebeholdningen til dens nuværende placering og tilstand. Samme definition gælder for ÅRL, jf. § 44, hvortil ÅRL desuden tillader, at renter af kapital, der er lånt til at finansiere fremstilling af varer, og som vedrører fremstillingsperioden, indregnes i kostprisen. Denne indregning af rentekomkostninger tillader SME-standardens ikke, jf. pkt. 25.2, hvor alle finansieringsomkostninger i henhold til dette pkt. skal udgiftsføres i resultatopgørelsen.

Anskaffelsesomkostninger omfatter ifølge SME-standardens pkt. 13.6, selve anskaffelsesprisen, told, andre ikke-refunderbare skatter og afgifter, transport samt øvrige direkte omkostninger forbundet med anskaffelsen. Rabatter og lignende skal fragå anskaffelsesomkostningerne. ÅRL definerer ikke anskaffelsesomkostninger på samme direkte måde. Det fremgår således af § 44, at anskaffelsesomkostninger er de omkostninger, der er foranlediget af anskaffelsen, eller som direkte kan henføres til det fremstillede aktiv, bortset fra distributionsomkostninger. Det er dog vores vurdering, at der er tale om samme type af omkostninger.

Forarbejdning omkostninger omfatter, jf. SME-standardens pkt. 13.8, direkte omkostninger medgået til produktion af den enkelte vareenhed, f.eks. direkte lønomkostninger. Derudover omfatter forarbejdning omkostninger faste og variable IPO'er, der behandles i pkt. 13.9. IPO er indirekte produktionsomkostninger, hvilke er karakteriseret ved at være indirekte omkostninger som er foranlediget af produktionen, og omkostninger som er afholdt i fremstillingsperioden. IPO omfatter kun de indirekte omkostninger fra produktionen, hvorfor der ikke må medregnes omkostninger fra salg, distribution og administration. IPO kan omfatte indirekte materialeforbrug og løn, samt vedligeholdelse og afskrivning på de i produktionen benyttede maskiner og udstyr.

De faste IPO'er kategoriseres som omkostninger, der er faste uanset produktionens størrelse, såsom afskrivninger på bygninger og maskiner samt vedligeholdelse heraf. Disse allokeres på baggrund af normalkapaciteten for produktionsanlægget. Normalkapaciteten er den forventede kapacitet over en konkret periode under normale omstændigheder, og korrektion for "nede-tid" grundet normal vedligeholdelse. Variable IPO'er er omkostninger, som varierer i takt med produktionens størrelse og vedrører de indirekte omkostninger, som er anvendt til produktionen. Variable IPO'er omfatter som nævnt ovenfor både materialer og lønomkostninger.

Ved en produktion over normalen henføres IPO'erne til den faktiske produktion. Såfremt produktionen ender under den forventede kapacitet, skal IPO-tillægget for den enkelte enhed ikke forøges, men i stedet medtages en udgift svarende til den manglende produktions IPO andel.

Med henvisning til den tidligere nævnte § 44, skal der ifølge ÅRL kun medregnes de omkostninger, som direkte kan henføres til fremstilling af varebeholdningen. Der fremstår således ikke et

krav om indregning af IPO for virksomheder i regnskabsklasse B, hvorimod der efter ÅRL § 82 er et krav herom for virksomheder i regnskabsklasse C. Det er dog muligt for virksomheder i regnskabsklasse B, frivilligt at følge princippet om indregning af IPO, da virksomheder, som tidligere nævnt i afhandlingens afsnit 3.4, valgfrit har mulighed for at følge kravene for højere liggende regnskabsklasser.

ÅRL beskriver ikke, hvorledes IPO opgøres, hvor der her i stedet for skal drages konklusioner ud fra IAS 2, der ligeledes svarer til reglerne i SME-standarden.

Metode for måling af kostpris

SME-standarden regulerer metoden for opgørelse af kostprisen i pkt. 13.17 og 13.18. De to punkter ser på, hvorvidt der er tale om en species- eller genusvarer. For speciesvarer gælder, at der er tale om en vare, som ikke kan erstattes eller ombyttes, og ved sådanne gælder, at kostprisen beregnes ud fra det specifikke forbrug. For genusvarer gælder, at opgørelse af kostpris kan ske ved brug af FIFO-metoden eller vejede gennemsnitspriser. Ved anvendelse af SME-standarden må LIFO-metoden ikke anvendes.

Tilsvarende regel fremgår af ÅRL § 45, som tillader FIFO, vejede gennemsnitspriser eller anden lignende metode, som afspejler værdien af den fysiske varebeholdning på balancedagen, som f.eks. LIFO. ÅRL skelner ikke specifikt mellem species- og genusvarer. Dog nævnes der i lov-bemærkningerne, at ÅRL gør det muligt at finde en tilnærmet værdi på de enkelte vareenheder.¹¹⁰

Efterfølgende værdiregulering

Forholdet omkring efterfølgende værdiregulering behandles i SME-standarens pkt. 27.2 til 27.4. Her skal varebeholdningen nedskrives til lavere nettorealiseringsværdi, og nedskrivning reguleres over resultatopgørelsen som en omkostning. Der gælder samme forhold, jf. ÅRL § 46, stk. 2, hvilken dog også giver mulighed for at foretage opskrivning af varebeholdninger til dagsværdi. Ved opskrivning af en varebeholdning skal opskrivningen føres via en reserve på egenkapitalen, da ÅRL § 49, stk. 2, 1. pkt. ikke tillader at en opskrivning af varelageret påvirker resultatopgørelsen.

Konsekvenser for regnskabsbrugere og – aflæggere

IASB's formål med kravet om indregning af låneomkostninger direkte i resultatopgørelsen skal ses som en cost-benefit betragtning¹¹¹, da den administrative byrde ved indregning heraf på varebeholdninger alt andet lige vil være mindre, end ved at skulle allokere omkostningerne ud på varelageret. ÅRL giver modsat danske virksomheder mulighed for indregning af låneomkostninger direkte på varelageret, men de virksomheder, hvor dette vil være relevant og reelt benyttes, vurderes at ligge i en højere regnskabskasse end SME-segmentet. Det vurderes på denne bag-

¹¹⁰ KPMG (2010), side 290

¹¹¹ IASB (2009b), BC120

grund ikke, at SME-standardens krav om omkostningsførelse vil have væsentlig betydning for hverken regnskabsbrugere eller -aflæggere.

Det andet punkt, hvor de to reguleringer afviger fra hinanden, er på spørgsmålet om indregning af IPO. Mens indregning allerede på nuværende tidspunkt efter ÅRL er et krav for regnskabsklasse C-virksomheder, vil det betyde ændringer for de regnskabsklasse B-virksomheder, der vil aflægge regnskab efter SME-standard. Indregning af IPO vil stille krav til virksomhedernes registreringssystemer, da disse skal kunne opgøre materiale- og tidsforbrug mv. Samtidig skal omkostningerne fordeles på processerne i forbindelse med fremstilling af varer, hvilket vil være en ekstra byrde som pålægges regnskabsaflæggerne.¹¹² Det vurderes, at denne byrde vil være klart størst i begyndelsen, og vil være progressivt aftagende over tid, når virksomhederne får indarbejdet rutiner og processer for indregningen. Indregning af IPO vil medføre, at virksomhedernes præsentation og præstation i resultatopgørelse kan blive ændret, alt afhængig af virksomhedens omkostnings-, produktion og produktsammensætning. Indregningen af IPO vil påvirke posterne vareforbrug og andre eksterne omkostninger i resultatopgørelse samt varelageret i balancen. Påvirkningen i resultatopgørelsen kan resultere i en ændret dækningsgrad, både positiv som negativ. Erfaringsmæssigt vurderes en overgang til indregning af IPO i år et at resultere i en bedre dækningsgrad, da flere omkostninger flyttes over på statusdagens varelager. Hvorvidt denne påvirkning vil betyde noget for virksomhederne i forhold til kreditgivere, samarbejdspartnere, investorer mv. er svært at vurdere, men det er vigtigt at pointere, at det kan have en betydning. Hvor en virksomhed efter danske forhold kan have en fremragende dækningsgrad efter regnskabsklasse B, kan den i visse brancher blive forværret ved krav om indregning af IPO. Her er det specifikt brancher, som har et forholdsvist tungt produktionsapparat og indirekte timer forbundet hermed der vil blive påvirket. Der kan imidlertid opstå problemer med sammenlignelighed, hvis der aflægges regnskab efter to forskellige regnskabsreguleringer, en hvor der indregnes IPO og en hvor der ikke gør.

For regnskabsbrugere vil indregning af IPO give et mere retvisende billede af værdien af varelageret, vareforbruget og den deraf afledte dækningsgrad. Varelageret, vil efter vores mening, blive opgjort mere retvisende, men kun i samme omfang den præcision som registreringssystemet tillader. Regnskabsbrugere vil have klare fordele heraf, da de også vil kunne sammenligne virksomheder, der efter danske forhold lige ligger i toppen af regnskabsklasse B med tilsvarende virksomheder i regnskabsklasse C, antaget at B-virksomheden af den ene eller anden grund aflægges regnskab efter SME-standard. Der vil dog også være regnskabsklasse B-virksomheder, hvor nytten ved indregning af IPO ikke er særlig mærkbar. Overordnet set vurderes det dog, sammenholdt med regnskabsbrugernes synspunkter, at være positivt med indregning af IPO. Dette skal også ses i lyset af, at omkostningerne til administration i forbindelse med registrering

¹¹² ERST (2007)

og indregning ventes at falde over tid, og således blive en normal opgave at udføre for virksomhederne.

Hvor SME-standarden konkret oplister mulighederne for opgørelse af varelageret til at omfatte FIFO eller vejede gennemsnitspriser, giver ÅRL også mulighed for brug af en anden lignende metode. I lovbemærkninger til ÅRL nævnes LIFO som en mulighed, der stadig benyttes af et fåtal af virksomheder.¹¹³ Netop det faktum, at det er et fåtal af virksomheder, som stadig benytter sig af denne opgørelsesmetode, betyder, at SME-standarden begrænsninger ikke vurderes at få store konsekvenser for den bedede skare af danske virksomheder.

Sidste væsentlige afvigelse vedrørende varebeholdninger omhandler SME-standarden forbud mod opskrivning af varelageret, hvor ÅRL tillader dette. Hvis der efter ÅRL foretages en opskrivning af varelageret, vil der reelt kun være tale om en periodeforskydning, hvor nøgletallene vil blive forbedret på kort sigt, men blive udlignet på lang sigt. Det vurderes dog kun at finde anvendelse i ganske særlige tilfælde, hvorfor SME-standarden forbud mod dette ikke menes at påvirke regnskabsaflæggere og -brugere i væsentlig grad.

7.4.2 Finansielle instrumenter

Finansielle instrumenter er et væsentligt område for stort set alle virksomheder. De fleste virksomheder vil, i større eller mindre omfang, have finansielle instrumenter, herunder debitorer, kreditorer, øvrige tilgodehavender, likvider eller lån mv., som følge af en normal forretningsmæssig drift med køb og salg af varer og tjenesteydelser.

SME-standarden har opdelt de finansielle instrumenter i to kategorier; henholdsvis "basic financial instruments" og "other financial instruments".¹¹⁴ Samme kategorisering kendes fra den danske regulering, hvor finansielle instrumenter opdeles i henholdsvis primære og sekundære finansielle instrumenter.¹¹⁵

SME-standarden pkt. 11.2 angiver, at den som bruger standarden, enten skal anvende (a) kapitel 11 og 12 i deres fulde udstrækning, eller (b) IAS 39 om finansielle instrumenter for så vidt angår indregning og måling, mens der stadig skal ske benyttelse af oplysningskravene i henhold til SME-standarden. Afsnittets mål er en sammenligning af SME-standarden og ÅRL, hvorfor der i det følgende ikke vil ske sammenholdelse af IAS 39 og ÅRL. Derudover antages det, at den primære målgruppe for SME-standarden, er relativ simple virksomheder, som har styr på deres risici, og derfor ikke har væsentlige behov for afledte finansielle instrumenter. Derfor vil emnet kun blive behandlet overordnet i sammenligningen af SME-standarden og ÅRL.

¹¹³ KPMG (2010), side 290

¹¹⁴ Oversat til almindelige finansielle instrumenter og andre finansielle instrumenter.

¹¹⁵ Elling, J. O. (2011), side 253

Definitionen på et finansielt instrument er, ifølge SME-standarden, en kontrakt, som udgør et finansielt aktiv i en virksomhed, og en tilsvarende finansiell forpligtelse i en anden virksomhed, jf. pkt. 11.3. Som nævnt opdeler SME-standarden finansielle instrumenter i almindelige og øvrige. SME-standarden oplyser hvad der skal kategoriseres som almindelige finansielle instrumenter i pkt. 11.8. Endvidere oplyses betingelserne for klassificering af et almindeligt finansielt instrument i pkt. 11.9.

Finansielle instrumenter, som ikke opfylder betingelserne i SME-standarden pkt. 11.8, klassificeres som udgangspunkt som andre finansielle instrumenter, og behandles i henhold til kapitel 12. Disse er ofte mere komplekse sammenlignet med de almindelige finansielle instrumenter. Det er dog ikke alle finansielle instrumenter, som ikke nævnes i kapitel 11, der skal behandles efter kapitel 12. Således nævner SME-standarden, jf. pkt. 12.3, situationer, hvor et finansielt instrument skal behandles via en anden del af standarden. Dette omfatter bl.a. kapitalandele i datter- og associerede virksomheder, skyldige lønrelaterede poster, leasingaftaler mv.

For ÅRL's vedkommende behandles indregning og måling af finansielle instrumenter efter §§ 33, 36-37, 42 og 46. Indregnings- og målingsbestemmelserne er ens for både regnskabsklasse B- og C-virksomheder. Bestemmelserne i ÅRL bygger på de grundlæggende regler i IAS 39, som dog i højere grad er mere detaljeret end ÅRL.¹¹⁶

ÅRL definerer overordnet, hvad som forstås ved henholdsvis finansielle aktiver og forpligtelser, jf. bilag 1, C, 4. og 6. Der findes dog ikke en direkte sondring mellem, hvad som er almindelige finansielle instrumenter og andre finansielle instrumenter. Som det var tilfældet for SME-standarden, findes der flere finansielle aktiver og forpligtelser, som ikke er omfattet af den generelle bestemmelse for aktiver og forpligtelser i henhold til ÅRL § 33. Således behandles kapitalandele i andre virksomheder efter reglerne i ÅRL kapitel 18, hvor der i lovbemærkningerne henvises til de gældende IFRS'er/IAS'er¹¹⁷ for de pågældende områder.¹¹⁸

Første indregning og måling

Indregning af finansielle aktiver og forpligtelser skal ske i virksomhedens balance på det tidspunkt, hvor virksomheden bliver underlagt en kontraktlig bestemmelse som følge af en indgået aftale, jf. SME-standarden pkt. 11.12 og 12.6. ÅRL definerer ikke konkret indregning af finansielle aktiver og forpligtelser. Ifølge den generelle bestemmelse i kapitel 7, § 33, skal et aktiv indregnes, når det er sandsynligt, at fremtidige økonomiske fordele vil tilflyde virksomheden, og aktivets værdi kan måles pålideligt. Efter stk. 2 gælder dette ligeledes for forpligtelser, dog med modsat fortegn, idet disse indregnes, når det er sandsynligt at fremtidige økonomiske fordele vil fragå virksomheden.

¹¹⁶ KPMG (2010), side 278-279

¹¹⁷ Leasing behandles i IAS 17 "Leases" og medarbejderforpligtelser behandles i IAS 19 "Employee Benefits"

¹¹⁸ KPMG (2010), side 279-280

Første måling beskrives i SME-standardens pkt. 11.13. Således skal finansielle aktiver og forpligtelser måles til kostpris¹¹⁹, medmindre aftalen indeholder finansieringsomkostninger. Standarden nævner som eksempel på finansieringsomkostning den situation, hvor en virksomhed i forbindelse med salg giver en ekstra kredittid til debitor. Derudover i situationer, hvor en forrentning af et tilgodehavende sker til en rente, som er forskellig fra markedsrenten, hvor instrumentet i så fald skal måles til den tilbagediskonterede nutidsværdi på baggrund af de fremtidige betalinger med en markedsrente for et lignende instrument.

For så vidt angår andre finansielle instrumenter er første måling beskrevet i pkt. 12.7, hvoraf det fremgår, at der skal ske måling til dagsværdi, hvilket normalt vil svare til kostpris.

I henhold til ÅRL § 36 skal aktiver og forpligtelser på tidspunktet for første indregning måles til kostpris. På dette punkt adskiller SME-standard sig en smule fra ÅRL, om end det er på det teoretiske plan. Således foreskrev SME-standard, at andre finansielle aktiver skal måles til dagsværdi, hvor ÅRL foreskriver måling til kostpris. I praksis vil kostprisen dog oftest svare til aktivets dagsværdi på erhvervelsestidspunktet.¹²⁰ De situationer, hvor forskelle vil kunne opstå, anses ikke for værende særlig forekommende for den tidligere identificerede målgruppe for SME-standard.

Efterfølgende måling

Efterfølgende måling af almindelige finansielle instrumenter skal, jf. SME-standardens pkt.

11.14, som udgangspunkt ske til amortiseret kostpris, medmindre dagsværdien kan opgøres pålideligt. Alle gældsinstrumenter skal, jf. pkt. 11.8, (b) måles til amortiseret kostpris fratrukket nedskrivning. Forpligtelser, jf. pkt. 11.8, (c) skal måles til kostpris fratrukket nedskrivning. Derimod skal investeringer i henhold til 11.8, (d) måles til dagsværdi, hvis denne kan opgøres pålideligt. Hvis det ikke er muligt at opgøre pålideligt, skal måling ske til kostpris fratrukket nedskrivning.

Andre finansielle instrumenter, skal som udgangspunkt, måles til dagsværdi, og værdireguleringer skal føres via resultatopgørelsen, jf. pkt. 12.8. Egenkapitalinstrumenter og kontrakter skal, hvis de ikke handles på offentlige markeder og således ikke kan opgøres pålideligt til dagsværdi, indregnes til kostpris med fradrag af nedskrivninger.

Efterfølgende måling efter ÅRL er beskrevet i § 37. Denne foreskriver, at finansielle aktiver og forpligtelser enten måles til dagsværdi eller amortiseret kostpris. Hovedreglen, jf. stk. 1, er indregning til dagsværdi. Stk. 2 oplister undtagelser til hovedreglen, der i stedet foreskriver en måling til amortiseret kostpris for følgende:

- Udlån og tilgodehavender, der hidrører fra virksomhedens egen aktiviteter, i det omfang de ikke indgår i en handelsbeholdning,

¹¹⁹ Med tillæg af transaktionsomkostninger, hvis der ikke efterfølgende sker måling eller måles til dagsværdi

¹²⁰ KPMG (2010), side 281

- øvrige finansielle aktiver, der ikke er afledte finansielle instrumenter, og som beholdes til udløb, samt
- finansielle forpligtelser, bortset fra dem, der er nævnt i stk. 1, 1. pkt.

Alle værdireguleringer skal som hovedregel indregnes i resultatopgørelsen, hvor der dog gælder særlige regler for sikringstransaktioner^{121, 122}.

Typisk forekommende finansielle instrumenter

I det følgende sammenlignes de to regelsæt i forhold til de typisk forekommende finansielle instrumenter for regnskabsklasse B- og C-virksomheder. Typiske finansielle aktiver udgør tilgodehavender fra salg, tilgodehavende hos tilknyttede og associerede virksomheder, andre tilgodehavender og værdipapirer. For de tre førstnævnte grupper gælder, at der skal ske måling til amortiseret kostpris ifølge begge regelsæt. Værdipapirer kan opdeles i henholdsvis aktier og obligationer. For aktier gælder det, at de efter begge regelsæt skal måles til dagsværdi. For obligationer skal måling, ifølge SME-standarden, altid ske til amortiseret kostpris, idet standarden ikke lægger vægt på virksomhedens hensigt. For ÅRL er udgangspunktet imidlertid måling til dagsværdi, med mindre virksomhedens hensigt er at holde obligationerne til udløb, og således skal måling ske til amortiseret kostpris.

Typiske finansielle forpligtelser udgøres af gæld til realkreditinstitutter og banker, leverandører af varer og tjenesteydelser, gæld til tilknyttede og associerede virksomheder samt anden gæld. Disse skal alle måles til amortiseret kostpris ifølge begge regelsæt. I ÅRL er der dog krav om indregning til dagsværdi for finansielle gældsforpligtelser, såfremt de indgår som en handelsbeholdning. Det være sig valutaterminskontrakter, gælds- og pantebreve mv.¹²³ Den almindelige virksomhed har dog sjældent til hensigt at handle med sine finansielle forpligtelser, hvorfor denne mulighed ikke vurderes at blive relevant for flertallet i SME-standarens målgruppe.

Andre finansielle instrumenter, såsom swaps, optioner, valutaterminskontrakter mv.¹²⁴, skal efter begge regelsæt måles til dagsværdi.

Konsekvenser for regnskabsbrugere og – aflæggere

Ovenstående gennemgang af finansielle instrumenter har umiddelbart ikke identificeret væsentlige forskelle mellem de to regelsæt. SME-standarden indeholder på flere punkter en mere dybdegående gennemgang og forklaring, som regnskabsaflæggere og -brugere naturligvis skal opnå kendskab til. Dette kan være en fordel for virksomhederne, da de som følge af den større detaljeringsgrad kan få lettere ved at placere de finansielle instrumenter korrekt. Netop disse forhold påpeges af flere parter i undersøgelsen foretaget af IASB. EFRAC (European Financial Reporting Advisory Group) henviser til, at IASB i forsøget på at reducere kompleksiteten, blot har for-

¹²¹ Reglerne om sikringstransaktioner ligger udenfor afhandlingens formål, hvorfor reglerne ikke behandles yderligere.

¹²² KPMG (2010), side 281

¹²³ KPMG (2010), side 257

¹²⁴ IASB (2009a), pkt. 11.11

kortet afsnittet, frem for at have fokuseret på, at gøre det nemmere at forstå og lettere at implementere.¹²⁵ FSR giver i deres svar på undersøgelsen om SME-standarden EFRAG ret i, at afsnittets sprogbrug er for kompliceret for såvel regnskabsaflægger som -brugere.¹²⁶

ERST skriver i deres tilbagemelding på undersøgelsen, at de er tilfreds med, at IASB har lempet kravene til indregning, måling og præsentation for finansielle instrumenter sammenlignet med de omfattende bestemmelser i IAS 39.¹²⁷ De beskriver reglerne i SME-standarden som mere simple og klare. ERST er dog stadig bekymret for, at regnskabsbrugere og -aflæggerne vil finde bestemmelserne for komplicerede, hvilket stemmer overens med EFRAG's og FSR's holdning til området, tilkendegivet i undersøgelsen.¹²⁸ SME-standarden mere omfattende krav til præsentation vurderes at være en fordel for regnskabsbrugere, da de vil få en bedre indsigt i virksomhederne ved den større mængde af oplysninger. Det vurderes ikke i dette tilfælde, at der vil være tale om et "informations-overload", da kravene alle vurderes at være relevante.

Bekymringer vedrørende kompleksiteten af IAS 39 blev ligeledes påpeget af mange af de øvrige respondenter i undersøgelsen, som også mente, at reglerne ville medføre en for stor byrde for virksomheder i SME-standarden.¹²⁹ Ønsket var en simplificering af reglerne, hvilket ifølge IASB nu afspejles i den endelige standard.¹³⁰ Dette indebærer en reduktion af mulighederne for måling og indregning samt færre præsentationskrav. Desuden mener IASB, at afsnittet fremmer sammenligneligheden.

7.4.3 Leasing

Leasing skal ses som en finansieringsform i lighed med leje og lånefinansiering. Der findes to former for leasing; finansiell og operationel leasing. Det følgende afsnit vil se på behandling af leasing efter de to regelsæt.

Leasing er beskrevet i SME-standarden afsnit 20. Ud over standardens indledende beskrivelse af formålet med sektionen og klassifikation af leasingtyper, er den opdelt i afsnit, som beskriver indregning og måling for henholdsvis leasinggiver og leasingtager. Leasinggiverne vil ikke blive yderligere behandlet, da det ikke vurderes, at leasinggivende virksomheder repræsenterer et væsentligt udsnit af segmentet for SME-standarden i Danmark.

ÅRL's behandling af leasing er mindre omfangsrigt i sammenligning med SME-standarden. Således omtales leasing i form af definitionen på et aktiv i ÅRL, jf. bilag 1, C, nr. 1 samt §§ 33 og 83a. I lovbemærkningerne til ÅRL henvises der til IAS 17 "Leasing kontrakter" i forbindelse med fortolkning af området, hvorfor det primære udgangspunkt vil blive taget heri.

¹²⁵ ERST (2007)

¹²⁶ FSR (2007)

¹²⁷ ERST (2007)

¹²⁸ ERST (2007) og FSR (2007)

¹²⁹ IASB (2009b), BC99

¹³⁰ IASB (2009b), BC100

Ifølge SME-standardens pkt. 20.4 skal en leasingkontrakt defineres som finansiel leasing, hvis kontrakten overfører alle risici og fordele vedrørende ejendomsretten af aktivet til leasingtager. Operationel leasing forekommer såfremt leasingkontrakten ikke overdrager risici og fordele vedrørende ejendomsretten til aktivet. Virksomheder skal ved anvendelse af SME-standardens klassificere enhver leasingaftale inden for rammerne af definitionen.

Definitionen af et aktiv, som beskrives i ÅRL bilag 1, C, nr. 1, foreskriver, at det er virksomhedens kontrol over aktivet, som er afgørende for, hvorvidt der skal ske indregning i balancen. I ÅRL § 33 er der dog givet mulighed for, at regnskabsklasse B-virksomheder kan undlade at indregne leasingaktiver, som virksomheden har kontrol over, men dog ikke ejer. Jf. lovbemærkningerne er det afgørende punkt her, hvorvidt substanskriteriet i § 13, stk. 1, nr. 2 er opfyldt, dvs. om leasingaftalens reelle indhold kvalificerer aktivet som værende væsentligt for regnskabet, og derved bør indregnes for at opretholde det retvisende billede. Denne undladelsesmulighed gælder ikke for regnskabsklasse C-virksomheder, jf. § 83a.

Såvel SME-standardens som IAS 17 har oplistet retningslinjer for klassificering af en leasingaftale mellem finansiel og operationel leasing. De to regelsæt er på dette område ens i formuleringerne, hvorfor der her ikke vil være ændringer for danske virksomheder ved en eventuel anvendelse af SME-standardens.

Finansiel leasing

En finansiel leasingkontrakt skal indregnes i balancen og klassificeres ved første måling såvel under aktiver som forpligtelser for leasingtager, jf. SME-standardens pkt. 20.9. Dette svarer til, at virksomheden selv havde købt det pågældende aktiv og finansieret dette hos en ekstern part. Værdien opgøres som aktivets dagsværdi eller nutidsværdien af minimumsleasingydelse, hvis denne værdi er lavere. Diskonteringsfaktoren, som anvendes ved beregning af nutidsværdien, er den interne rente, som fremgår af leasingkontrakten. Kan denne ikke opgøres, anvendes leasingtagers marginale lånerente, jf. pkt. 20.10. Leasingtagers eventuelle direkte startomkostninger skal tillægges aktivets værdi.

Ved efterfølgende måling skal aktivet og forpligtelsen behandles hver for sig. For så vidt angår forpligtelsen, skal der, jf. SME-standardens pkt. 20.11, ske opdeling af leasingydelsen mellem finansieringsomkostninger, der indregnes i resultatopgørelsen, og afdrag, der nedbringer forpligtelsen. Finansieringsomkostningen skal allokeres således, at der i hvert regnskabsår indregnes en konstant periodisk rente. Hvad angår aktivet, skal virksomheden afskrive dette i overensstemmelse med den anvendte regnskabspraksis for lignende aktiver, jf. pkt. 20.12. Såfremt virksomheden ved udløb af leasingaftalen skal tilbagelevere aktivet, skal aktivet være fuldt afskrevet. Hvis virksomheden med rimelig sikkerhed overtager ejendomsretten af aktivet efter udløbet af leasingperioden, kan afskrivning af aktivet foretages ud over leasingperiodens længde. Denne

behandling af henholdsvis aktivet og forpligtelsen medfører, at de bogførte værdier ikke udvikler sig ens.

Leasingtager skal desuden ved regnskabsaflæggelse foretage nedskrivningstest af aktivet i overensstemmelse med SME-standardens sektion 27 – værdiforringelse af aktiver.

I ÅRL findes der ikke konkrete retningslinjer for indregning og måling af finansiel leasing, hvorfor IAS 17 benyttes i praksis. Indholdet af IAS 17 har grundlæggende de samme indregnings- og målingsbestemmelser som SME-standarden, hvorfor behandlingen ikke er anderledes for de danske virksomheder under de nuværende regnskabsregler. I udkastet til SME-standarden var der stillet forslag om, at måling kun skulle kunne ske til dagsværdi.¹³¹ Udkastet blev i flere tilbagemeldinger kritiseret for kompleksiteten ved brug af dagsværdi ved måling.¹³² Dette medførte, at den endelige version af SME-standarden tillader måling af leasing, i overensstemmelse med IAS 17, som foreskriver, at de finansielt leasede aktiver følger regnskabsprincipperne for tilsvarende materielle anlægsaktiver.

Operationel leasing

Hvor den finansielle leasing er at betragte som en lånefinansiering, anses den operationelle leasing som værende leje af et aktiv. Leasingydelser, som kan henføres til en operationel leasingkontrakt, skal ikke indregnes i balancen, men derimod som en omkostning i resultatopgørelsen på et lineært grundlag over hele leasingperioden, jf. SME-standardens pkt. 20.15. Dette forhold kan dog afviges, såfremt et andet systematisk grundlag bedre afspejler det tidsmæssige mønster af brugerens fordele, eller hvis leasingydelsen er struktureret til at stige i takt med inflationen, og derved giver et mere retvisende billede. Denne behandling af operationel leasing svarer til IAS 17, bortset fra sidstnævnte undtagelse, punkt 20.15, b) i SME-standarden. I kommentarerne til SME-standarden nævnes denne forskel, men der er ikke anført yderligere forklaring.¹³³ Der skal for den operationelle leasing tillige gives oplysninger om de resterende leasingydelser under økonomiske forpligtigelser i noterne.

Konsekvenser for regnskabsbrugere og -aflæggere

Først og fremmest vil SME-standarden få betydning for danske virksomheder i regnskabsklasse B, idet disse virksomheder fremover vil skulle tage stilling til den enkelte leasingaftale i forhold til, at skulle klassificere aftalen som finansiel eller operationel leasing. Derved vil lempelsen i ÅRL blive fjernet. Ifølge SME-standarden er det afgørende punkt klassificering af indholdet i transaktionen, frem for kontraktens form, dvs. den subjektive vurdering. Denne vurdering kan tænkes være vanskeligt for nogle små og mindre virksomheder, som ofte ikke har ekspertisen i klassificering af leasingaftaler. Netop dette forhold, hvor der sker en mere kompleks klassificering

¹³¹ IASB (2009b), BC92.

¹³² IASB (2008a), side 7-8

¹³³ IASB (2009b), BC135.

ring af det leasede, blev fra flere sider påpeget som værende byrdefuldt i forbindelse med undersøgelsen af udkastet til SME-standarden.¹³⁴

For regnskabsbrugere derimod, vil ændringen i forhold til regnskabsklasse B-virksomheder efter ÅRL, medføre et mere retvisende årsregnskab. Dette skyldes, at indregning af en finansiel leasingkontrakt vil afspejle virksomhedens faktiske aktiver og forpligtelser, hvilket alt andet lige vil give regnskabsbrugerne et mere reelt billede af virksomheden. Dette forhold påpeges også af IASB i kommentarerne til standarden.¹³⁵ Regnskabsbrugerne, her bankerne, fremhævede ligeledes deres begejstring for ændringen, da de ofte kunne have svært ved at opnå det ønskede retvisende billede af virksomhederne i regnskabsklasse B. Dette giver et moment af usikkerhed i forhold til, hvor meget bankerne skal tage med i vurderingen, da forpligtelsen kun fremgår i hovedtal.

Det at virksomhederne stadig har mulighed for at skelne mellem to forskellige former for leasing kan imidlertid være et problem, da den regnskabsmæssige behandling heraf tillader, at kontraherede betalingsforpligtelser holdes ude for balancen, når visse kriterier er opfyldt. Den subjektive vurdering kan føre til, at ensartede aktiver, der leases på næsten identiske vilkår, behandles vidt forskelligt i regnskabet. Det vurderes derfor også at være på denne baggrund, at IASB og FASB er i gang med at udarbejde en ny standard omkring leasing, hvor alle leasingaktiver og forpligtelser skal præsenteres i balancen, uanset om leasingaftalen er af finansiel eller operationel karakter.¹³⁶ FSR's forventning til standardens færdigudarbejdelse var ultimo 2011 som led i konvergensprojektet mellem IASB og FASB¹³⁷, men har i efteråret 2011 ændret tidsplan, således der ikke forventes noget ude før juni 2012, og tidligst maj 2012.¹³⁸ Vi vurderer, at udviklingen vil blive budt velkommen af regnskabsbrugerne, hvis alle leasingkontrakter skal fremgå af balancen, da dette vil være udtryk for det reelle billede af virksomhederne. Samtidig vil regnskabsbrugerne ikke selv skulle tage højde for det leasedes andel af eventualforpligtelserne, hvortil de ikke kender de underliggende aftalers fulde ordlyd. Regnskaberne vurderes derfor, at vil komme til at fremstå mere retvisende. Dette forhold bakkes generelt op af bankerne, jf. de til afhandlingen foretagne interviews.

¹³⁴ IASB (2008a), side 7

¹³⁵ IASB (2009b), BC140.

¹³⁶ FSR (2010a)

¹³⁷ FSR (2011b)

¹³⁸ Citeret af faglig afdeling i KPMG, februar 2012

7.5 Oplysningskrav

I forbindelse med udarbejdelsen af oplysningskravene til SME-standarden, har IASB taget udgangspunkt i IFRS og heraf vurderet, hvilke oplysninger der kunne undværes.¹³⁹ Derved sikres en forholdsvis god sammenhæng og overensstemmelse mellem SME-standarden og IFRS. Dette betyder dog ikke, at der nødvendigvis er blevet taget højde for regnskabsaflægger og -brugernes behov.

Ved reduktionen af kravene er der, ifølge IASB både inddraget en betragtning af brugernes behov samt en cost-benefit betragtning.¹⁴⁰ Disse to forhold går dog ikke nødvendigvis hånd i hånd. Brugerne har ifølge IASB en general tendens til altid at foretrække flere oplysninger¹⁴¹ uden hensyntagen til muligheden for "informations-overload". Gennemsigtigheden af et regnskab forøges ikke nødvendigvis i samme grad som antallet af afgivne oplysninger. Nyttens af øgede informationer vurderes at være proportionalt stigende, og der findes her en øvre grænse for, hvor meget information der skal og bør kommunikeres. For mange oplysninger og informationer kan have en negativ effekt og skabe forvirring blandt regnskabsbrugere, hvorved "informations-overload" opstår. Det var blandt andet også med dette i mente, at IASB udarbejdede deres krav, for at oplyse de mest relevante forhold og derved prioriterede kvalitet frem for kvantitet.

Tilbagemeldingerne på det første udkast samt undersøgelsen indikerede dog, at det generelle ønske var færre oplysningskrav, da arten, omfanget og kompleksiteten blev vurderet som værende en forøget byrde.¹⁴² For at vurdere SME-standarens oplysningskrav vil der nedenfor blive foretaget en overordnet sammenholdelse med ÅRL, og der vil herved kunne dannes en indikation af, hvorvidt standardens regler vil medføre en forøget byrde i forhold til de danske virksomheder.

For SME-standarden vil der blive taget udgangspunkt i præsentations- og oplysningstjeklisten der, som tidligere nævnt, både opsummerer krav til præsentations og oplysninger.¹⁴³ Tjeklisten er vedlagt SME-standarden, og i dette tilfælde vurderes præsentationskrav for værende mere eller mindre lig med oplysningskrav, hvorfor der vælges at tage udgangspunkt i netop denne tjekliste som en helhed. Tjeklisten indeholder i alt 153 bestemmelser om præsentation og oplysning. Modsætningsvist findes der ikke nogen tilsvarende tjekliste til ÅRL, hvorfor der er blevet lavet en subjektiv vurdering ved sammentælling af de paragraffer, som vurderes at vedrøre præsentation og oplysning. Der er taget udgangspunkt i kapitel 6, 8, 9 og 11, der omhandler udarbejdelse af årsrapporten og oplysninger hertil, omfattende 58 paragraffer for virksomheder i regnskabsklasse B og C. Hertil kommer de førnævnte skemakrav i ÅRL bilag 2.

¹³⁹ IASB (2008a), side 6

¹⁴⁰ IASB (2009b), BC156

¹⁴¹ IASB (2009b), BC157

¹⁴² IASB (2008a), side 8 og IASB (2008b), side 6

¹⁴³ IASB (2009d)

Ud fra ovenstående kan det konkluderes, at antallet af krav er relativt større i SME-standarden end i ÅRL. SME-standarden bygger som tidligere nævnt på IFRS, hvorfor de øgede oplysningskrav vurderes for værende relevante og brugbare for regnskabsbrugere. Sammenholdelsen er dog kun en meget forenklet analyse, der primært siger mere om omfanget af kravene, end om arten og kompleksiteten heraf. Det skal ikke udelukkes, at en anden konklusion vil være draget ved en specifik sammenholdelse, hvilket dog vil medføre en omfattende gennemgang og analyse, der ligger uden for rammerne af afhandlingen.

7.6 Delkonklusion

Gennemgangen af henholdsvis SME-standarden og ÅRL identificerede flere forskelle, som vil få betydning for såvel regnskabsaflægge og -brugere. Sammenligningen var opdelt i to overordnede kategorier; en gennemgang af regnskabet overordnede elementer, og en gennemgang af udvalgte regnskabsområder.

For så vidt angår de overordnede elementer af årsregnskabet, giver SME-standarden anledning til mere frie tøjler for regnskabsaflægger i forhold til præsentationen, idet der ikke er faste skema-krav for opstilling af resultatopgørelse og balance som det kendes fra ÅRL. Denne frihed vurderes umiddelbart at kunne stride mod formålet om sammenlignelighed. Dog tillader begge regnskabsreguleringer kun to præsentationer, enten en arts- eller funktionsopdelte resultatopgørelse. Samtidig skal der i balancen ske en opdeling af kort- og langfristede aktiver og passiver. Derudover har IASB udgivet et eksempelregnskab, hvilket vurderes, at kunne danne præcedens for, hvorledes årsregnskaberne vil blive præsenteret.

Mere væsentlige forskelle i SME-standarden skal findes i forbuddet mod ikke at vise omsætningen, forbud mod brugen af ekstraordinære poster, samt et krav om tilføjelse af en pengestrømsopgørelse, uanset virksomhedens størrelse. Alle tre forhold vurderes at være positivt for regnskabsbrugere, da informationsværdien af regnskaberne øges. Specielt kravet om udarbejdelsen af pengestrømsopgørelsen vurderes at være et hensigtsmæssigt tiltag. Disse ændringer anses af bankerne som en væsentlig forbedring, i forhold til kreditvurderingsfasen. Samtidig blev der gjort rede for, at informationsværdien af et årsregnskab aflagt efter regnskabsklasse B bestemmelserne i ÅRL, ikke giver meget informationsværdi. På modsatte side står regnskabsaflæggerne, som pålægges ekstra krav. Disse øgede krav vurderes ikke at overstige den forøgede informationsværdi der vil tilkomme regnskaberne, hvor mange af interessenterne vil få nytte af oplysningerne. Set ud fra et samfundsmæssigt perspektiv, vurderes regnskabsaflæggerne ikke individuelt at blive pålagt urimelige byrder, da reglerne vil blive ens for alle.

På et overordnet regnskabsniveau adskiller ÅRL sig i forhold til SME-standarden ved, at stille krav om udarbejdelse af en ledelsesberetning. Der var blandt de interviewede en generelt positiv holdning til ledelsesberetningen som et supplement til regnskabstallene, hvor der ved en eventuel

implementering i Danmark, bør udarbejdes et tillæg om krav hertil. Det er dog vigtigt i denne sammenhæng, at der stilles øgede krav til virksomhederne ved udarbejdelse af ledelsesberetningen, frem for at de blot benytter sig af standard formuleringer, som det erfaringsmæssigt oftest er tilfældet for regnskabsklasse B-virksomheder. Samfundsmæssigt er en fyldestgørende ledelsesberetning et godt supplement til tallene i årsregnskabet, da alle relevante forhold ikke altid kan læses af regnskabstallene.

Gennemgangen af de udvalgte regnskabsposter vedrørende indregning og måling viste, at virksomhederne i SME-segmentet vil blive stillet over for flere krav i forbindelse med regnskabsaf-læggelsen. De øgede krav vil primært komme til at ramme virksomhederne i regnskabsklasse B, men også dem i regnskabsklasse C (mellem). Der er øgede krav vedrørende indregning af IPO i kostprisen på varebeholdninger, og indregning af finansielle leasingaftaler. De øgede krav vurderes ikke kun at være en ulempe for regnskabsaflægger. Regnskabsaflægger vil formodentlig opleve en øget byrde i begyndelsen, men i det lange løb vurderes dette at aftage og således ikke udgøre en væsentlig byrde. Regnskaberne vurderes at blive mere informative og retvisende i forhold til den faktiske økonomiske situation, hvilket vil give regnskabsbrugerne et bedre indblik i virksomheden. Der kan endvidere opstå udfordringer i sammenligning af virksomheder, der ikke begge anvender SME-standarden. Her kan indregning af IPO medføre forskellige dækningsgrader for to tilnærmelsesvis ens virksomheder, hvilket vurderes at kunne give regnskabsbrugerne udfordringer ved sammenligning af regnskaberne.

For så vidt angår finansielle instrumenter, blev der ikke identificerede væsentlige forskelle. SME-standarden sammenholdt med ÅRL's viste, at der findes flere specifikke regler i SME-standarden, hvilket vurderes at være en fordel idet såvel regnskabsaflægger som -bruger vil have mere konkrete regler for, hvorledes indregning og måling af finansielle instrumenter skal håndteres.

Hvad angår præsentations- og oplysningskrav, viste den overordnede analyse, at SME-standarden indeholder flere krav end ÅRL. Dette vil alt andet lige medføre en større byrde for regnskabsaflæggerne, som skal være mere påpasselige i forhold til at opfylde alle kravene. Her vil den standardiserede tjekliste være en hjælp til at sikre denne proces.

Samlet set er det konstateret, at SME-standarden indeholder forhold, som vil betyde mere arbejde for regnskabsaflæggerne. Det er dog vores samlede vurdering, at disse forhold vil være en fordel for den generelle regnskabsaflæggelse for virksomhederne i SME-segmentet. Dette gælder specielt virksomheder omfattet af regnskabsklasse B, som i øjeblikket erfaringsmæssigt oftest ikke er særlige informationsgivende for regnskabsbrugerne. Således vil indførelsen af SME-standarden lægge et større ansvar over på regnskabsaflæggerne, i forhold til at offentliggøre mere brugbar regnskabsinformation i deres årsregnskaber.

8. Implementering af SME-standarden på verdensplan

8.1 Kapitlets formål og opbygning

Dette kapitel har til formål at se på udbredelsen af SME-standarden på verdensplan, herunder modtagelsen i USA. Derudover har kapitlet til formål at se på implementeringsmulighederne i EU, og hvorledes modtagelsen af SME-standarden har været hos regnskabsaflæggere og -brugere, samt standardens generelle egnethed i forhold til EU.

Der vil blive inddraget to konkrete eksempler på, hvordan UK og Sverige har valgt at bruge SME-standarden i deres regnskabslovgivning. Disse erfaringer med SME-standarden vil blive brugt i vurderingen af en eventuel dansk implementering af en fælles international regnskabsregulering for små og mellemstore virksomheder i kapitel 9.

8.2 I verden

IASB forventer, at SME-standarden vil kunne benyttes af over 95 % af alle virksomheder verden over. Den internationale standard vil, ifølge IASB, på verdensplan ændre måden, hvorpå ikke-børsnoterede og ikke-offentlige virksomheder aflægger regnskaber, samtidig med en standardisering af begrebsrammen herfor.¹⁴⁴

Rundt omkring i verden er der blevet taget godt imod SME-standarden, og siden IASB i marts 2010 startede med deres månedlige nyhedsbrev,¹⁴⁵ omhandlende SME-standarden, har der hver gang været nyheder om enten nye lande, der er tiltrådt, oversættelser til lokale sprog, information om lokale "train the trainer" workshops og tilsvarende. Der er pr. august 2011 sket en adoption og/eller implementering af SME-standarden i 62 lande rundt omkring i verden, som blandt andet omfatter følgende:¹⁴⁶

- *Sydamerika*; herunder Argentina, Brasilien og Chile
- *Caribien*; herunder Bermuda og Bahamas og Jamaica
- *Centralamerika*; herunder Costa Rica og El Salvador
- *Afrika*; herunder Syd Afrika, Egypten og Ghana og Zimbabwe
- *Asien*; herunder Hong Kong og Singapore
- *Mellemøsten*; herunder Jordan og Qatar
- *Eurasien*; herunder Aserbajdsjan og Tyrkiet

Ud over ovenstående, giver lande som USA, Canada og Schweiz muligheden for at anvende SME-standarden. Standarden er ikke blevet implementeret i EU's medlemslande endnu, grundet visse problemer med EU's regnskabsdirektiver. Mere herom i afhandlingens afsnit 8.3.

¹⁴⁴ IASB (2010)

¹⁴⁵ IFRS for SMEs Update - IASB

¹⁴⁶ IASB (2011)

Det er ikke alle af de ovenstående lande, som har foretaget en fuldstændig implementering af SME-standarden. Kendetegnet for de lande, hvor der er foretaget en fuldstændig implementering er, at de i forvejen ikke har haft, eller kun i et begrænset omfang havde, en national regnskabsregulering. Derfor var det ved udgivelsen af SME-standarden oplagt at bruge denne som regnskabsregulering forinden. For de andre lande, der tidligere selv har haft en national regnskabsregulering, er implementeringerne primært kendetegnet ved, at der kun er sket ændringer i afsnittet om beskatning, hvor dette er blevet tilpasset national skattelovgivning.¹⁴⁷

8.2.1 USA

Tilbage i maj 2008 stemte AICPA (American Institute of Certified Public Accountants) for at ændre deres nationale regel 202 og 203, hvilket derved anerkendte IASB som et regnskabsmæssigt standardudstedende organ. Hermed blev den primære forhindring for anvendelse af IFRS fjernet. Således var der nu mulighed for at anvende IFRS i USA, hvor dette, for visse virksomheder i Europa, var blevet et obligatorisk krav tre år forinden. Da SME-standarden udkom i 2009, blev den endnu en mulighed for de amerikanske virksomheder, grundet standardens egenkab som selvstændig regnskabsregulering.

Regnskabslovgivningen for amerikanske virksomheder er kendetegnet ved, at der ikke er nogen forpligtelse til at anvende et bestemt grundlag for regnskabsaflæggelse og rapportering, men valget afgøres af den enkelte virksomheds mål, og behovet hos deres regnskabsbrugere.¹⁴⁸ SME-standardens målgruppe har således følgende muligheder for regnskabsaflæggelse i USA:

- IFRS for SMEs
- US-tilpasset version af IFRS for SMEs
- IFRS
- Separate US Private Company GAAP
- US GAAP

AICPA fremhæver nogle fordele og ulemper for de amerikanske virksomheder ved anvendelse af SME-standarden. De fremhæver her brugbarheden for regnskabsbrugerne, der i standardens målgruppe oftest har fokus på pengestrømme, likviditet og solvens. Derudover finder AICPA reglerne anvendelige for virksomheder med international handel og interessenter samtidig med en bedre tilgængelighed og anvendelse i forhold til de komplicerede og omfangsrige regler i US GAAP. Af ulemper nævnes forhold som det, at både regnskabsbrugerne og revisorerne har et begrænset kendskab til SME-standarden, eventuel manglende sammenlignelighed og mangel på specifikke vejledninger og regler, som er kendt fra US GAAP. Endvidere er der en frygt for, at

¹⁴⁷ Bilag 2, Interview – Rasmus Sommer

¹⁴⁸ AICPA (2012)

der i den første tid vil være et forøget tidsforbrug, samtidig med at omkostningerne ved anvendelse af standarden vil være relative store.¹⁴⁹

Ud over SME-standardens forenkede regnskabsregler fremhæver AICPA andre forhold og eksempler på, hvornår amerikanske virksomheder bør anvende standarden;¹⁵⁰

- Virksomheden ejes af en ikke-amerikansk modervirksomhed
- Virksomheden har en ikke-amerikansk investor
- Virksomheden er leverandør til ikke-amerikanske virksomheder
- Virksomheden har en ikke-amerikansk samarbejdspartner.

Ligesom i forhold til andre regnskabsreguleringer er der også forskelle mellem SME-standard og US GAAP. Af de mest væsentlige kan nævnes;¹⁵¹

- Forenkling af oplysningskravene på en række områder, herunder pension, leasing og finansielle instrumenter
- Det er efter SME-standard ikke tilladt at anvende LIFO
- Ændringer i reglerne for goodwill og andre immaterielle aktiver, hvor SME-standard foreskriver en afskrivningsperiode på 10 år
- SME-standard tillader tilbageførsel af nedskrivninger, hvis bestemte kriterier er opfyldt
- Der er i SME-standard udarbejdet simplificerede regler for udskudt skat
- SME-standard giver mulighed for at indregne flere forhold i finansielle aktiver og forpligtelser.

AICPA har endvidere oprettet en "Wiki"¹⁵² til sammenligning af SME-standard og US GAAP. Formålet med denne "Wiki" er, at give en detaljeret og omfattende sammenligning af de to regnskabsstandarder på baggrund af brugernes viden. AICPA har medarbejdere siddende til at kontrollere rigtigheden af de oplysninger og redigeringer, som er foretaget. Dog er der også en generel ansvarsfraskrivelse om det publicerede indhold, da det ikke er udarbejdet af et officielt organ inden for AICPA grundet det primære design til vidensdeling.

Hvor mange reguleringer?

Virksomhederne i USA har mulighed for at aflægge regnskab efter fem forskellige regnskabsreguleringer, hvilket ikke vurderes at være en fordel. Selvom valget af den pågældende regnskabsregulering skal afgøres af den enkelte virksomheds egne mål og behovet hos deres regnskabsbrugere, vil det automatisk medføre nogle komplikationer. De mange valgmuligheder vurderes ikke at give det fornødne kendskab til den enkelte regnskabsregulering. Dette vil medføre et stort ressourceforbrug for både regnskabsaflægger og -brugere at sætte sig ind i reglerne. Samtidig

¹⁴⁹ Journal of Accountancy (2009)

¹⁵⁰ AICPA (2012)

¹⁵¹ AICPA (2012)

¹⁵² <http://wiki.ifrs.com/>

kan de mange reguleringer medføre en forkeret anvendelse af reglerne. Derudover vil de mange regnskabsreguleringer, specielt for et land som Danmark, forringe muligheden for at sammenligne de forskellige regnskaber med hinanden.

På nuværende tidspunkt opererer Danmark med to regnskabsreguleringer, ÅRL og IFRS, hvilket efter vores erfaringer fungerer efter hensigten, idet der er det fornødne kendskab til begge reguleringer for at kunne vælge det mest hensigtsmæssige. Ved en eventuel implementering af SME-standarden vil der være tre regnskabsreguleringer. Dette vurderes at være den øvre grænse for tilladte reguleringer, hvis dette også skal være effektivt. Denne øvre grænse for antallet af regnskabsreguleringer skal også ses i lyset af, at SME-standarden tager udgangspunkt i IFRS, hvorfor forskellene ikke vil være så store som ved en eventuel helt ny regnskabsregulering. Det vurderes ikke at størstedelen af regnskabsbrugerne vil have de fornødne kompetencer eller ressourcer til at have kendskab til flere end de tre ovenfor nævnte regnskabsreguleringer.

8.3 Uoverensstemmelser mellem SME-standarden og EU's direktiver

SME-standardens status som international standard betyder, at den ikke tager særskilt hensyn til specifikke europæiske regnskabsregler, og derfor nødvendigvis ikke harmonerer med EU's regnskabsdirektiver.

8.3.1 De nuværende regnskabsdirektiver

EFRAG fik ved offentliggørelsen af SME-standarden til opgave at lave en redegørelse, der tydeliggjorde, hvorvidt SME-standarden krævede regnskabsmæssige behandlinger som ikke var tilladt i henhold til direktiverne. Ud over de identificerede forhold i EFRAG's redegørelse, vil der ikke blive gennemgået yderligere områder med uoverensstemmelser, ligesom det ikke vil blive debatteret, hvorvidt der reelt er tale om uoverensstemmelser inden for de fundne områder. Dette begrundes i vurderingen af EFRAG som organ, hvilket vurderes at være en pålidelig kilde i denne sammenhæng, hvor de tillige må antages at have foretaget undersøgelsen med stor omhu. Selv om EU's regnskabsdirektiver ikke er et fokusområde i afhandlingen, er behandlingen af EFRAG's undersøgelse særdeles relevant for en vurdering af SME-standardens mulige betydning og implementering for alle europæiske medlemslande.

Der er i undersøgelsen blevet identificeret syv områder, hvor SME-standardens metoder ikke tillades ifølge EU's regnskabsdirektiver. De syv områder er oplistet efter forekomst i SME-standarden:¹⁵³

1. *Ekstraordinære poster*: SME-standarden tillader ikke, at indtægter og udgifter, der opstår på baggrund af andre aktiviteter og områder inden for virksomhedens ordinære drift, klassificeres som ekstraordinære, mens EU's 4. direktiv kræver en særskilt klassifikation heraf.

¹⁵³ EFRAG (2010)

2. *Finansielle instrumenter*: Det kræves i SME-standarden, at visse finansielle instrumenter måles til dagsværdi, hvilket dog ikke er muligt efter EU's 4. direktiv. Direktivet tillader ikke måling til dagsværdi ved finansielle forpligtigelser, der 1) ikke besiddes med handel for øje, 2) ikke måles til dagsværdi for at eliminere regnskabsmæssig mismatch, 3) ikke styres på dagsværdibasis, eller 4) ikke opfylder betingelserne for dagsværdimåling af kontrakter med indbyggede finansielle instrumenter.
3. *Investeringer i associerede virksomheder i koncernregnskabet*: Hvis der findes en offentlig værdi, kræver SME-standarden, at investeringer i associerede virksomheder måles ved brug af dagsværdimodellen, hvorimod indre værdis metode er et krav ifølge 7. direktiv.
4. *Investeringer i fælles kontrollerede virksomheder i koncernregnskabet*: Ligesom ved investeringer i associerede virksomheder, kræver SME-standarden, at investeringer i fælles kontrollerede virksomheder måles ved brug af dagsværdimodellen, hvor der findes en offentlig værdi. Tilsvarende kræver 7. direktiv ligeledes her, at disse måles ved brug af indre værdis metode. Her er der dog også mulighed for at anvende en pro-rata konsolidering, hvor koncernens andel af aktiver og forpligtigelser, i eksempelvis joint venture, indregnes i balancen, mens andelen af indtægter og omkostninger samt aktiver og forpligtigelser præsenteres linje for linje i koncernregnskabet.
5. *Afskrivning af goodwill*: Hvis en virksomhed ikke er i stand til at foretage et pålideligt skøn af brugstiden for et givent goodwill-aktiv, kræver SME-standarden, at der sker en afskrivning over 10 år. Derimod tillader 4. direktiv kun en afskrivningsperiode på 5 år, med mindre denne periode ikke overstiger den økonomiske levetid, og at dette kan dokumenteres.
6. *Negativ goodwill*: Ifølge SME-standarden skal negativ goodwill indregnes direkte i resultatopgørelsen, hvor der i visse tilfælde ikke gives tilladelse hertil ifølge 7. direktiv, eksempelvis ved fremtidige ugunstige resultater.
7. *Nedskrivning af goodwill*: Det er ikke muligt at tilbageføre nedskrivninger på goodwill, da SME-standarden forbyder dette. Modsætningsvis kræver 4. direktiv en sådan tilbageførsel ved ændrede omstændigheder, hvor baggrunden for at nedskrivningen i første omgang blev anerkendt er ophørt med at eksistere.

FSR er ud fra et regnskabsteoretisk synspunkt enig med EFRAG i, at der findes uoverensstemmelser mellem SME-standarden og regnskabsdirektiverne. Dog påpeger FSR, at de samme uoverensstemmelser findes ved sammenligning af regnskabsdirektiverne over til IFRS.¹⁵⁴ Her er der ligeledes lignende uoverensstemmelser mellem ekstraordinære poster, negativ goodwill og nedskrivning af goodwill, hvor disse uoverensstemmelser i forbindelse med brugen af IFRS inden for Europa antageligvis må være blevet vurderet uvæsentlige. Derfor bør disse som udgangspunkt, heller ikke over for SME-standarden, betragtes som et problem i relation til anvendelsen. De øvrige uoverensstemmelser bør således som minimum fjernes, før SME-standarden

¹⁵⁴ FSR (2010b)

kan implementeres i Europa. I samme kontekst mener FSR dog ikke, at uoverensstemmelserne bør udskyde anvendelsen af SME-standarden i Europa.

I blandt andet UK er de imidlertid gået skridtet videre og har, på baggrund af SME-standarden, valgt at implementere en ny UK GAAP. I forbindelse med udarbejdelsen af den nye GAAP og sammenligningen over til SME-standarden, vurderede ASB (Accounting Standards Board), at der ikke fandtes nogle konflikter mellem SME-standarden og EU's regnskabsdirektiver, der ville kunne betragtes som en forhindring i relation til en implementering af SME-standarden.¹⁵⁵ Samme betragtning brugte ASB i sin tilbagemelding på EFRAG's undersøgelse, som de kritiserede for kun at være foretaget ud fra et regnskabsteoretisk synspunkt. ASB var uenige i flere af konflikterne, herunder forholdene med "investeringer i associerede virksomheder i koncernregnskaber", "investeringer i fælles kontrollerede virksomheder i koncernregnskabet" og "afskrivning af goodwill", samtidig med de øvrige fire forhold blev betragtet som yderst sjældent forekommende i praksis.¹⁵⁶ Den specifikke gennemgang af eksemplet fra UK vil blive gennemgået i afsnit 8.5.1.

Det er utvivlsomt nødvendigt, at tage højde for uoverensstemmelserne i overvejelserne om implementering af SME-standarden i EU-regi, også selv om disse samlet set kan vurderes for værende af mindre og uvæsentlig betydning i forhold til direktiverne. Årsagen til dette vurderes, at skulle findes rent politisk, hvilket bakkes op i interviewet af Kim Tang-Lassen, som udtrykker undren over den manglende godkendelse af SME-Standarden, når IFRS, med tilsvarende problemer, blev godkendt.

8.3.2 Udkast til nyt regnskabsdirektiv

EU-Kommissionen offentliggjorde den 25. oktober 2011 forslaget til et nyt regnskabsdirektiv¹⁵⁷, hvilket har til formål at erstatte de eksisterende regnskabsdirektiver, 4. direktiv om årsregnskaber fra 1978 og 7. direktiv om koncernregnskaber fra 1983. Formålet med det nye direktiv er, at øge sammenligneligheden af regnskabsinformation på tværs af landegrænserne og derved øge muligheden for en mere optimal allokering af ressourcer.¹⁵⁸

Forslaget til det ny regnskabsdirektiv har en mere logisk struktur end de eksisterende regnskabsdirektiver, og er opbygget med inspiration i byggeklodsmodellen som kendes fra den danske årsregnskabslov. Direktivet tager udgangspunkt i kravene for små virksomheder. Dernæst beskrives, i separate artikler, de yderligere krav til henholdsvis mellemstore virksomheder, store virksomheder og PIE "Public Interest Entities", dvs. virksomheder af særlig offentlig interesse.

Beløbsgrænserne for afgrænsningen af virksomhedskategorier (små, mellem, store) hæves til følgende størrelser:

¹⁵⁵ ASB (2009)

¹⁵⁶ ASB (2010a)

¹⁵⁷ EU-Kommissionen (2011b)

¹⁵⁸ Jørgensen, Ole Steen (2012)

Mio. EUR/antal	Klasse B		Klasse mellemstor C	
	Ny grænse	Hidtidig grænse	Ny grænse	Hidtidig grænse
Balancesum	5	4,4	20	17,5
Nettoomsætning	10	8,8	40	35
Gns. antal ansatte	50	50	250	250

*Tabel 8.1 - Størrelsesgrænser*¹⁵⁹

Stigningen bliver reelt mindre for Danmark, idet der allerede, som tidligere nævnt, er gjort brug af muligheden for at lægge 10 % oveni henholdsvis balancesum og nettoomsætning, grundet i blandt andet valutakorrektion mv. Denne mulighed findes ikke i det nye direktiv.

Overordnet vil de væsentlige ændringer, som kan have betydning for SME-segmentet, ske for virksomheder i regnskabsklasse B efter danske forhold. Der er lagt op til en totalharmonisering, hvilket betyder at nationale regeringer ikke længere selv kan fastlægge yderligere krav, herunder notekrav. Danmark vil således ikke kunne stille yderligere notekrav til regnskabsklasse B-virksomheder, som i dag findes i årsregnskabsloven, hvis direktivet vedtages i sin nuværende form. Eksempelvis vil det ikke være muligt at kræve gældsforpligtigelser specificeret ud på "Gæld til realkreditinstitutter", "Kreditinstitutter" og "Leverandører af varer og tjenesteydelser" for regnskabsklasse B-virksomheder. Den manglende specificering vil være en forringelse for de regnskabsbrugere, der blandt andet bruger regnskaberne til at beregne nøgletal. Der er øgede krav til virksomheder i regnskabsklasse C, men der vil ligeledes her være tale om en totalharmonisering. Der vil ikke blive gået yderligere i dybden med specifikke forskelle og forhold til ÅRL grundet afhandlingens omfang og afgrænsning i forhold til problemstillingen.

EU-Kommissionen har i forslaget undladt at tage stilling til godkendelsen af, at give europæiske virksomheder mulighed for at anvende SME-standarden, eller blot give medlemslandene mulighed for selv at tillade anvendelsen heraf.¹⁶⁰ Hvorvidt den manglende behandling af SME-standarden skal tillægges væsentlig betydning er svært at vurdere, men det kan ikke udelukkes, at udeladelsen ikke medvirker positivt for en implementering af SME-standarden. Hvis det på nuværende tidspunkt var ønsket at gøre SME-standarden til en mulighed for medlemslandene, er det vores vurdering at den var blevet behandlet, eller i det mindste omtalt i forslaget.

Den manglende behandling af SME-standarden vækker også undren hos DI, der gerne så at forslaget ville tillade brugen af standarden. Finansrådet og FSR finder det tillige uheldigt, at der ikke er lagt op til muligheden for en anvendelse af SME-standarden.¹⁶¹ Samtidig ligger direktiv-

¹⁵⁹ Egen tilskrivning

¹⁶⁰ Jørgensen, Ole Steen (2012)

¹⁶¹ Europaudvalget (2011)

udkastet op til anvendelse af kostpris som hovedprincip, men tillader dog dagsværdi som alternativ, hvilket endvidere vurderes som en hindring for SME-standardens mulige anvendelse.

Senest den 1. juni 2014 skal det nye regnskabsdirektiv være implementeret i national ret ifølge direktivforslaget, men da der er mange lande og politiske beslutningstagere i processen kan det være svært at vurdere, hvorvidt denne deadline bliver overholdt,¹⁶² samtidig med spørgsmålet om indholdet af det endelige direktiv. Kim Tang-Lassens vurderer, at vedtagelsen af det nuværende direktivforslag som det foreligger nu, har lange udsigter, da der er flere lande som er imod. Det må derfor forventes, at der skal ske ændringer i forslaget, herunder en mulig stillingtagen til SME-standardens.

8.4 EU's medlemslandes respons på SME-standardens

I forbindelse med offentliggørelsen af SME-standardens i 2009 besluttede EU-Kommissionen sig for, at foretage en undersøgelse blandt de berørte parter. Kommissionen udsendte et spørgeskema, hvortil de modtog 210 tilbagemeldinger fra forskellige interessenter fordelt på 26 EU-medlemsstater, 4 ikke EU-lande, 23 fra europæiske interesseorganisationer og 23 fra offentlige myndigheder og standardudstedende organisationer.

Resultatet af samtlige tilbagemeldinger udmøntede sig i en rapport¹⁶³, hvori der blev lavet en klassificering af respondenterne som regnskabsaflægger, regnskabsbrugere, offentlige myndigheder og nationale standardudstedende organisationer samt revisorer og rådgivere. Rapporten blev opdelt på følgende tre overordnede kategorier:

- Hvor egnet er SME-standardens?
- SME-standardens potentielle anvendelse i EU
- Forholdet med uoverensstemmelser for SME-standardens og EU-direktiverne.

EU-Kommissionens rapport med respondenternes tilbagemeldinger vil nedenfor blive gennemgået for at vurdere de forskellige respondenters holdninger til SME-standardens på daværende tidspunkt.

8.4.1 Hvor egnet er SME-standardens?

Overordnet set var respondenterne mere eller mindre enige med deres landsfællers tilbagemeldinger på nationalt plan, hvor 13 medlemslande mente, at standardens var egnet til anvendelse, mens 8 medlemslande ikke mente, at dette var tilfældet. Af de mest toneangivne og største økonomier, der ikke mente, at SME-standardens var egnet, kan nævnes lande som Tyskland, Frankrig, Belgien, Finland og Italien.

¹⁶² Jørgensen, Ole Steen (2012)

¹⁶³ EU-Kommissionen (2010)

De positivt indstillede lande fremhævede SME-standarden som bedst egnet til store og mellemstore virksomheder, virksomheder med konsolideringsbehov og internationale relationer, samt virksomheder, der søger international finansiering. Blandt de vigtigste argumenter for standarden blev den øgede harmonisering og sammenlignelighed nævnt, hvor en fælles regnskabsregulering vil lette grænseoverskridende handel, fusioner og overtagelser. Dog blev det bemærket, at standarden ikke ville være egnet til store unoterede virksomheder.

Små virksomheder blev fremhævet, når der skulle argumenteres for en negativ tilgang til SME-standarden. Respondenterne mente, at standarden ville medføre en forøgelse af den administrative byrde, og øge udgifterne til blandt andet forberedelse, kendskab og revision af de enkelte virksomhedsregnskaber. Tilbagemeldingerne pegede på, at de øgede krav ville medføre en konkurrencemæssig forringelse til virksomhederne i forhold til de virksomheder, der fravalgte standarden for i stedet at benytte mindre omfattende regnskabsregler. Samtidig blev der ligeledes stillet spørgsmålstejn ved de faktiske fordele ved anvendelse af standarden for virksomheder, der kun opererede lokalt, og havde et begrænset antal aktionærer. Sidst, men ikke mindst, var der stor modstand over udsigten til at skulle udarbejde et separat skatteregnskab efter national lovgivning. Dette ville også efter respondenternes mening, sammen med de andre ovenstående forhold, resultere i et regnskab, udarbejdet efter SME-standarden, der ikke var velegnet til brug for intern ledelse. Samlet set blev der sat spørgsmålstejn ved, om der overhovedet var et behov for at indføre en ny og fælles regnskabsregulering i EU. Det at de små virksomheder bliver brugt som argumentation for den negative holdning til SME-standarden vurderes ikke at være rimeligt, da det som tidligere nævnt i kapital 3, ikke direkte vil være dem der er målgruppen. Hvorvidt det skyldes manglende indsigt i SME-standarden, frygt for en tvungen implementering for visse virksomhedsgrupper, politisk modstand eller flere kombinationer er svært direkte at svare på, men deres modstand er værd at bemærke.

Omkostningerne

Forventningerne til de kommende implementeringsomkostninger, både engangsomkostninger og løbende omkostninger ved ibrugtagen af SME-standarden, ville respondenterne, her regnskabsudarbejderne, ikke svare direkte på, men henviste til, at der var behov for udarbejdelse af en grundig cost-benefit analyse på området. Udarbejdelsen af en sådan analyse er fra centralt hold ikke lige til, da implementeringsomkostninger også vil afhænge af, hvor tæt den nuværende regnskabsregulering ligger op ad IFRS. Sammenlignes for eksempel Danmark med Frankrig, ville den danske implementering alt andet lige være mindre byrdefuld, da ÅRL ligger væsentlig mere op ad IFRS, end det er tilfældet for den franske regnskabsregulering.¹⁶⁴ De øgede omkostninger, der blev fremhævet, skyldes segmentets størrelse af de enkelte virksomheder, hvor langt størstedelen ikke internt vil have den fornødne ekspertise. Her ville virksomhederne blive nødsat

¹⁶⁴ EU-Kommissionen (2010)

get til at finde ekspertise andetsteds, hvortil disse omkostninger vil gentages ved større ændringer i SME-standarden. De øgede omkostninger vil ligeledes afspejles i det ovennævnte ekstra skatteregnskab, og de generelt øgede oplysningskrav i forhold til de fleste lokale regnskabsreguleringer. Det ekstra skatteregnskab vil ikke være til at komme uden om, hvilket dog også er tilfældet for de virksomheder, der på nuværende tidspunkt aflægges efter IFRS. Udarbejdelsen af cost-benefit analysen på implementeringsomkostningerne må være op til de enkelte lande, eller helt ned til virksomhederne, selv at foretage, da der vil være for mange forskelligheder landene imellem. Optimalt set vil den bedste cost-benefit analyse kunne blive lavet af den enkelte virksomhed selv.

Modsætningsvis vurderes det, at omkostningerne til konsolidering og regulering af lokal regnskabslovgivning i forbindelse med udarbejdelse af koncernregnskaber reduceres, da det fra start vil være samme regnskabsregulering der benyttes, her SME-standarden, i inden- som udenlandske konsolideringer. Den enkelte regnskabsbruger vil ligeledes have reducerede omkostninger til analyse og sammenligning af regnskaber. Ses der specifikt på rådgiver, blev det også nævnt, at det ikke var utænkeligt, at der ville ske en øget konkurrence på rådgivnings- og revisionsydelser i EU, hvilket alt andet lige, vil reducere deres honorar. Fordelene ved at bruge samme regnskabsregulering for datterselskaberne og konsolidering heraf vurderes, at kunne blive væsentlige for virksomhederne i forbindelse med udarbejdelse af koncernregnskaberne. Ud fra vores professionelle erfaringer kan der godt blive brugt mange ressourcer på, at udarbejde rapporteringer efter en anden regnskabslovgivning end den lokale.

Overordnet set fremhæves vigtigheden i, at de ovennævnte fordele skal være reelle og aktuelle. Samtidig er det nødvendigt for standardens udbredelse, at denne bliver implementeret og benyttet ensartet.

8.4.2 SME-standarens potentielle anvendelse i EU

Ligesom ved spørgsmålet om egnetheden af SME-standarden var der på spørgsmålet om, hvorvidt standarden skulle accepteres inden for de regnskabsretlige rammer i EU, en bred enighed i tilbakemeldingerne hos respondenterne og deres landsfæller. Der var stadig en forholdsvis negativ holdning til standarden hos de større lande.

På den positive side gik tilbakemeldingerne på, at standardens øgede harmonisering af det indre marked, giver mulighed for en bedre allokering af kapital. Disse medlemslande så derfor gerne, at der skete en ændring i regnskabsdirektiverne. Dette vil give mulighed for at følge den internationale udvikling på regnskabsområdet og være opdateret hermed, så længe den ikke er i uoverensstemmelse med regnskabsdirektiverne. Hertil blev det dog påpeget, at der ikke skulle ske en overdragelse af EU's lovmæssige beføjelser. Der var ikke noget ønske om, at reguleringen af SME-standarden skulle foretages af et privat organ som IASB, som ikke er ansvarlig over for de

nationale borgere. Det er ikke vores vurdering, at dette vil blive tilfældet hvis der skulle ske en accept i EU, hvor der formodes at komme en model der ligner den som kendes fra IFRS.

De positivt indstillede lande til SME-standarden var af den holdning, at det skulle være op til det enkelte medlemsland selv at bestemme, hvorvidt benyttelsen af standarden skulle ske som en mulighed frem for en tvungen implementering. Herved vil de enkelte medlemslande selv kunne beslutte, om standarden kun skal tilbydes for koncernkonsolideringer, individuelle virksomheder eller begge dele. Modsætningsvis påpegede modstanderne af SME-standarden, at fordelene ved standarden kun kunne opnås, hvis der bliver tale om en obligatorisk implementering for alle medlemslande, hvorved fordelene i en ensartet regnskabsaflæggelse ville opstå. Efter implementeringen skulle det så være valgfrit for de enkelte virksomheder, om de ønskede at anvende standarden, da det blev vurderet, at de enkelte virksomheder selv ville være bedst til at vurdere deres behov for regnskabsaflæggelse efter SME-standarden i forhold til offentlige myndigheder. Det er vores vurdering, at sidstnævnte løsning med en tvungen implementering for alle medlemslandene vil være den optimale løsning. Dette vil bedst muligt sikre en harmonisering og udnyttelse af mulighederne ved standarden på tværs af landegrænserne. Virksomhederne vil selv kunne vurdere deres nytte af SME-standarden, og benytte denne hvis nødvendigt.

8.4.3 Forholdet med uoverensstemmelser for SME-standarden og EU-direktiverne

Endeligt blev der i undersøgelsen spurgt til holdningen om og forslag til, hvorledes uoverensstemmelserne mellem SME-standarden og de nuværende EU-direktiver eventuelt skulle løses. Der var mange forskellige forslag, hvor nogle medlemslande foretrak en regelbaseret tilgang til direktiverne, mens andre argumenterede for en principbaseret tilgang. Noget af argumentationen gik på, at den internationale sammenlignelighed skulle bevares, og den manglende legitimitet af IASB blev kritiseret. Af andre indkommende forslag var, at eventuelle konflikter skulle løses fra sag til sag af de enkelte nationale myndigheder.

Endeligt blev det bemærket, at processen med indførsel af ændringer i direktiverne er forholdsvis tidskrævende, samtidig med udfordringen i, at holde dem ajour med udvikling på regnskabsområdet, hvorfor det ikke nyttede at skulle lave alt for specifikke regler, der skulle ændres for ofte.

8.5 Inden for EU (læren af andre lande)

Selv om SME-standarden ikke på nuværende tidspunkt kan blive implementeret i EU, grundet uoverensstemmelserne med EU's direktiver, har dette ikke afholdt nogle af EU's medlemslande fra at bruge standarden, som grundlag for egne nationale regnskabsreguleringer. Nedenfor vil blive gennemgået eksempler, hvor dette er tilfældet.

8.5.1 UK

Den nuværende britiske regnskabsregulering er, ifølge ASB, ikke længere tidssvarende for de mellemstore virksomheder i sin nuværende form, hvor de vigtigste standarder er FRS's (Financial Reporting Standards) og SSAP's (Statements Of Standard Accounting Practice). Mindre virksomheder bruger FRSSE (Financial Reporting Standard for Smaller Entities), hvilket ASB ikke på nuværende tidspunkt har planer om at ændre. Der vil af hensyn til afhandlingens omfang ikke blive gået dybere ind i den britiske klassificering af virksomhedsstørrelser.

De gældende standarder har fået kritik for at være en usammenhængende blanding af mangeårige britiske standarder, og dem der har været konvergeret med IFRS.¹⁶⁵ Kritikken går stadig på, at de ikke har holdt trit med udviklingen, og på nogle områder er væsentlig forældede, hvor eksempelvis visse finansielle instrumenter, såsom renteswaps, ikke er reguleret og anerkendt. I forlængelse af udgivelsen af SME-standarden i juli 2009 mente ASB, at tiden var inde til at se på muligheden for en ny regnskabsregulering, efter at have diskuteret fremtiden for britiske finansielle rapporter i flere år forinden.

Publiceringen af SME-standarden kom derfor nærmest som kaldet for det britiske regnskabsvæsen, hvor ASB allerede i starten foreslog, at den nationale lovgivning i form af UK GAAP skulle erstattes direkte af SME-standarden, gældende fra 1. januar 2012. Den relative hurtige udmelding blev baseret på ASB's vurdering af, der ikke var væsentlige uoverensstemmelser med direktiverne, som beskrevet i afhandlingens afsnit 8.3.

Ny regnskabsregulering

Mange af bestyrelsesmedlemmerne i ASB havde foretrukket en direkte vedtagelse og implementering af SME-standarden, hvilket dog ikke var muligt efter undersøgelsen og konklusionen af EFRAG, samt den britiske selskabsret.¹⁶⁶ Derfor valgte ASB at udarbejde en ny regnskabsregulering, hvor afvigelserne til den allerede udarbejdede SME-standard skulle være minimale. Den nye britiske regnskabsregulering går under navnet FRSME (Financial Reporting Standard for Medium Sized Entities) og er udarbejdet med henblik på at overholde de juridiske krav, som ikke er overholdt i SME-standarden.

Resultatet af FRSME er blevet en godt 400 sider lang forenklet regnskabsregulering, mod den nuværende britiske på over 2.000 sider. FRSME er ligeledes, modsat den nuværende britiske regulering, sorteret efter fagområder, hvilket er med til at simplificere forståelsen og gøre brugerne sikre på, at de har fundet den rette vejledning. Den nyeste udgave af FRSME er fra oktober 2010, hvor ASB fremlagde FRED (Final Reporting Exposure Draft) - PartTwo med kommenteringsfrist d. 30. april 2011. Der er i alt modtaget 293 kommentarer og bemærkninger til udkastet. De mange tilbagemeldinger har resulteret i, at ASB har besluttet, at udsende en revideret FRED på bag-

¹⁶⁵ ASB (2010b)

¹⁶⁶ ASB (2010b)

grund af de indkommende tilbagemeldinger.¹⁶⁷ Den nuværende plan for ikrafttrædelsesdato er for regnskabsperioder der starter pr. 1. juli 2013.

I gennem hele udarbejdelsesprocessen har der været fokus på, at overgangen til den nye FRSME skulle ske så nemt som muligt, og at den administrative byrde for virksomhederne i starten ikke måtte overstige nytteværdien væsentligt. Ved første anvendelse af standarden vil sammenligningsperioden skulle reguleres, hvor FRSME pkt. 35 indeholder en række undtagelser. Her skal der eksempelvis ikke ske en regulering af tidligere opskrevne aktiver, der normalt foreskriver, at de skal holdes til afskrevet værdi. Der kan i stedet vælges at bruge kostprisen som værdiansættelse ved overgangen.

Den ovenfor nævnte kommenteringsrunde havde også til hensigt at give et kendskab til standarden blandt virksomhederne, således at denne ikke vil være fuldstændig ukendt ved en implementering. Målet var, at så mange berørte grupper som muligt fik chancen for at få kendskab til forslaget, samtidig med muligheden for at komme med feedback.¹⁶⁸ Ved implementering af enhver ny standard, vil dette, alt andet lige, altid give nogen komplikationer. Derfor har ASB udarbejdet en konsekvensanalyse, der bygger på et tidligere udsendt spørgeskema fra juli 2010. De identificerede omkostninger omfatter systemopdateringer, uddannelse af personale og honorarer til professionelle rådgivere.¹⁶⁹ Størstedelen af disse kan snarere klassificeres som engangsomkostninger ved overgangen, end reelle tilbagevendende omkostninger. Der er samtidig grupper af virksomheder, der vil anse omkostningerne ved udarbejdelse af regnskabet for reduceret, herunder virksomheder der ledes af en britisk offentlig virksomhed, som vil kunne vælge at rapportere efter FRSME i stedet for efter IFRS.

Ud over omkostninger ved implementering er forholdet med overgangen fra UK GAAP til IFRS også væsentligt at se på. På nuværende tidspunkt vurderer ASB, at der er forholdsvis store omkostninger forbundet med at overgå til IFRS, hvilke vil blive kraftigt reduceret ved implementeringen af FRSME.¹⁷⁰ Dette bygger på det forhold, at FRSME er baseret på SME-standard, der som tidligere nævnt reelt er en reduktion af IFRS, så meget at anvendt regnskabspraksis fra FRSME kan benyttes i IFRS.

Nogle briter er ikke trygge ved tanken om, at IASB skal være den nye standardfastsætter i Storbritannien og Irland, men ASB forsikrer, at fastsættelsen af regnskabsstandarder fortsat ligger hos ASB. Den foreslåede britiske standard, FRSME, vil blive gennemgået af ASB hvert tredje år, ligesom det er tilfældet med tidsplanen for IASB's gennemgang af SME-standard. Ved væsentlige ændringer i SME-standard vil ASB gennemgå hvert sæt af foreslåede ændringer og

¹⁶⁷ Besluttet på ASB bestyrelsesmøde d. 8. september 2011

¹⁶⁸ ASB (2010b)

¹⁶⁹ ASB (2010b)

¹⁷⁰ ASB (2010b)

individuelt vurdere hvorvidt disse skal vedtages i FRSME. Der er således ingen tvang til at følge IASB.

FRSME vs. UK GAAP

De væsentligste og mest generelle afvigelser mellem den nuværende og den nye regnskabsregulering vil blive behandlet nedenfor i dette afsnit. Formålet med afsnittet er at give et overordnet overblik, hvor der dog vil kunne forekomme mere specifikke forskelle, alt afhængig af den enkelte virksomhed. Der vil derfor ikke blive udarbejdet en dybdegående analyse af forskellene.

Den regnskabsmæssige begrebsramme er blevet udskiftet, hvor den nuværende regnskabsregulering bruger ASB's "Statement of Principles", mens FRSME vil bruge den af IASB udarbejdede begrebsramme, der er beskrevet i afhandlingens afsnit 2. De to begrebsrammer ligner dog på mange områder hinanden.¹⁷¹ Nedenstående sammenligning er oplyst i punktform for at fremme overskueligheden, hvor der vil blive taget udgangspunkt i FRSME-standarden.

- Der tillades ikke opskrivning af materielle anlægsaktiver eller aktivering af udviklingsomkostninger, selv om aktiveringen i visse tilfælde tidligere, under visse omstændigheder, var tilladt. Samtidig vil det ikke længere være tilladt at indregne låneomkostninger i aktivets anskaffelsessum.
- En eventuel opskrivning af investeringsejendomme skal vises direkte i resultatopgørelsen mod tidligere direkte på reserveerne i egenkapitalen, selvom det stadig, ifølge britisk lov, er nødvendigt at opretholde en separat opskrivningsreserve.
- Det tillades ikke længere, at der sker kapitalisering af finansiering og låneomkostninger for aktiver i løbet af et byggeri.
- Afskrivning på goodwill vil som udgangspunkt nu være med en levetid på 10 år, med mindre der kan argumenteres for andet.
- Sidste års sammenligningstal skal tilpasses i tilfælde af, at der efterfølgende findes en væsentlig fejl, mens der tidligere kun var krav om tilpasning, hvis der var tale om en "fundamental fejl".
- Der er andre præsentationskrav for årsregnskabet, hvilket dog beskrives i et bilag til FRSME.
- Der er en helt ny behandling af udskudt skat, hvor den nuværende beregningsmetode er baseret på de tidsbestemte afvigelser, mens der under FRSME vil ske en overgang til den midlertidige metode.
- Værdiansættelsen af "grundlæggende finansielle instrumenter" skal nu måles til amortiseret kostpris, mens finansielle instrumenter, der ikke er i denne kategori (valuta kontrakter, renteswaps mv.) skal måles til dagsværdi.
- Offentlige tilskud skal, i modsætning til UK GAAP, indregnes, når det er blevet modtaget, medmindre der er særlige præstationskriterier.

¹⁷¹ ASB (2010b)

Der er ved mange af de ovenstående forskelle mellem FRSME og den nuværende UK GAAP tale om simple afvigelser, som ikke vil medføre en væsentlig øget kompleksitet. Der er således tale om flere indregningskriterier, som er ændret, således at de i højere grad skal følge kriterierne fra IFRS end tilfældet var tidligere.

FRSME vs. SME-standarden

I dette afsnit vil de væsentligste generelle afvigelser mellem FRSME og SME-standarden blive behandlet, hvor der, ligesom i foregående afsnit, kan forekomme mere specifikke forskelle afhængig af den enkelte virksomhed. Formålet vil ligeledes her være at danne et overordnet overblik.

Baggrunden for at der ikke kunne ske en direkte implementering af SME-standarden, var som tidligere behandlet, de modstridende forhold med EU-direktiverne og derved også den engelske lovgivning. Nedenstående sammenligning vil blive oplistet i punktform for at fremme overskueligheden, hvor der vil blive taget udgangspunkt i FRSME-standarden.

- Der vil være flere specifikke krav til præsentationen af resultatopgørelse og balance. I UK ønskes en mere klar og forudbestemt klassificering af regnskabsposterne, end det er tilfældet i SME-standarden.
- Det vil ikke være tilladt at sammendrage ordinære og ekstraordinære poster i resultatopgørelsen, hvor det vil være et krav, at dette klassificeres separat.
- Standarden vil give mulighed for at fravælge pengestrømsopgørelsen, hvis der er en sådan præsenteret i moderselskabets konsoliderede koncernregnskab.
- Kravet om hvornår der skal udarbejdes koncernregnskaber ændres, således at dette følger kravene i den engelske selskabslov, " The Companies Act 2006".
- Der vil være specifikke og øgede oplysningskrav for visse finansielle forpligtelser, optaget til dagsværdi, som ikke er investeringer i aktiver og ikke opbevares som led i en handelsbeholdning.
- Værdiansættelsen af goodwill vil ske på baggrund af mere fastsatte rammer, hvor der kun skal argumenteres for andre afskrivningsperioder, hvis dette er relevant. Derudover stilles der krav til første indregning af goodwill og specifikke metoder hertil.
- Beregning og behandling af skatten vil være efter de gældende regler i UK, hvorfor denne som en naturlig del også afviger.

Udgangspunktet for FRSME er, at lægge sig så tæt som muligt op ad SME-standarden,¹⁷² for der igennem at sikre sig en så smertefri overgang til IFRS som muligt, hvis dette skulle blive aktuelt. Mange af forskellene kan henføres til specifikke engelske krav af nationale årsager, ligesom

¹⁷² ICAEW (2010)

ASB ønsker at fastholde den snævre sammenhæng mellem regnskabs- og skattereglerne, da det ikke ønskes at IASB skal påvirke beskatningssystemet.

8.5.2 Sverige

BFN (Bokföringsnämnden) er ansvarlig for udvikling af reglerne for god regnskabsskik og regnskabsprincipper for regnskabsaflæggelse i Sverige.¹⁷³ Allerede inden IFRS-forordningen i 2005 trådte i kraft i Sverige vurderede BFN, at regnskabsreglerne for de ikke-noterede virksomheder ikke længere var hensigtsmæssige, og ikke var fulgt med den internationale udvikling. Allerede tilbage i april 2004 begyndte BFN at se på det såkaldte K-projekt. Sammen med den manglende opdatering i forhold til den internationale udvikling, var regnskabsreglerne for de ikke-noterede virksomheder efterhånden blevet for omfattende med løbende opdateringer, specielt for de mindre virksomheder. Det nuværende regelsæt er dannet på baggrund af de svenske regler for noterede virksomheder, hvilket i sidste ende har medført en vanskeligere fortolkning for regnskabsbrugerne.

Resultatet blev, at der på baggrund af en klassificering af virksomhederne skulle udarbejdes i alt fire kategorier. Opbygningen af loven minder om den danske byggeklodsmode, hvor kategori 1 (K1) omfatter enkeltmandsvirksomheder og interessentskaber med en omsætning under ca. 3 mio. SEK.¹⁷⁴ Kategori 2 (K2) omfatter aktieselskaber, økonomiske foreninger og virksomheder som ikke kan kategoriseres under K1. Den næste kategori, kategori 3 (K3), afgrænses ved hjælp af de tre kriterier; antal ansatte, omsætning og balancesum.

Størrelseskriteriet på K3 medfører, at virksomheder med minimum 50 ansatte, 80 mio. SEK i omsætning og 40 mio. SEK i balancesum skal følge reglerne i K3, såfremt de overstiger to af de tre grænser på to af hinanden følgende regnskabsår.¹⁷⁵ Kategori 4 (K4) omhandler virksomheder, som er omfattet af IFRS, hvilken ligesom K1 ikke vil blive behandlet yderligere, idet forholdene ligger uden for afhandlingens problemstilling.

I 2011 har BFN været i gang med behandling af modtagne besvarelser på udkastet, og det forventes at regelsættet vil skulle blive indført for regnskaber som påbegyndes efter 31. december 2013.¹⁷⁶

K3 er udarbejdet med udgangspunkt i SME-standarden, der også af BFN anses for værende en forenklet version af regelsættet for børsnoterede virksomheder.¹⁷⁷ Derfor vil den resterende behandling af de svenske forhold være med udgangspunkt i K3. Den nære relation til SME-standarden afspejles i opbygningen af K3, som har benyttet sig af samme kapitelinddeling. En

¹⁷³ BFN (2012)

¹⁷⁴ BFN (2004)

¹⁷⁵ BFN (2011)

¹⁷⁶ BFN (2012)

¹⁷⁷ BFN (2010a)

stor del af kommentarteksten fra SME-standarden er også benyttet i K3, hvor BFN har udarbejdet generelle retningslinjer¹⁷⁸ til brug for regelsættet, hvilke skal læses sammen med ÅRL(se)(den svenske årsregnskabslov).¹⁷⁹ Dette medfører at K3 ikke kan anses som værende en selvstændig standard, uafhængig af den nuværende svenske regnskabsregulering.

K3 bygger på en officiel oversættelse af SME-standarden, dog med visse rettelser, for at give regnskabsaflæggere og -brugere en lettere forståelse. Desuden er der af pædagogiske årsager flyttet nogle afsnit internt mellem kapitlerne. Som eksempel herpå kan nævnes, at opgørelsesmetoden af nettorealisationsværdien findes i kapitel 13, varelager, og ikke som i SME-standarden, hvor opgørelsesmetoden fremgår i kapitel 29 – nedskrivninger.

Et andet punkt er bestemmelsen om den regnskabsmæssige funktionelle valuta. Hvor SME-standarden behandler dette i kapitel 30 "Foreign Currency Translation", er forholdet ikke medtaget i K3, da områder omkring den løbende bogføring behandles i den svenske bogføringslov, hvilken BFN tillige er i gang med at forny.

Som nævnt ovenfor er det BFN's holdning, at K3 på visse punkter skal læses i sammenhæng med ÅRL(se), da denne lov stadig er gældende. BFN har i forbindelse med udarbejdelsen af K3 foretaget tilretninger på tre niveauer i forhold til ÅRL(se). Disse tilretninger oplistes i det følgende:

- Tilføjelse af regler i K3 fra ÅRL(se), som ikke findes i SME-standarden
 - Forvaltningsberetning
 - Aktivering af egne oparbejdede immaterielle aktiver
- Tilføjelse af regler i K3 fra SME-standarden, som ikke tillades ifølge ÅRL(se)
 - Værdiansættelse af investeringsejendomme til dagsværdi
- Tilretning af K3 i form af regler i SME-standarden som afviger fra ÅRL(se)
 - Udformning af den finansielle rapportering
 - Konsolidering
 - Finansielle instrumenter.

I K3 fastholdes kravet til indeholdelse af en forvaltningsberetning i årsrapporten, hvilket ikke er et krav i SME-standarden. Derudover tillader K3 aktivering af visse forsknings- og udviklingsomkostninger, som modsat ikke tillades i SME-standarden. I K3 er medtaget SME-standarens regler vedrørende investeringsejendomme, som skal optages til dagsværdi, hvis dette kan måles pålideligt.

Den største forskel mellem K3 og SME-standarden skal findes i kapitlerne 11 og 12. Som beskrevet i afhandlingens afsnit 7.4.2, opdeler SME-standarden finansielle instrumenter i henholdsvis almindelige finansielle instrumenter, og andre finansielle instrumenter. I K3 hedder de

¹⁷⁸ På svensk kaldet "Allmänna råden"

¹⁷⁹ BFN (2010a)

to kapitler henholdsvis finansielle instrumenter værdiansat til anskaffelsessum (kapitel 11) og finansielle instrumenter værdiansat til dagsværdi (kapitel 12).¹⁸⁰ Benyttelse af værdiansættelse til dagsværdi kan i overensstemmelse med ÅRL(se) vælges til af virksomhederne efter kapitel 4, §§ 14 a og 14 e. En virksomhed, som benytter sig af dette tilvalg, skal følge K3s kapitel 12. ÅRL(se) definerer i kapitel 4, § 14 b de finansielle instrumenter, som uanset virksomhedens valg af værdiansættelsesmetode, ikke kan værdiansættes til dagsværdi.

BFN påpeger desuden, at oplysningskravene i K3 er færre og mindre omfattende end SME-standarden, som anses for at være omfangsrige.¹⁸¹

K3 i forhold til og K2

K3 betegnes som et mere principbaseret regelsæt end K2. K2 er udarbejdet med fokus på at være en mulighed for de mindre virksomheder, som ikke har behov for et omfattende regelsæt, og hvor fokus er på en reduceret byrde i forbindelse med udarbejdelse af finansiell rapportering. Udgangspunktet for hvilket regelsæt som skal benyttes, afgøres ud fra tre kriterier, som beskrevet ovenfor. Virksomheder, som er omfattet af K2, kan dog frivilligt vælge at følge reglerne i K3. En K2-virksomhed, som frivilligt vælger K3, er ikke i denne forbindelse tvunget til, at følge de særskilte regler i ÅRL(se), som gælder for de større virksomheder.

Brancheorganisationen for revisorer og rådgivere, FAR (Föreningen Auktoriserade Revisorer) var blandt respondenterne på udkastet til K3. I deres svar er de enige med BFN i forholdet, at K3 skal være "hovedregelsættet" for regnskabsaflæggelse, og K2 skal være en forenklet udgave, men stiller endvidere forslag om udarbejdelse af en light version af K3.¹⁸² Dette forslag bunder i, at K2-regelsættets informationsværdi er for lille for regnskabsbrugerne. Samtidig vil K3, i dens nuværende form, være for omfattende for en gennemsnitlig K2-virksomhed, som ønsker større informationsværdi i årsrapporten. Det er FAR's ønske, at så mange virksomheder som muligt anvender K3, men der er en frygt for, at byrden vil blive for stor, og virksomhederne, som kan vælge K2, ikke overvejer alternativet, og den heraf afledte øgede informationsværdi, fordi det kræver for store ressourcer. I forlængelse heraf giver FAR nogle bud på, hvorledes K3 kan gøres mere attraktivt ved blandt andet at indføre nogle forenklinger. Disse forhold vil dog ikke blive yderligere behandlet grundet afhandlingens omfang og problemstilling.

Desuden kritiserer FAR benyttelsen af henvisninger til specielt ÅRL(se). FAR havde foretrukket, at der i stedet for henvisninger var indført lovcitater direkte i regelsættet, eller blot i kommentarteksten. Dette ville gøre det lettere for regnskabsbrugerne.

¹⁸⁰ BFN (2010b)

¹⁸¹ BFN (2010b)

¹⁸² FAR (2010)

8.5.3 Erfaringerne

Tilgangen til henholdsvis UK og Sveriges implementering af en til rettet version af SME-standarden minder på flere områder om hinanden. Dette hænger delvist sammen med, at begge lande er medlem af EU, samt forholdet at de begge er underlagt EU's IFRS-forordning fra 2005. Derudover har ingen af de to lande haft direkte mulighed for at implementere SME-standarden, men har været nødsaget til at tilpasse regelsættet efter EU's regnskabsdirektiver.

Et andet punkt, hvor de to landes tilgange minder om hinanden, er i selve opbygningen af regnskabsreguleringen. I begge lande bliver virksomhederne opdelt efter størrelseskriterier, hvor de på baggrund af SME-standarden udarbejder regnskabsreguleringer, som skal gælde for et segment svarende til det der i Danmark kendes som regnskabsklasse C.

Af de to lande er det Sverige, som lægger sig tættest op ad standarden. Dette afspejles i, at der på mange områder er sket en officiel oversættelse af SME-standarden, og at der kun er foretaget de nødvendige rettelser i forhold til at overholde EU-direktiverne, samt nogle af de nationale regler, som eksempelvis kravet om en ledelsesberetning samt egne skatteregler. Det er dog vigtigt at pointere, at den svenske udgave, K3, ikke er en selvstændig lovgivning. Der findes i kommentarteksten til K3 flere henvisninger til ÅRL(se), hvilket vurderes at være uhensigtsmæssigt for både regnskabsaflægger og -bruger, som ved brug af K3 regelsættet skal være opmærksom på de områder hvor kommentarteksten henviser hertil. Disse henvisninger er ikke tilfældet i K2, hvor hele reguleringen står alene. Løsningen vurderes ikke at være hverken effektiv eller attraktiv, da den ikke opfordrer virksomheder i lavere kategorier til at vælge K3, idet lovgivningen vurderes at blive væsentlig mere kompleks at følge. Den øgede kompleksitet vurderes at kunne afskrække nogle virksomheder, hvor der vil opstå situationer, hvor byrden formodes at ville overstige nytteværdien.

I UK er det besluttet, at de selv skulle sættes et præg på den nye regnskabsregulering, da de ikke ønsker at blive underlagt IASB. Derfor er deres bud på en ny regnskabsregulering i højere grad end i Sverige blevet tilpasset allerede kendte lokale engelske forhold.

SME-standarden og sammenlignelighed

Udgangspunktet for IASB med SME-standarden var, at opnå en standardiseret regnskabsregulering for SME-segmentet, som det er tilfældet med IFRS, hvilket på de ikke-børsnoterede virksomheder vil være med til at fremme sammenligneligheden på tværs af landegrænser. På den positive side er det i denne forbindelse værd at bemærke, at både UK og Sverige har valgt at bygge deres respektive regnskabsreguleringer for SME-segmentet, med udgangspunkt i SME-standarden. Dette tyder alt andet lige på, at de har vurderet standarden for værende et godt alternativ til deres tidligere/nuværende gældende lovgivning. Sammenligningsmuligheden som nævnt ovenfor, vil dog blive begrænset, når de enkelte nationer vælger at gå deres egne veje, i forhold til at indføre en individuel tilpasset version af SME-standarden. De interviewede eksperter inden

for regnskab, Peter Gath og Kim Tang-Lassen er begge, uafhængigt af hinanden, enige om, at denne løsning ikke er vejen at gå for Danmark. Dels fremmer det på ingen måde sammenligneligheden, hvilket betyder, at løsningen ikke er holdbar på sigt. Dels kræver det et rigtig stort arbejde at udvikle standarden, således den tilpasses danske vilkår. Det vil i denne situation være bedre for Danmark, at kunne følge en fælles international regnskabsregulering, som løbende holdes opdateret, frem for den nuværende ÅRL, hvilken på flere fronter kritiseres for ikke at være opdateret, grundet manglende ressourcer. Det forhold at ÅRL ikke er opdateret i den udstrækning, som det burde være tilfældet, påpeges også af Jan-Christian Nilsen fra ERST. Han nævner netop manglende ressourcer som en af grunde til, at Danmark ikke bør kaste sig ud i et projekt som det der for eksempel er set i UK.

Det vurderes med baggrund i ovenstående beskrivelse og diskussion, at en løsning som det er set i UK og Sverige, erfaringsmæssigt ikke vil være en optimal løsning, i forhold til udbredelsen af SME-standard, eller set i forhold til Danmark. Begge lande har brugt mange ressourcer på at udarbejde deres respektive regelsæt, hvilket andre lande, som overvejer denne løsning, også vil skulle bruge. Samtidig står regnskabsbrugerne i en situation, hvor de alligevel skal ind og læse de pågældende landes regelsæt efter for eventuelle særregler, for at kunne få fuldt udbytte af et givent regnskab. Dette gavner på ingen måde sammenligneligheden, og på et samfundsmæssigt niveau, synes denne ulempe at være for stor.

8.6 Delkonklusion

Tilgangen til SME-standard uden for EU har været positiv, hvilket afspejles i antallet af lande, hvor standarden er blevet implementeret. Kendetegnende for mange af disse lande har dog været, at de ikke i forvejen, eller i mere begrænset omfang, har haft en national regnskabsregulering.

USA har tillige besluttet, at tillade brugen af SME-standard, hvor der med tilgangen heraf, nu er mulighed for anvendelse af fem forskellige regelsæt hos virksomhederne. Dette antal af regnskabsreguleringer vurderes at være for mange, i forhold til at opnå en optimal udnyttelse og forståelse af de enkelte reguleringer. Såvel regnskabsaflægger som -bruger vil skulle forholde sig til uforholdsmæssigt mange lovgivninger, og kan have svært ved at vurdere hvilken regulering, som er mest relevant. Samtidig kan dette medføre vanskeligheder for sammenligneligheden mellem de forskellige regnskaber.

I form af Danmarks medlemskab af EU, er der visse krav som skal overholdes, herunder kravene i EU's regnskabsdirektiver. EFRAG's analyse af SME-standardens eventuelle anvendelse i EU har identificeret uoverensstemmelser mellem SME-standard og direktiverne. Derfor kan SME-standard ikke på nuværende tidspunkt anvendes i EU, så længe EU-Kommissionen er enig i resultatet af undersøgelsen, og der ikke tages stilling hertil i det nye direktivudkast.

Ud fra IASB's udsendte spørgeskema vedrørende SME-standarden kan det konkluderes, at der ikke er nogen generel enighed og holdning til SME-standarden. Holdningerne er meget varierende, og den manglende opbakning kommer fra medlemslande med store økonomier og indflydelse, såsom Frankrig, Tyskland og Italien. Noget af baggrunden for denne modarbejdelse skal findes i, at medlemslandenes nuværende snævre sammenhænge mellem egne regnskabs- og skatteregler ønskes bibeholdt. Andre argumenter for den manglende opbakning ligger i, at der ikke ønskes et privat organ, som IASB, til at agere standardudsteder, hvis SME-standarden bliver obligatorisk.

UK og Sverige har, på trods af uoverensstemmelserne med EU's regnskabsdirektiver, valgt at benytte SME-standarden som grundlag for deres nationale regnskabslovgivning. Begge nationer har benyttet sig af denne mulighed, da de i forbindelse med offentliggørelsen af SME-standarden allerede havde en ny regnskabsregulering på tegnebrættet. I processen har de to landes regnskabsudstedende organer sikret sig, at regnskabsdirektiverne overholdes, samtidig med at der ønskes en så tæt forbindelse til SME-standarden som muligt.

Løsningen med at enkelte lande inden for EU laver en tillempet udgave, synes ikke at være hensigtsmæssigt. SME-standardens formål er blandt andet, at fremme sammenligneligheden i regnskabsaflæggelsesfasen på tværs af landegrænser. Det forhold, at to de konkrete eksempler fra UK og Sverige tilpasser SME-standarden på flere områder, betyder at sammenligneligheden alligevel ikke er til stede, hvis regnskabsbrugerne skal være opmærksomme på særlige forhold alt efter hvilket lands regler som anvendes. Samtidig ses det fra Sverige at K3 ikke kan stå alene, og der henvises flere steder i regelsættet til ÅRL(se). Løsningen vurderes ikke at være optimal i bestræbelserne på at få indført en fælles international regnskabsregulering.

9. Fremtidig regnskabslovgivning i Danmark

9.1 Kapitlets formål og opbygning

Kapitlets formål er at gennemgå forskellige muligheder for implementering af en fælles international regnskabsregulering for små og mellemstore virksomheder i Danmark og vurdere sandsynligheden herfor. Derudover vil vi komme med bud på, hvordan den fremtidige regnskabsregulering i Danmark overordnet kan se ud.

9.2 Måder at implementere SME-standarden

Det blev i afhandlingens afsnit 8.3 fastlagt, at SME-standarden på visse punkter strider imod regnskabsdirektiverne. Dette medfører, at EU's medlemslande ikke på nuværende tidspunkt kan tillade eller kræve, at SME-standarden anvendes, antaget at EU-Kommissionen er enig med EFRAG om de modstridende punkter. Dette afsnit vil gennemgå de mulige løsninger for implementering af SME-standarden samt komme med en vurdering af sandsynligheden for en eventuel implementering af de forskellige muligheder. Rasmus Sommer fra EFRAG udtaler i denne sammenhæng, at der i forbindelse med revisionen af EU's regnskabsdirektiver, kan ske en afklaring på alle stridighederne, hvilket dog stadig er uvist.

9.2.1 Direktivernes detailbestemmelser

Den umiddelbart hurtigste og nemmeste løsning for implementering af SME-standarden i Danmark vil være en ændring i direktivernes detailbestemmelser.¹⁸³ En ændring vil betyde, at direktiverne ikke længere vil forhindre brugen af SME-standarden, og medlemslandene vil herved få mulighed for indførelse af bestemmelserne i deres nationale regnskabslovgivning.

Løsningsforslaget giver medlemslandene mulighed for selv at implementere direktiverne, som de ønsker. Dette indebærer, at beslutningskompetencen fuldt ud overlades til medlemslandene, da den europæiske regnskabslovgivning ikke vil indeholde særskilte bestemmelser omhandlende SME-standarden. Derudover vil det være op til medlemslandene selv at bestemme, hvilke virksomheder SME-standarden skal anvendes af, enten ved krav eller som en mulighed.

Set fra et politisk synspunkt vil denne løsning sikre en form for fleksibilitet for de nationale politikere, da de ikke vil være nødsaget til at overlade en del af lovgivningsudarbejdelsen til en uafhængig organisation som IASB eller EU. Dette skyldes, at EU's regnskabslovgivning ikke indeholder særskilte bestemmelser vedrørende SME-standarden. Løsningen vil dog kræve en vedtagelse i EU, hvilket Danmark ikke vil have meget indflydelse på.

Selvom løsningen umiddelbart fremstår som værende lige til, er der dog den svaghed, at direktivernes detailbestemmelser skal ændres hver gang, der sker en opdatering eller ændring i SME-

¹⁸³ Udenrigsministeriet (2010)

standarden, som igen vil medføre en konflikt med direktiverne. Derved vil de nationale lovgivninger, som har implementeret SME-standarden, ligeledes skulle opdateres ved ændringer. Som følge af den kontinuerlige udvikling i regnskabslovgivningen kan denne løsning ses som et forsøg på at ramme et mål i konstant bevægelse, hvilket alt andet lige ikke er en holdbar løsning på sigt. Spørgsmålet er desuden, om regnskabsreguleringerne medlemslandene imellem reelt vil blive mere harmoniserede, end tilfældet er i dag, grundet den store grad af frihed som et direktiv giver.

Af EU-Kommissionens undersøgelse fra 2009 vedrørende SME-standardens anvendelighed i EU, som blev behandlet i afhandlingens afsnit 8.4, kan det udledes, at store og betydningsfulde lande som Frankrig, Italien og Tyskland var imod SME-standarden i sin helhed. Dette taler alt andet lige ikke for en samlet godkendelse af ændringer til direktivernes detailbestemmelser. Ifølge Kim-Tang Lassen er Tyskland dog ikke længere nær så kritiske i forhold til standarden som tidligere, hvilket kan indikere en mindre negativitet over for SME-standarden.

På baggrund af ovennævnte fordele og ulemper vurderes denne løsningsmodel usandsynlig i forhold til en gennemførelse inden for EU, hvilket implicit medfører, at løsningen ikke bliver aktuel for Danmark.

9.2.2 Virksomhedernes mulighed

En anden mulighed for implementering af SME-standarden er at give visse grupper af virksomheder i alle medlemslande påbud eller mulighed for at anvende standarden. Dette kan ske enten via et direktiv, en forordning eller lignende¹⁸⁴. Løsningen skal ske ved en fælles vedtagelse i EU, som enten skal give virksomhederne *muligheden* for at benytte SME-standarden i års- og/eller koncernregnskaber eller et *påbud*, der vil kræve anvendelse af standarden.¹⁸⁵ En forordning vil være direkte anvendelig i medlemslandene, hvor virksomhederne erhverver rettigheder og pålægges pligter i henhold til forordningens ordlyd, hvilket betyder, at der ikke umiddelbart kræves en ændring af den nationale lovgivning. Modsætningsvist er direktivet som udgangspunkt et overordnet mål, mens det er overladt til medlemslandene selv at bestemme form og midler til gennemførelse. Direktivet er kun bindende for virksomhederne, når medlemslandene har implementeret bestemmelserne i deres nationale lovgivning, hvorfor direktiverne ikke har samme ”her og nu” effekt, som tilfældet er med en forordning.

Løsningsmodellen minder om reglerne vedrørende IFRS, hvor børsnoterede virksomheder i EU er tvunget til at anvende denne regnskabsregulering, mens de, virksomheder der ikke er omfattet af forordningen, frivilligt kan vælge IFRS. For SME-standardens vedkommende vil der ikke

¹⁸⁴ Afgørelser, udtalelser og henstillinger vurderes ikke for værende relevant for afhandlingen, hvorfor dette ikke vil blive gennemgået yderligere.

¹⁸⁵ Udenrigsministeriet (2010)

nødvendigvis blive tale om et krav om aflæggelse af regnskab efter standarden for alle virksomhedsklasser. Dette forhold vil blive behandlet senere i afhandlingens afsnit 9.3.

Løsningen lægger op til, at alle virksomheder i medlemslandene skal have de samme muligheder og behandles ens inden for EU, uanset om løsningen bliver en valgmulighed eller et påbud. Påbuddet vurderes dog ikke for værende realistisk på kort sigt, da det i praksis næppe vil være muligt at få gennemført rent politisk. Dette bakkes endvidere op af EU-Kommissionens undersøgelse, omtalt i afhandlingens afsnit 8.4, men også af den generelle holdning og overbevisning i de foretagne interviews til afhandlingen. Påbudsløsningen vil derfor ikke blive behandlet yderligere i dette afsnit.

Valgfrihed til virksomhederne som løsningsmodel vil medføre, at virksomhederne vil kunne opnå en reel lempelse af deres byrder. Samtidig argumenteres der for, at regnskabsbrugere er bedre stillet ved denne løsning, om ikke andet neutral.¹⁸⁶ Over for virksomhederne vil denne løsning være den mest fleksible. Det må antages, at virksomhederne selv har de bedste forudsætninger til at vurdere, hvilke regnskabsregler som passer bedst, så længe minimumskravene kan accepteres af de primære interessenter. ERST¹⁸⁷ samt FSR¹⁸⁸ bakker af samme grund op om denne løsningsmodel.

Muligheden for en EU-vedtagelse af denne løsningsmodel vurderes ikke som værende realistisk inden for den nærmeste fremtid, da der ikke overlades nogen væsentlig bestemmende indflydelse til medlemslandene. Dette forhold har mødt, og vil til stadighed møde, væsentlig politisk modstand i betydningsfulde lande i EU, hvilket ligeledes bakkes op af de interviewede personer fra Dansk Industri, ERST samt det regnskabstekniske udvalg under FSR. Den mest overskyggende begrundelse ligger i modstanden mod, at et privat organ som IASB skal udarbejde regnskabsreguleringen, frem for et mere generelt ønske om en fælles europæisk løsning. Derudover påpeges det i kommissionens undersøgelse, at løsningen er uhensigtsmæssig for lande med en snæver sammenhæng mellem regnskabs- og skattereglerne. På trods af ovenstående modstand mod løsningsforslaget, vurderes modellen rent objektivt, at være den mest hensigtsmæssige løsning for alle parter.

Det skal dog ikke helt udelukkes, at SME-standardens kan blive benyttet af visse enheder i den nærmeste fremtid. Kommissionens undersøgelse påpegede, at der var en større tilslutning til ønsket om anvendelse af SME-standardens på koncernregnskaber, end tilfældet var til den generelle anvendelse. Årsagen er, at denne løsning formodentlig ville blive bedre modtaget i lande med en snæver sammenhæng mellem regnskabs- og skattereglerne. Samtidig ligger der ligeledes en mulighed for, at SME-standardens vil blive påbudt anvendt i koncernregnskaber. Selvom Tyskland

¹⁸⁶ Udenrigsministeriet (2010)

¹⁸⁷ Udenrigsministeriet (2010)

¹⁸⁸ FSR (2010c)

generelt har haft en negativ holdning til SME-standarden, har BDI (Bundesverband der Deutschen Industrie) ifølge Kristian Koktvedgaard accepteret, at standarden burde kunne benyttes på koncernniveau.

9.2.3 Selvbestemmelse i EU's medlemslande

En tredje løsning er en tilnærmelse til proceduren, som kendes fra indførelsen af IFRS i EU for de ikke børsnoterede virksomheder. Ved denne løsning får alle EU's medlemslande en eksplicit mulighed for selv at tillade eller kræve, at alle, eller visse grupper af virksomheder, kan bruge SME-standarden via regnskabsdirektivet eller en forordning.¹⁸⁹

Hvis valget falder på en direktivløsning, vil medlemslandene som udgangspunkt slippe for en ændring af deres nationale lovgivning ved blot at henvise til den, til enhver tid, gældende SME-standard. Der vil dog skulle ske ændringer i direktivernes henvisning til standarden, når der sker opdateringer og ændringer. Såfremt valget falder på en forordningsløsning, vil det kræve, at der etableres en passende procedure for godkendelse af de løbende ændringer og opdateringer.

Begge alternativer vil sikre et dynamisk system. Forordningsmodellen vil være mere fleksibel end direktivmodellen, da den sikrer, at SME-standarden i sin helhed kan anvendes med de løbende ændringer, der måtte komme. Som tidligere nævnt er scenariet for opdatering og ændring af SME-standarden planlagt til at foregå hvert tredje år, hvilket ikke anses som værende ofte forekommende, og dermed administrativt bebyrdende, hvis planerne holder stik.

Den største fordel ved ovenstående løsning er fleksibiliteten for medlemslandene, der selv vil have mulighed for at vægte landets økonomiske og juridiske forhold op mod standarden. Denne mulighed må betragtes som værende positiv for implementeringen af SME-standarden, da der tages hensyn til de medlemslande, der måtte ønske en begrænset anvendelse af standarden. Ønsket om en begrænset anvendelse kan, som tidligere nævnt, begrundes i forhold som snævre sammenhænge mellem regnskabs- og skatteregler og en vurdering af, at den administrative byrde bliver for stor. Dette hensyn til medlemslandenes egne forhold vurderes at kunne være til Danmarks fordel. Hvis de negativstemte medlemslande kan overbevises om at lade de øvrige medlemslande anvende SME-standarden, ligger der her en god mulighed for anvendelse af standarden i Danmark fremover.

Undersøgelser har vist, at en eventuel anvendelse af SME-standarden i Danmark umiddelbart vil blive gjort frivillig, og derved ikke blive et krav.¹⁹⁰ ERST støtter op om denne holdning og mener ligeledes, at det bør være op til den enkelte virksomhed selv at vurdere om anvendelsen er

¹⁸⁹ Udenrigsministeriet (2010)

¹⁹⁰ World Watch (2010)

værdiskabende, samt giver det mest retvisende billede, for virksomheden, og derved om standarden ønskes anvendt.¹⁹¹

I en dansk model vil de virksomheder, der har incitament til at anvende SME-standard, kunne vælge den. Det vil således være op til virksomhederne selv at vurdere fordele og ulemper. I afhandlingens afsnit 6.7 blev der redegjort for, at SME-standard med fordel kunne benyttes af virksomheder med en forventning om en fremtidig børsnotering, koncerner med datterselskaber der ikke er omfattet af IFRS, samt virksomheder med internationale relationer og aktiviteter, herunder finansielle forhold og samarbejdspartnere. Ulempen i Danmark vil imidlertid være, at der er en overhængende risiko for en forværring af muligheden for sammenlignelighed mellem danske virksomheder. Dette skyldes et muligt scenarie, hvor virksomhederne vil kunne aflægge årsregnskab efter et af tre forskellige regelsæt - ÅRL, SME-standard eller IFRS.

Selvbestemmelsens relative store fleksibilitet kan imidlertid også ende med at blive en ulempe for virksomhederne, herunder de danske virksomheder, der vælger at anvende SME-standard. De medlemslande, der vælger ikke at tillade anvendelsen af standard, afskærer ligeledes deres nationale virksomheder fra at benytte denne, hvorfor harmoniseringen af regnskabslovgivningen i første omgang ikke vil ske fuldt ud. Dette vil i begyndelsen medføre, at der ikke bliver dannet en fælles regnskabsterminologi inden for EU. På længere sigt forventes dette forhold dog at blive neutraliseret, som følge af et pres fra de lande som tillader brugen af SME-standard og derved forventer regnskaber aflagt i overensstemmelse med standarden, over for de som ikke tillader det.

Løsningen vurderes at være den mest sandsynlige, såfremt der bliver tale om en løsningsmodel fra EU's side. Selvom der ikke er tale om den mest hensigtsmæssige løsning i forhold til ønsket om en harmonisering af regnskabslovgivningen, er der på nuværende tidspunkt diskussioner i EU om, hvorvidt SME-standard skal være obligatorisk for en gruppe af virksomheder, primært koncernregnskaber. Muligheden for obligatorisk anvendelse af SME-standard bakkes, som tidligere nævnt, op af BDI, der vurderes at være en af de mere betydningsfulde aktører på området.

9.3 Fremtiden i Danmark

Den mest sandsynlige løsningsmodel, på europæisk plan, for SME-standardens indtog i den danske regnskabslovgivning er med selvbestemmelse for det enkelte medlemsland. Her vil det enkelte medlemsland få mulighed for at tillade, men også kræve, at alle eller visse grupper af virksomheder kan benytte SME-standard. Såfremt løsningen besluttet vedtaget i EU, skal Danmark tage stilling til, om der skal være tale om en obligatorisk eller frivillig løsning, herunder hvilke virksomheder SME-standard skal eller kan omfatte.

¹⁹¹ Udenrigsministeriet (2010)

9.3.1 Den optimistiske løsning for harmonisering

Den mest optimale løsning for at sikre fuldt udbytte af SME-standarden vil være, at EU, gennem direktiverne tillader brugen heraf. For ikke at ende med IASB som den lovgivende instans på området, vil der skulle etableres en tilsvarende proces og løsning, som allerede kendes fra IFRS. På den måde vil flere af argumenterne fra nogle af EU's medlemslande imod tilladelse af SME-standarden forsvinde, hvilket vil fremme muligheden for en implementering.

Løsningen lader det være op til de enkelte medlemslande, selv at beslutte, hvordan SME-standarden skal implementeres og tillades. I Danmarks tilfælde vurderes den optimale løsning at være, at SME-standarden påkræves for visse virksomhedsstørrelser, hvor virksomheder i lavere klasser selv skal kunne opveje nytten i forhold til byrden og vælge standarden, såfremt det vurderes hensigtsmæssigt. For danske virksomheder vil dette være med til at fremme sammenligneligheden på tværs af landegrænser, hvilket tidligere i afhandlingen blev identificeret som et af argumenterne for implementering af SME-standarden.

FSR og ERST er begge fortalere for SME-standarden, som de anser for værende en tiltrængt løsning for segmentet af virksomheder under de børsnoterede. SME-standarden giver virksomhederne mulighed for at aflægge et regnskab med færre oplysningskrav, end tilfældet er i IFRS. Såvel FSR som ERST vil dog ikke kræve en obligatorisk anvendelse fra begyndelsen, hvilket bakkes op af en undersøgelse udarbejdet af WorldWatch, hvor Danmark er oplistet som et af de lande, der menes at ville tillade brugen, men ikke i første omgang kræve brugen, af SME-standarden.¹⁹² De virksomheder, som kan tænkes at have incitament til at vælge SME-standarden på frivillig basis, er koncernforbundne virksomheder, der vil aflægge regnskab og rapportere efter samme regnskabsregulering, dattervirksomheder, som skal rapportere efter IFRS, virksomheder med handel over landegrænser, virksomheder der overvejer børsnotering samt virksomheder, der ønsker at tiltrække sig investorer fra udlandet.

Afgrænsning

Hvis SME-standarden før eller siden skal være obligatorisk for visse virksomhedsklasser vil det være nødvendigt med en afgrænsning. ERST har både muligheden for at vælge en obligatorisk anvendelse, en frivillig ordning, eller en kombination heraf.

Afgrænsning af de danske virksomheder kan både ske efter kvalitative og kvantitative kriterier. Eksempler på kvalitative kriterier kunne være forhold som virksomheder, der har eller søger internationale forbindelser, såsom samarbejdspartnere, investorer og andre interessenter. Samtidig kan det være virksomheder, der har planer eller mulighed for internationale samarbejder. Inden for regnskabsområdet vil de kvalitative kriterier være forholdsvis svære at benytte i praksis, da de vil være baseret på subjektive skøn.

¹⁹² World Watch (2010), side 17

Kvantitative kriterier er typisk afgrænsninger ud fra regnskabsmæssige tal. Denne afgrænsning kendes fra byggeklodsmodellen i ÅRL, som opdeler virksomhederne i klasser afhængig af antal ansatte, omsætningsstørrelse og balancesum. Der er således tale om objektive grænser.

Grundet de kvalitative kriteriers manglende anvendelighed i en afgrænsning af kravet om anvendelse af SME-standarden, vil der med stor sandsynlighed blive gjort brug af kvantitative kriterier, når ERST skal afgrænse brugerne. Dette vurderes at være den bedste og mest oplagte løsning. De kvantitative kriterier er lettere at forholde sig til og giver muligheden for at anvendelse af byggeklodsmodellen, som kendes fra ÅRL. Risikoen ved de kvantitative kriterier er, at visse virksomheder vil blive pålagt en større administrativ byrde end deres omfang berigtiger, uden nødvendigvis at opnå tilsvarende fordele. Selvom virksomhedernes størrelser ikke altid er det bedste udtryk for deres og interessenternes behov, foretrækkes denne model frem for de kvalitative kriterier. Samtidig vurderes ERST at være kompetente til at kunne foretage en eventuel afgrænsning, med baggrund i deres nuværende erfaringer med byggeklodsmodellen, jf. afhandlingens afsnit 3.4.

En løsning med udgangspunkt i opdelingen af regnskabsklasserne fra ÅRL, vurderes at være passende. I afhandlingens afsnit 3.5 konkluderede vi at SME-standarden vil skulle gælde for virksomheder i regnskabsklasse C. Regnskabsklassen skal dog udvides til også at omfatte de største virksomheder i regnskabsklasse B, ved at sænke kriterierne med 10 % på grænsen for omsætning og balancesum for virksomheder i regnskabsklasse B.¹⁹³ Dette vil være i god tråd med de interviewedes ønske om mere informative regnskaber for de danske virksomheder i regnskabsklasse C. Samtidig vil redueringen medføre, at regnskaberne for de største virksomheder i regnskabsklasse B bliver tilsvarende mere informative, hvilket tillige er blandt ønskerne hos de interviewede.¹⁹⁴ For de resterende virksomheder vil incitamentet komme til at spille en vigtig rolle for anvendelsen af SME-standarden. Det vurderes ikke for værende aktuelt at gøre SME-standarden obligatorisk for de resterende virksomheder i regnskabsklasse B, grundet den store fokus på lempelser af de administrative byrder. EU påtænker yderligere byrdelempelser, for det vi i Danmark karakteriserer som regnskabsklasse B-virksomheder, på op imod 25 %.¹⁹⁵ Disse forhold taler ikke for, at SME-standarden vil være aktuel for de resterende virksomheder i regnskabsklasse B. Desuden påpeger flere af de interviewede parter, at der i mange tilfælde, for virksomheder i regnskabsklasse B, vil være en større byrde end udbytte ved anvendelse af SME-standarden.

¹⁹³ Der er her ikke taget højde for den eventuelle stigning for de kvantitative grænser i forhold til det nye direktivs udkast, jf. afsnit 8.3.2, da der kun er talt om et udkast.

¹⁹⁴ På dette punkt ses der bort fra virksomheder, som frivilligt vælger at aflægge regnskab efter en højere regnskabsklasse end påkrævet

¹⁹⁵ Bilag 2, Interview - Jan-Christian Nilsen, ERST

Opstartsfasen

For at skabe en så blød overgang til SME-standarden som muligt, vil det være oplagt at gøre SME-standarden frivillig i begyndelsen og på sigt, indføre den obligatorisk for virksomhederne nævnt i forrige afsnit. På denne måde er der en mulighed for, at flere virksomheder i SME-standarens målgruppe selv vil implementere standarden, frem for eventuelt tvang. Herved vil disse virksomheder ikke opleve, at kravene vil blive trukket ned over hovederne på dem, hvilket vurderes at ville give en større generel accept af SME-standarden.

I tråd hermed, blev der i de foretagne interviews spurgt ind til henholdsvis holdningen til en obligatorisk eller frivillig løsning. Blandt specialisterne var der en generel formodning om, at de ikke kunne forestille sig en obligatorisk løsning fra begyndelsen. En frivillig løsning i første omgang, vil muligvis kunne bane vejen for en obligatorisk løsning på længere sigt, men at det her og nu skulle være op til virksomhederne selv at opveje fordelene mod ulemperne. Hvad angår de interviewede, som repræsenterer regnskabsaflæggere og -brugere, var der ligeledes en generel holdning om, at standarden i begyndelsen skulle tillades på frivillig basis. Ingen af repræsentanterne fra de tre banker kunne på nuværende tidspunkt forestille sig, at et krav om anvendelse af SME-standarden ville blive aktuelt fra bankernes side. DI's repræsentant, Kristian Koktvedgaard, vurderer tillige, at en obligatorisk indførelse vil være den optimale løsning på den korte bane. Han mener, at en gradvis obligatorisk indførelse bør overvejes, således at SME-standarden i begyndelse er helt frivillig eller kun obligatorisk for en lille del af virksomhederne. Efterhånden som danske og udenlandske virksomheder i større omfang begynder at benytte standarden, vil det kunne sprede sig til flere. Men udbredelsen vil i høj grad være afhængig af, at de virksomheder som ikke umiddelbart ser grund til at benytte standarden, vil kunne se en fordel ved, at andre virksomheder i såvel Danmark som udlandet benytter standarden. I forlængelse heraf mener Kristian Koktvedgaard, at en frivillig indførelse af SME-standarden også vil medføre, at de virksomheder, der vælger at benytte standarden, formodentlig fra starten vil opleve en nytteværdi frem for en byrde.

Den resterende regnskabslovgivning

I overgangsperioden, hvor SME-standarden vil være frivillig for alle virksomheder skal ERST opretholde ÅRL som den ser ud på nuværende tidspunkt, men med tilføjelser af eventuelle påkrævede ændringer fra EU. Fra det tidspunkt SME-standarden gøres obligatorisk, vurderes det, at ÅRL skal reduceres til kun at omfatte regnskabsklasse A og B. Dette vil betyde, at regelsættet for regnskabsklasse C og D skal fjernes. Virksomheder tidligere omfattet af regnskabsklasse C skal aflægge regnskab efter SME-standarden, og virksomheder i regnskabsklasse D skal aflægge regnskab efter IFRS. Vi vurderer ikke ud fra vores professionelle erfaringer, at der i dag findes et væsentligt antal virksomheder i regnskabsklasse D, som ikke allerede benytter IFRS. Derfor vurderes det ud fra et samfundsmæssigt synspunkt ikke at være forsvarligt fra dansk side at opretholde et separat regelsæt for regnskabsklasse D. De virksomheder, der på nuværende tidspunkt

frivilligt aflægges regnskab efter reglerne for regnskabsklasse D, vil fremover kunne vælge at benytte SME-standarden eller IFRS. Det er vigtigt, at byggeklodsmodellen gennem hele regnskabslovgivningen opretholdes således at virksomhederne har mulighed for at aflægge regnskab efter en højere regnskabsklasse, hvis det findes relevant.

Rent praktisk vil ERST, ved muligheden for en vedtagelse af SME-standarden, formodentlig holde sig til at udarbejde et fortolkningsbidrag som supplement til loven, frem for en egentlig opdatering.¹⁹⁶ Det er dog vigtigt, at de omfattende regnskabsklasser som nævnt ovenfor reduceres i ÅRL, således at denne kun omfatter de førromtalte regnskabsklasser; A og B.

Da størrelseskriterierne for afgrænsningerne mellem regnskabsklasse B og C vil blive reduceret, som omtalt ovenfor, vil det give mulighed for at reducere kravene yderligere for de resterende virksomheder omfattet af regnskabsklasse B. Dette vil ligeledes være i overensstemmelse med EU's ønske om at reducere den administrative byrde for de mindste virksomheder, hvor planerne om en generel modernisering og simplificering af direktiverne, herunder forslaget om, for de såkaldte mikroenheder, at undtage og lempe fra bestemmelserne i regnskabsdirektiverne, ligeledes vil påvirke den danske regnskabslovgivning. Dette vil under alle omstændigheder, upåagtet om SME-standarden godkendes eller ej, give mulighed for at ændre kravene i den danske regnskabslovgivning, og eventuelt skabe et krav om ændring når det endelige regnskabsdirektiv vedtages.

I vores løsningsforslag vil det således være ERST's opgave at fokusere på ÅRL og holde denne ajour for regnskabsklasse A og B, som stadig vil være overordnet styret af regnskabsdirektiverne fra EU. Uanset om de nye regnskabsdirektiver for visse regnskabsklasser ender i en totalharmonisering eller ej, vurderes det ikke at være for ressourcekrævende for ERST at skulle holde ÅRL for regnskabsklasse A og B opdateret og ajour. Dette underbygges endvidere af Kim Tang-Lassens vurdering af ERST's ressourcebrug ved at skulle holde en regnskabslovgivning, på et niveau og størrelsesomfang med det som kendes i dag, ajour. Her vil det være oplagt at basere den nye ÅRL på SME-standarden for at sikre en så smertefri overgang som muligt fra regnskabsklasse A og B til SME-standarden.

Slutresultatet vil være, at der i Danmark vil være mulighed for at aflægge regnskab efter tre regnskabsreguleringer; ÅRL, SME-standarden og IFRS, alt efter virksomhedsstørrelse. Det er vigtigt, at ÅRL kun skal gælde for de mindre virksomheder, da det vil være spild af ressourcer, at opretholde ÅRL for samme segment, som SME-standarden dækker. Samtidig vil for mange valgmuligheder, som det ses i USA, medføre, at regnskabsaflæggere skal have kendskab til flere forskellige regnskabsreguleringer. Dette kan medføre et forkert valg af regulering i forhold til at det retvisende billede af virksomheden, men også vanskeliggøre sammenligneligheden.

¹⁹⁶ KPMG (2010), side 20

9.3.2 Den mere sandsynlige fremtid for regnskabsreguleringen

På nuværende tidspunkt er det ikke utænkeligt, at Danmark ender i en situation, hvor EU i det endelige regnskabsdirektiv vælger ikke at tage stilling til brugen af SME-standarden. Dette vil betyde, at der i Danmark skal tages stilling til, hvad der i så fald skal ske med ÅRL. Denne situation er også sandsynlig ifølge Jan-Christian Nilsen, som udtaler, at EU muligvis vil fjerne nogle af stridighederne i direktiverne, men ikke dem alle. Således vil situationen være den som kendes i dag, hvor det vil være nødvendigt med korrektioner af regelsættet ved en eventuel implementering af SME-standarden, hvilket ikke anses for at være en optimal løsning.

Flere af de interviewede er enige om, at såfremt EU ikke giver sig på den ene eller anden måde i forhold til SME-standarden, er det nødvendigt for Danmark at skulle igennem en større revidering af ÅRL.¹⁹⁷ Muligheden for at følge eksemplerne fra England og Sverige, hvor der udarbejdes en regnskabsregulering baseret på SME-standarden holdt inden for direktiverne og den nationale lovgivning, vurderes ikke at være en brugbar løsning. Adspurgte svarer de interviewede, at de ikke ser denne løsningsmodel som en attraktiv løsning for Danmark her og nu. Løsningen vil være særdeles ressourcekrævende for Danmark, hvilket erfaringerne fra Sverige indikerer, hvor Revisorforeningen i følge Kim Tang-Lassen allerede har brugt mange timer på at klargøre K3 uden endnu at være færdig. Andre påpeger, at Danmark ikke forventes at være "first mover" i forhold til at følge førnævnte eksempel inden for en årrække på 2-3 år, da Danmark historisk ikke har lavet væsentlige ændringer, som ikke var direktivpåkrævet.¹⁹⁸ Derudover vurderes det at være usikkert at basere sig på en regnskabsregulering, her SME-standarden, som ikke er almen anerkendt i EU.

Samtidig har formålet med standarden fra starten været at få et mere ensartet og harmoniseret regelsæt, som skulle gælde på tværs af landegrænser, og derved opnå en sammenlignelighed på tværs af nationalitet og branche. Når nogle lande vælger selv at implementere SME-standarden, med de begrænsninger som det medfører, i forbindelse med at tilpasse standarden til national lovgivning, og for EU's medlemslande, at holde sig inden for direktiverne, forsvinder hele essensen omkring sammenlignelighed og cost-benefit betragtninger.¹⁹⁹ Dette synspunkt er flere af de interviewede enige om. Hvis de enkelte lande tager udgangspunkt i samme standard, men laver nationale tilpasninger, vil der stadig, som det kendes i dag, skulle tages højde for uoverensstemmelser mellem de enkelte landes regnskabsreguleringer. Det vurderes hverken praktisk eller politisk muligt blandt de enkelte lande, som er tilhængere af SME-standarden, at blive enige om fælles korrektioner i forhold til direktiverne, således at sammenligneligheden og harmoniseringen i disse lande opretholdes. Dette vurderes ikke at være hensigtsmæssigt, og det er ikke i tråd med SME-standardens formål om, at der sker nationale korrektioner uafhængigt af hinanden.

¹⁹⁷ Bilag 2, Interviews

¹⁹⁸ Bilag 2, Interviews

¹⁹⁹ Bilag 2, Interviews - Kim Tang Lassen, E&Y

Det er en kendsgerning, at den sidste store opdatering af ÅRL er foretaget i 2001, som beskrevet i afhandlingens afsnit 6.5. Der er løbende drøftelser omkring en opdatering af ÅRL, idet den på nuværende tidspunkt er baseret på mange og ældre fortolkningsbidrag, hvilket ikke er holdbart i længden.²⁰⁰ Derfor vurderes det, at der, når der ses bort fra SME-standarden, at der er brug for en gennemgang og opdatering af ÅRL. Da ÅRL allerede er baseret på IFRS, vurderes det således at være mest oplagt, at fortsætte med dette. Der må alt andet lige kunne drages visse synergieffekter ved at bibeholde samme fortolkningsgrundlag, om end det, uanset hvad, vil være ressourcekrævende.

9.4 Delkonklusion

Der er overordnet to muligheder for implementering af SME-standarden i EU, og herunder give Danmark mulighed for anvendelsen heraf. *Første mulighed* er at ændre direktivernes detailbestemmelser, mens *anden mulighed* vil medføre, at SME-standarden skal tillades anvendt via en eksplicit bestemmelse i direktiverne eller en forordning. På længere sigt er første mulighed ikke holdbar, hvorfor en tilladelse af SME-standarden er mest sandsynligt via en særskilt bestemmelse. Her er der mulighed for at bestemmelsen kan rette sig specifikt mod udvalgte virksomheder inden for EU, eller mod medlemslandene. Selvom det ikke er den bedste løsning for ønsket om en harmoniseret regnskabslovgivning, er det mest sandsynligt, at beslutningskompetencen overlades til medlemslandene selv. Det vurderes ellers at møde for megen politisk modstand i store og indflydelsesrige lande. Endvidere er det ikke usandsynligt, at denne model kombineres med en løsning, hvor koncernregnskaber skal aflægges efter SME-standarden.

Den optimale løsning ville være en implementering af SME-standarden for virksomheder i størrelsen for regnskabsklasse C og den øverste del af regnskabsklasse B. Virksomhederne i regnskabsklasse D skal herefter kun kunne benytte IFRS, mens de resterende virksomheder i regnskabsklasse B samt regnskabsklasse A skal benytte sig af en revideret ÅRL. Byggeklodsmodelens muligheder skal stadig være gældende, således at alle virksomheder til en hver tid kan følge reglerne for en højere liggende regnskabsklasse.

Det er dog mere sandsynligt, at SME-standarden fra begyndelsen ikke vil blive gjort obligatorisk, men derimod blive en valgmulighed og et tilbud til virksomhederne. Dette vil medføre en mere blid overgang til SME-standarden, hvilket vurderes at kunne skabe en større accept af standarden.

Ved brug af SME-standarden og IFRS sikres det, at regnskabsreguleringerne for de største virksomheder løbende opdateres og vedligeholdes fra centralt hold. Dette vil med danske øjne betyde, at der vil kunne spares væsentlige ressourcer på vedligeholdelse af ÅRL for dette segment, og der vil kunne blive fokuseret på virksomheder i regnskabsklasse A og B. Herudover forventes

²⁰⁰ Bilag 2, Interviews - Peter Gath, KPMG og Jan-Christian Nilsen, ERST

det, at EU fremadrettet vil komme med yderligere lempelser og begrænsninger for segmentet i regnskabsklasse A og B i form af totalharmonisering.

Selvom SME-standarden er blevet tilladt og implementeret i flere lande verden over, indebærer Danmarks medlemskab af EU, at EU's regnskabsdirektiver skal overholdes. På denne baggrund kan SME-standarden endnu ikke tillades og anvendes i Danmark. Derfor skal der i Danmark, såfremt EU vælger ikke at tage stilling til SME-standarden, tages stilling til, hvorledes regnskabslovgivning i så fald skal se ud fremadrettet. ÅRL er på nuværende tidspunkt opdateret via fortolkningsbidrag, hvor det med den store udvikling der har været inden for IFRS, er nødvendigt med en større regulering. Her foreligger der en mulighed for at lave en egen udviklet regnskabsregulering for SME-segmentet, som det er set i Sverige og i Storbritannien. Denne løsning vurderes dog ikke at være hverken holdbar eller mulig for Danmark grundet ressourcer ved udarbejdelse, men samtidig også ressourcerne ved den løbende opdatering. Således vil situationen sandsynligvis blive, at Danmark vælger at opdatere ÅRL i forhold til IFRS, enten ved fortolkningsbidrag, som det er sket de sidste 10 år, eller ved en decideret opdatering af ÅRL, som er lignende den fra 2001. Det er vores klare anbefaling, at opdateringen skal være fuldendt, således at der laves en ny ÅRL, hvor erfaringerne fra processen i forbindelse med ÅRL fra 2001 kan benyttes og forbedres.

Selvom Danmark ikke nødvendigvis vil være blandt de første i EU til at implementere SME-standarden, er det vores vurdering, at standarden vil blive implementeret, såfremt den ikke strider mod direktiverne.

10. Konklusion

IASB udsendte den 9. juli 2009 den første officielle udgave af SME-standarden. Dette skete som følge af længerevarende overvejelser om udarbejdelse af en fælles international regnskabsregulering for små og mellemstore virksomheder. Udarbejdelsen indebar blandt andet en grundig spørgeundersøgelse blandt relevante regnskabsaflæggere og -brugere, som viste et behov for sådan en standard.

Opbygningen af standarden er baseret på IFRS, men er tiltænkt som en selvstændig regnskabsregulering. Målgruppen er virksomheder med internationale relationer, som finder IFRS for omfattende, men som har behov for lettere at kunne kommunikere regnskabsinformationer på tværs af landegrænser.

SME-standarden er, tiltænkt virksomhederne i segmentet for små og mellemstore virksomheder, men definitionen af målgruppen er i midlertidig ikke entydig. IASB, som står for udarbejdelsen af standarden, anvender en kvalitativ definition i deres afgrænsning af målgruppen for standarden. Samme definition kendes ikke fra Danmark, som i høj grad bygger på EU's kvantitative afgrænsninger af virksomheder, hvor Danmark endvidere har valgt at udnytte grænserne fuldt ud. IASB vil dog lade det være op til de enkelte lande selv at afgrænse brugerne af standarden. I Danmark kan segmentet for små og mellemstore virksomheder afgrænses til de største virksomheder i regnskabsklasse B og hele regnskabsklasse C, hvilke vurderes at kunne opnå størst synergi ved brug af standarden.

IASB oplister de primære regnskabsbrugere til SME-standarden som værende banker, leverandører, kunder og investorer. Derved adskiller standarden sig fra IFRS, hvis primære målgruppe er investorer. I ÅRL er der ikke defineret en konkret målgruppe, hvor det her er op til regnskabsaflægger selv at aflægge et regnskab, der tilgodeser de regnskabsbrugere, som må anses for relevante. Med baggrund heri vurderes aflæggelse af regnskab efter SME-standarden ikke at være væsentlig forskellig fra ÅRL's definition af regnskabsbrugere. Dette understøttes endvidere af flere internationale undersøgelser, som identificerer små og mellemstore virksomheders primære regnskabsbrugere til at omfatte banker, skattemyndigheder, ledelsen og investorer.

Det store antal af små og mellemstore virksomheder i Danmark taler som udgangspunkt for en regnskabsregulering tiltænkt denne gruppe af virksomheder. Behovet for en ny regnskabsregulering bunder dog i lige så høj grad af, at ÅRL i sin nuværende form er forældet sammenholdt med udviklingen af IFRS. IFRS anses dog ikke for at være hensigtsmæssig for SME-segmentet, grundet dens kompleksitet. Her vil SME-standarden være et godt alternativ. Den vil medføre færre omkostninger til udvikling og vedligeholdelse for lovgiver i Danmark, idet SME-standarden er påtænkt en opdatering hvert tredje år, hvilket vil ske fra centralt hold. Dette vil også være en fordel for både regnskabsaflæggere og -brugere, set i forhold til deres ressourceforbrug. EU forsøg-

te ved 4. og 7. regnskabsdirektiv at harmonisere regnskabslovgivningen medlemslandene imellem. Dette har dog ikke været nogen succes, da medlemslandenes nationale regnskabsreguleringer stadig er vidt forskellige, og samtidig har direktiverne ikke fulgt med den øgede globalisering. Netop globaliseringen har medført, at flere virksomheder end tidligere søger handel over landegrænser og internationale relationer. Dette forhold taler for en fælles international regnskabsstandard, hvor regnskabsaflæggere og -brugere kan drage nytte af et fælles regnskabsprog, hvilket vil fremme sammenligneligheden og forståelsen mellem parterne.

Indførelsen af en ny regnskabslovgivning vil dog nøje skulle overvejes, da mange især mindre virksomheder måske vil se SME-standarden, som en byrde, frem for en fordel. Dette underbygges af EU's arbejde med at lette regnskabsbyrden for mikrovirksomheder. For at belyse denne eventuelle byrde, er der i afhandlingen foretaget en analyse af centrale dele af SME-standarden med de tilsvarende bestemmelser i den nuværende ÅRL.

Grundlaget for begge regnskabsreguleringer er IASB's begrebsramme, hvorfor der ikke på et overordnet niveau anses at være en konflikt ved at indføre SME-standarden som erstatning for ÅRL. Analysen har dog identificeret specifikke forskelle mellem SME-standarden og ÅRL, som i større eller mindre omfang vil påvirke regnskabsaflæggere og -brugere.

Første del af analysen var henledt på regnskabets overordnede elementer. Modsat ÅRL, stiller SME-standarden ikke samme skemakrav til regnskabsopstillingen. Denne umiddelbare uhenigtsmæssighed i SME-standarden opvejes dog af retningslinjer i standarden, som i store træk minder om ÅRL's krav, ligesom der er udarbejdet et eksempelregnskab, som vurderes at komme til at danne udgangspunkt for regnskabsaflæggelsen.

SME-standarden er på andre områder mere indskrænkende over for specielt regnskabsklasse B-virksomheder, sammenlignet med ÅRL. Således er det et krav, at alle virksomheder skal vise omsætningen og en pengestrømsopgørelse. Disse to forhold har for regnskabsklasse B-virksomheder været en valgmulighed i ÅRL og kan umiddelbart anses for værende en byrde. Dog vurderes disse oplysninger at fremme informationsværdien af regnskaberne for regnskabsbrugerne.

Kravet om en ledelsesberetning findes ikke i SME-standarden. I forbindelse med de foretagne interviews var der en klar holdning om, at ledelsesberetningen er et godt element, som ønskes bibeholdt i den fremtidige regnskabsregulering. Ledelsesberetningen anses ikke som værende en byrde for regnskabsaflægger sammenholdt med det udbytte, regnskabsbruger kan opnå, såfremt der foreligger en detaljeret beretning. På nuværende tidspunkt vurderes detaljeringsgraden som oftest ikke at være god nok, hvorfor ledelsesberetningens berigtigelse kræver, at der stilles større krav til virksomhederne, herunder specielt virksomhederne i regnskabsklasse B.

I analysen på regnskabspostniveau identificerede analysen også øgede krav til især regnskabsklasse B-virksomheder. Således vil alle virksomheder skulle indregne IPO i kostprisen på varebeholdninger samt foretage en konkret vurdering af leasingaftaler, herunder at indregne alle finansielle leasingaftaler. Begge forhold kan i mindre virksomheder virke uoverskueligt og derved føles som en byrde. Set i et samfundsmæssigt perspektiv opnår regnskabsbrugere alt andet lige et mere retvisende billede af virksomhedernes finansielle stilling. Desuden påpeger flere af de interviewede, at de ikke anser disse krav som værende urimelige og byrdefulde for regnskabsaf-lægger.

Den overordnede analyse af præsenterings- og oplysningskravene i de to regnskabsreguleringer viste at omfanget er større i SME-standarden, hvilket umiddelbart vil være en byrde for regnskabsaf-lægger. Dog vurderes den tilhørende tjekliste at sikre, at regnskabsaf-lægger får alle forhold med.

Overordnet set vil indførelsen af SME-standarden betyde mere arbejde for den enkelte regnskabsaf-lægger, hvilket nødvendigvis ikke vil være hensigtsmæssigt for alle virksomhederne. Det vurderes dog, ligesom det påpeges af de interviewede parter, at regnskaberne vil blive mere informative til brug for regnskabsbrugere.

SME-standarden er på verdensplan blevet godt modtaget, hvilket afspejles i antallet af lande, som har implementeret standarden. Til forskel fra EU's medlemslande, har mange af landene ikke tidligere haft en lignende lovgivning, hvorfor det har været muligt at implementere standarden uden at komme i konflikt med de nationale regnskabsreguleringer. I EU reguleres regnskabslovgivningen via 4. og 7. regnskabsdirektiv, som ikke tillader medlemslandene at udarbejde nationale regelsæt, der strider imod direktiverne. EFRAG har i en undersøgelse konstateret, at der findes flere uoverensstemmelser mellem direktiverne og SME-standarden, hvorfor EU ikke kan tillade medlemslandene at benytte standarden.

Den umiddelbare løsning for Danmark er, at EU anerkender SME-standarden ved at ændre lovgivningen således, at der ikke længere er uoverensstemmelser. Flere undersøgelser vedrørende standardens mulige implementering i EU indikerer dog, at flere af EU's store nationer ikke ønsker SME-standarden implementeret. Dette skyldes de pågældende landes snævre sammenhænge mellem regnskab og skat samt det forhold, at IASB er en privat organisation, hvilket ikke er hensigtsmæssigt, ifølge modstandere af standarden.

Nogle lande i EU har, på trods af uoverensstemmelserne, valgt at indarbejde SME-standarden i nye nationale regelsæt specifikt målrettet mod segmentet for små og mellemstore virksomheder, dog med den undtagelse, at regelsættet ikke strider mod direktiverne. Denne løsning vurderes ikke at være oplagt for Danmark, på trods af det faktum, at ÅRL ikke længere er tilstrækkelig og behøver en større opdatering. Dette skyldes, at arbejdet hermed vil være for ressourcekrævende, baseret på erfaringerne fra blandt andet Sverige. Herudover er SME-standarden formål at sikre

sammenlignelighed på tværs af landegrænser. Dette forhold vil ikke blive tilgodeset, såfremt landene individuelt laver tilrettede regelsæt. Tilladelsen til brug af standarden for Danmarks vedkommende skal derfor komme fra EU.

Det vurderes mest realistisk, at SME-standarden tillades med en eksplicit bestemmelse i direktiverne eller en forordning, hvor EU skal lade det være op til medlemslandene selv at bestemme, hvorvidt standarden skal indføres, samt for hvilke virksomheder den skal gælde. På denne måde kan EU også undgå politisk modstand fra lande, som ikke er tilhængere af SME-standarden.

Såfremt EU lader medlemslandene implementere SME-standarden, vurderes det, at den skal gælde for virksomhederne i regnskabsklasse C, som skal udvides til også at omfatte det øverste lag af regnskabsklasse B. Mindre virksomheder skal følge en forenklet ÅRL, tilpasset EU's lempelser for mikrovirksomheder, og virksomhederne i regnskabsklasse D skal benytte IFRS. Opbygningen skal ligne byggeklodsmodellen fra ÅRL. Standarden kan tænkes at blive et tilvalg for virksomhederne i begyndelsen, men på længere sigt et krav, afhængig af erfaringerne hermed. Dette vil være med til at sikre en mere stille start og forhåbentlig medføre, at flere virksomheder på sigt kan se en fordel ved brugen af standarden.

Løsningsmodellen sikrer, at Danmark fremadrettet ikke skal bruge alt for mange ressourcer på at holde regnskabsreguleringen opdateret, da den for en bred vifte af virksomheder vil blive styret internationalt. Samtidig varsler EU yderligere lempelser for mikrovirksomheder, hvilket medfører, at omfanget af ressourcer til brug for opdatering af ÅRL, kan holdes på et overskueligt niveau.

Der er dog også den mulighed at EU ikke vil tillade brugen af SME-standard. Dette vil kræve, at Danmark i så fald skal tage stilling til, hvordan den fremtidige regnskabslovgivning skal se ud. En model, hvor Danmark udarbejder et tillempet regelsæt ud fra SME-standard, som det er set i andre EU-lande, vurderes hverken hensigtsmæssigt eller realistisk. ÅRL er dog langt fra opdateret sammenholdt med IFRS, som danner baggrund for lovens udarbejdelse i 2001. Der er således brug for en gennemgribende opdatering, hvor det i denne situation vurderes mest hensigtsmæssigt at foretage en fuldstændig opdatering af loven, frem for fortolkningsbidrag, som har været anvendt det seneste årti.

Litteraturliste

- Andersen, Ib** (2006): *Den skinbarlige virkelighed - om vidensproduktion inden for samfundsvidenskaberne*, Forlaget Samfundslitteratur 2006, 3. udgave 2005, 2. oplag 2006
- ASCG** (2008): *Financial Reporting from the Perspective of Banks as a major User Group of Financial Statements*, september 2008
- AICPA** (2012): *Frequently Asked Questions - International Financial Reporting Standard for Small- and Medium-Sized Entities*
- ASB** (2009): *Consultation Paper – The future of UK GAAP*
- ASB** (2010a): *Comments on EFRAG draft advise – IFRS for SMEs and the Accounting Directives, CL 10*
- ASB** (2010b): *The future of Financial Reporting in the UK and Republic of Ireland - Frequently Asked Questions*
- BFN** (2004): *Information - Ändrad inriktning på normgivningsarbetet*
- BFN** (2010a): *Remiss - Förslag till nytt allmänt råd med tillhörande vägledning*
- BFN** (2010b): *Bokföringsnämndens Vägledning – Upprättande av årsredovisning (K3) - Komplettering av utkast*
- BFN** (2011): *Höjda gränsvärden och ändringar till följd av propositionen Enklare redovisning*
- BFN** (2012): *www.bfn.se*
- Council of The European Union** (2011): *Proposal for a Directive of the European Parliament and of the Council amending Council Directive 78/660/EEC*, 24. maj 2011
- Dansk Statistik** (2010): *Dansk udenrigsøkonomi 2009*, november 2010
- Den Europæiske Unions Tidende** (2003): *Kommissionens henstilling 2003/361/EF af 6. maj 2003 om definitionen af mikrovirksomheder, små og mellemstore virksomheder*, 20. maj 2003
- Den Europæiske Unions Tidende** (2010): *Europa-Parlamentets lovgivningsmæssige beslutning af 10. marts 2010 om forslag til Europa- Parlamentets og Rådets direktiv om ændring af Rådets direktiv 78/660/EØF om årsregnskaberne for visse selskabsformer for så vidt angår mikroenheder*, 10. marts 2010
- Elling, J. O.** (2011): *Finansiell rapportering – teori og regulering*, Gjellerup, 2. udgave, 2. oplag 2011
- EFRAG** (2010): *Advise on compatibility of the IFRS for SMEs and the EU Accounting Directives*

- ERST** (2005): *IFRS-bekendtgørelsen*, 14. marts 2005
- ERST** (2007): *Comments on IASB Exposure Draft: IFRS for SMEs*
- EU-Kommissionen** (2008): *SMV'erne i første række*
- EU-Kommissionen** (2009): *Summary Report on the responses received to the Consultation Paper on Review of the Accounting Directives*
- EU-Kommissionen** (2010): *Summary Report of the responses received to the Commission's Consultation on the International Financial Reporting Standard for Small and Medium-sized Entities*, maj 2010
- EU-Kommissionen** (2011a): *Statement by Commissioner Michel Barnier following the agreement at the Competitiveness Council on micro-entities*, 30. maj 2011
- EU-Kommissionen** (2011b): *Proposal for a "Directive of the European Parliament and of the Council" - on the annual financial statements, consolidated financial statements and related reports of certain types of undertakings*, 25. oktober 2011
- EU-Kommissionen** (www): *Det indre marked -*
http://europa.eu/legislation_summaries/internal_market/index_da.htm
- Europaudvalget (2011)**: *Grund- og nærhedsnotat, Revision af regnskabsdirektiverne*, 6. december 2011
- Europa Parlamentet** (2010): *Pressemeddelelse – Færre administrative byrder til små virksomheder*, marts 2010
- FAR** (2010): *Bokføringsnæmndens vägledning: Upprättande av årsredovisning (K3)*
- Fedders, Jan og Steffensen, Henrik** (2009): *Årsrapport efter internationale regnskabsstandarder - fra dansk praksis til IFRS*, Forlaget Thomson A/S, 3. udgave, 2. oplag 2009
- FSR** (2007): *Comments on IASB Exposure Draft: IFRS for SMEs*
- FSR** (2010a): *Udkast til ny international standard om leasing*, 30. august 2010
- FSR** (2010b): *Comments on EFRAG draft advise – IFRS for SMEs and the Accounting Directives*
- FSR** (2010c): *Contribution to Consultation on the International Financial Reporting Standard for Small and Medium-sized Entities*
- FSR** (2011a): *Lempelser til små virksomheder ender med at blive byrder*, 27. juni 2011
- FSR** (2011b): *Status på arbejdet med internationale standarder om indtægter og leasing*, 10. maj 2011

FSR (2012): *Direktivændring om mikrovirksomheders regnskaber er vedtaget*, 7. marts 2012

IASB (2008a): *Information for observers – Board Meeting March 2008*

IASB (2008b): *Information for observers – Board Meeting April 2008*

IASB (2009a): *IFRS for SMEs*, juli 2009

IASB (2009b): *IFRS for SMEs – Basis for Conclusions*, juli 2009

IASB (2009c): *IFRS for SMEs - Full Project Summary*, 1. juni 2009

IASB (2009d): *Illustrative Financial Statements + Presentation and Disclosure Checklist*, juli 2009

IASB (2009e): *IFRS for SME Fact Sheet*, 9. juli 2009

IASB (2010): *A Guide to the IFRS for SMEs*, oktober 2010

IASB (2011): *IFRS for SMEs Update, Issue 2011-7*, juli/august 2011

ICAEW (2010): *The future of UK GAAP - Frequently Asked Questions*, 13. December 2010

IFAC (2006): *Micro-Entity Financial Reporting: Perspectives of Preparers and Users*

IFAC (2008): *Micro-Entity Financial Reporting: Some Empirical Evidence on the Perspectives of Preparers and Users*

Jørgensen, Ole Steen (2012): *EU-Kommissionens forslag til nyt regnskabsdirektiv - et forslag med nyskabelser og megen genbrug*, INSPI nr. 1, 2012

Journal of Accountancy (2009) *IFRS for SMEs: The Next Standard for U.S. Private Companies?*, december 2009

KPMG (2010): *Indsigt i årsregnskabsloven*, 5. udgave 2010/11

Nilsen, J. C. og Lassen, K. T. (2007): *IFRS for små og mellemstore virksomheder*, Revision og Regnskabsvæsen nr. 9 2007

Rådet for De Europæiske Fællesskaber (1978): *Rådets fjerde direktiv af 25. juli 1978 på grundlag af traktatens artikel 54, stk. 3, litra g), om årsregnskaberne for visse selskabsformer (78/660), artikel 11 og 27*

World Watch (2010): *IFRS for SMEs – country adoption plans*, WorldWatch no. 1

Udenrigsministeriet (2010): *Notat - Europa-Kommissionens høring om anvendelse af SME-standarden i EU*, 11. marts 2010

Årsregnskabsloven (2011): *Lovbekendtgørelse nr. 323 af 11. april 2011*

Bilag 1 - Forkortelser

AICPA: American Institute of Certified Public Accountants

ASB: Accounting Standards Board

ASCG: Accounting Standards Committee of Germany

BDI: Bundesverband der Deutschen Industrie

BFN: Bokføringsnämnden

DI: Dansk Industri

EFRAC: European Financial Reporting Advisory Group

ERST: Erhvervsstyrelsen (tidligere: Erhvervs- og Selskabsstyrelsen)

FAR: Föreningen Auktoriserade Revisorer

FASB: Financial Accounting Standards Board

FRED: Final Reporting Exposure Draft

FRSME: Financial Reporting Standard for Medium-sized Entities

FRSs: Financial Reporting Standards

FRSSE: Financial Reporting Standard for Smaller Entities

FSR: FSR - Danske revisorer

IASB: International Accounting Standards Board

IASC: International Accounting Standards Committee

ICAEW: The Institute of Chartered Accountants in England and Wales

IFAC: International Federation of Accountants

IFRS: International Financial Reporting Standard

SSAPs: Statements of Standard Accounting Practice

ÅRL: Årsregnskabsloven

Bilag 2 - Interviews

Rasmus Sommer - Project Manager, EFRAG

Modtagelsen i EU?

Europa-Kommissionen offentliggjorde i maj 2010 en rapport om holdninger til SME-standarden. Det fremgik her, at respondenter fra eksempelvis Frankrig og Tyskland er modstandere af SME-standarden, men at det ikke er usandsynligt at andre store lande som Spanien ligeledes vil være imod standarden. De negativt indstillede lande er store økonomier, som har meget at sige i EU-sammenhænge, hvorfor de også har relativt mange stemmer. Der er forskellige argumenter for modstanden. I en tysk undersøgelse blev utilfredsheden med SME-standarden bemærket, da den er baseret på et regelsæt, der gælder for børsnoterede virksomheder. Dette er ikke nødvendigvis den rigtige måde ifølge tyskerne, som hellere vil have haft en "Bottom-up-approach", hvor der tages udgangspunkt i de små- og mellemstore virksomheders situation og der laves en regnskabsregulering på denne baggrund.

Et andet argument, der blandt andet blev fremsat af de franske respondenter, er, at IASB, som laver standarden, ikke er et offentligt organ, men et privat organ som sidder i London. IASB er ikke demokratisk valgt, og deres arbejde skal ikke underkastes diverse politiske processer.

Hvordan ser det ud med en implementering i EU?

Der er forskellige muligheder med denne SME-standard, hvor EU's medlemslandene kan vælge at tillade brugen af SME-standarden, for så vidt det ikke medfører nogle uoverensstemmelse med regnskabsdirektiverne. Muligheden for en direkte implementering ligger i, at EU på nuværende tidspunkt reviderer regnskabsdirektiverne og kan fjerne alle de uoverensstemmelser der findes.

Hvis alle uoverensstemmelser ikke fjernes vil der stadig være en situation hvor SME-standarden muligvis kan benyttes, dog indenfor EU's regnskabsdirektiver. Derved vil det blive muligt at anvende SME-standarden som helhed, dog med visse reguleringer i forhold til den oprindelige.

Der kommer sandsynligvis et nyt direktivudkast i slutningen af 2011, og der vil nogle af forskellene måske være fjernet, men sandsynligvis vil der stadig være nogle forskelle tilbage.

En anden mulighed er, at der i direktiverne vil blive givet mulighed for, at landene selv kan tillade anvendelsen af SME-standarden, men fra EU-Kommissionens undersøgelse fra maj 2010 fremgår, at respondenter fra store medlemslande ikke er tilhængere af en sådan mulighed. Det er derfor ikke sandsynligt, at EU-Kommissionen vil fremsætte et sådant forslag, der har stor sandsynlighed for ikke at blive godkendt gennem Europaparlamentet eller ministerrådet.

SME-standarden skal til revision i 2012, men hvad der vil blive gjort ved de nuværende konflikter, som ikke vurderes at være betydelige konflikter, er svært at sige. Det vurderes ikke som væ-

rende overvejende sandsynligt, at IASB vil tilrette SME-standarden, således den ikke længere strider med direktiverne.

Der er generelt mange der synes at ideen bag standarden er god, hvilket også har medført at England har brugt standarden som baggrund for deres nye regnskabsregulering. De har tilrettet SME-standarden således at den ikke strider mod direktiverne eller UK GAAP. Det er dog svært at forestille sig at der udarbejdes en tilsvarende model på EU-niveau, da flere lange helst vil have, at skatten skal kunne blive beregnet på baggrund af regnskabet. Man ønsker således ikke at lave to sæt regnskaber, et almindeligt og et skattemæssigt. I Danmark har man to regelsæt, ÅRL og skattereglerne, men i mange lande vil man helst bare have ét regelsæt. Medmindre der kommer en fælles europæiske skattepolitik, hvilket er noget der har været snak om i lang tid, og som nok har lange udsigter, vurderes det ikke at blive til noget. Man ved aldrig hvad som kommer til at ske rent politisk, men det er en af forhindringerne, at mange lande synes, at de gerne selv vil kunne fastsætte deres skatteregler. Det går lidt i retningen af, at der bliver færre link mellem skattereglerne og regnskabsreglerne, men der er stadigvæk en del lande, hvor det er sådan.

Hvorfor kan SME-standarden ikke godkendes, når den også kaldes "IFRS-light"?

Ved indførelse af IFRS blev direktiverne ændret, således at der kom en situation, hvor der ikke var modstridende punkter. Der er på nuværende tidspunkt stadig modstridende punkter, men det betyder ikke noget, da der er lavet et direktiv hvor IFRS'erne bliver kørt igennem. De behøver ikke være i overensstemmelse med direktiverne mere, som de skulle i starten, men der er nu tale om en selvstændig bestemmelse der tillader brugen af IFRS for børsnoterede virksomheder. Medlemslandene kan også bestemme det på moderselskabets regnskaber. Det er således ikke et krav, at fuld IFRS skal være i overensstemmelse med direktiverne.

Hvordan tages der imod standarden på verdensplan?

Forholdsvis store lande med rimelige økonomier som Argentina, Brasilien og Sydafrika har implementeret SME-standarden fuldt ud. Sydafrika gik over til SME-standarden før den endelige udgave af standarden var vedtaget. Man skal være opmærksom på, hvilket måske ikke fremgår tydeligt på ISAB's hjemmeside, at mange lande måske laver små ændringer, hvor man prøver på at få det til at lyde som om, at flere lande bruger SME-standarden end det reelt er tilfældet.

Samtidig skal det have øje, hvorvidt de lande som har implementeret SME-standarden, tidligere har haft en tidssvarende regnskabsregulering eller slet ingen.

Thomas Justinussen - Credit Rating, Large corporates, Danske Bank

Hvorledes indgår det regnskabsmæssige resultat i kreditvurderingen?

Det indgår som udgangspunkt, men det regnskabsmæssige resultat er ikke altid det afgørende i kreditvurderingen. Alt afhængig af virksomhedens situation, kan der også være andre forhold som vil vægte anderledes, f.eks. i nystartet virksomheder.

Hvordan indgår egenkapitalen i processen for kreditvurderingen?

En negativ egenkapital er utvivlsomt et "faresignal" ved udlån. Der kan dog også være specielle tilfælde, f.eks. nystartede virksomheder, hvor det vil have en anden vægtning. Omvendt kan en positiv egenkapital vurderes som værende negativt set fra bankens side, såfremt virksomheden har væsentlige immaterielle aktiver eller en ejendomsportefølje, som ikke vurderes at have den værdi, som står bogført.

På dette punkt vil SME-standarden kunne lette tolkningen af regnskaber på tværs af landegrænser, idet der vil være tale om ensartet indregning. Derudover vil der være betydelig mindre risiko, hvis der fra ejernes side kan gives tilsagn om sikring af virksomheden.

Hvad vil en fælles international begrebsramme betyde for banken og kunderne?

Aflæggelse af årsrapport efter en international begrebsramme vil være relevant for bankens kunder, og banken ser positivt herpå. En sådan vil kunne hjælpe i kreditvurderingen og helt sikkert lette processen. Hvorvidt en fælles international begrebsramme medfører en øget effektivisering/gøre lånefinansieringen lettere over landegrænserne, afhænger i store træk af kreditpolitikken, da det i høj grad afhænger af, hvem som låner pengene. Men en fælles standard vil formodentlig gøre processen omkring vurderingen af regnskabet lettere. Allerede på nuværende tidspunkt benytter banken i høj grad sammenlignelighed over landegrænser. Derudover bruges der en del bench-mark på brancher, hvorfor en generel standard for alle vil hjælpe i denne proces.

Hvis der sker en implementering i Danmark er håbet, at denne bliver obligatorisk. Det er ærgerligt hvis SME-standarden ender med at blive valgfri, da noget af idéen ryger. En standardiseret løsning er at foretrække, set fra bankens synsvinkel, hvor den vil være at foretrække for regnskabsklasse B- og C-virksomheder. Hvis den bliver firvillig vil det kunne bruges som konkurrenceparametre mellem banker, hvor nogen måske ikke vil kræve et SME-regnskab. Muligheden for at bankerne vil kræve et SME-regnskab er dog til stede.

Banken ønsker ikke en løsning for hvert land, ligesom det er set i England og Sverige. Gevinsten ligger i, at der er tale om en standard som skal benyttes ens i alle lande, og synergien derved kan udnyttes. Skulle det ende med, at hvert land havde et enkelt eller to punkter som divergerer, kan det accepteres, men bliver der tale om flere forhold, vil der ikke være nogen mening med standarden. Så kan de nuværende reguleringer i princippet lige så godt beholdes.

Hvorledes ses der på forskellene mellem den nuværende SME-standard og ÅRL?

Banken ser det kun som et positivt punkt, at pengestrømopgørelsen er et krav. Informationsværdien hos regnskabsklasse B-virksomheder vurderes på nuværende tidspunkt ikke at være særlig god. Banken bruger mange ressourcer på at gennemskue likviditetsflowet i virksomhederne, hvorfor netop pengestrømsopgørelsen har en stor værdi for banken. Det må også formodes, at virksomhederne i forvejen følger op på deres likviditet, hvorfor det ikke burde være en ekstra byrde at udarbejde. Derfor kan banken ikke forstå, at pengestrømsopgørelsen ikke på nuværende tidspunkt er obligatorisk. Noget af det vigtigste for banken i en låneproces er likviditet og cash-flow.

Krav om indregning af IPO for regnskabsklasse B-virksomheder er ikke et punkt, som vil give væsentlig værdi for banken, da det ikke rykker ret meget ved tallene. Forholdet vil kun have væsentlig indvirkning det første år.

Det, at der er krav om indregning af finansielle leasingkontrakter for regnskabsklasse B-virksomheder, ser banken som et positivt forhold. Desto mere relevant information der medtages på bøgerne, des bedre.

De manglende skemakrav i SME-standardens vurderes ikke at være nogen væsentlig mangel for banken, da de selv internt bearbejder og trækker data ud til analysebrug. Samtidig stiller IFRS krav om, hvilke poster som skal medtages, hvilket ikke menes at være utænkelig ligeledes kommer tilsvarende regler for SME-standardens. Samtidig er der stadig bestemmelsen om et retvisende billede.

Så længe en "ekstraordinær post" fremgår separat, vil banken sørge for at korrigere herfor i de interne data. Selvom regnskabsaflæggerne ikke må klassificere ekstraordinære poster, vil de stadig skulle opfylde det retvisende billede.

SME-standardens giver ikke mulighed for at sammendrage visse poster i resultatopgørelsen.

Banken ser det som en klar fordel, at der ikke er mulighed for at sammendrage visse poster i resultatopgørelsen. Der kan være tilfælde hvor f.eks. bruttoresultat kan indeholde poster som ikke relaterer sig til denne post. Ofte beder banken om interne regnskaber for at få oplyst omsætningen mv.

Der stilles ligesom i IFRS heller ikke krav om ledelsesberetning. Banken ser gerne at den danske tilgang til ledelsesberetningen videreføres, ved en eventuel implementering af SME-standardens. Igen vil øgede krav til regnskabsklasse B-virksomheder være at foretrække, da de nuværende regler giver disse virksomheder mulighed for ikke at skrive noget.

Udover de nuværende krav i SME-standardens ser banken gerne, at der bliver stillet krav til flere oplysninger omkring slag, såsom segmentoplysninger, som det er et krav i IFRS. Specielt for regnskabsklasse B-virksomheder, men også C. Samtidig gerne en geografisk opdeling af f.eks.

salg. Så længe der er tale om relevant information vil banken gerne have oplyst så meget som muligt. Bundniveauet er lavt i Danmark, da der ikke er mange krav til regnskabsklasse B-virksomheder, hvor banken gerne ser at kravene øges.

Per Pedersen - Kreditkonsulent, Jyske Bank

Hvorledes indgår det regnskabsmæssige resultat i kreditvurderingen?

Årsrapporten og det regnskabsmæssige resultat indgår som en afgørende del af beslutningsgrundlaget ved kreditvurderinger og udlån. Regnskabet benyttes til at se på likviditetsskabelsen, og om klienten kan servicere deres egen drift, samtidig med, om der er en fornuftig sammenhæng mellem den fremtidige likviditet og drift.

Årets resultat spiller en rolle i opstartsfasen, hvilket typisk vil være det der tages udgangspunkt i, mens der ligeledes ses på trenden i forhold til tidligere år. Årets resultat vil indgå som en del af ratingen af kunden.

Der benyttes ikke nogen systematiserede benchmarking af kreditvurderingerne i Jyske Bank. Der foretages analyser på brancher, men det afhænger i ligeså høj grad af den menneskelige erfaring med kunder og eventuel erfaring inden for specifikke brancher, som kan benyttes i sparring. Hvis der er specifikke brancher der skal ydes finansiering til, inddrages de medarbejdere der har kompetencer herfor, f.eks. fiskeri.

Hvordan indgår egenkapitalen i processen for kreditvurderingen?

En negativ egenkapital vil alt andet lige være et faresignal i ratingprocessen. Der tages ligeledes højde for, hvad egenkapitalen er bundet i, herunder andelen af aktiver, f.eks. immaterielle, der kan være svære at værdiansætte. Ved væsentlige immaterielle aktiver ser banken på, hvorvidt driften har glæde af aktivet, eller om der blot er tale om forsknings- og udviklingsomkostninger.

Banken fokuserer på finansiering af den løbende drift og eventuelle afledte aktiviteter forbundet hermed. Finansiering af f.eks. forskning og udvikling ligger i et andet regi finansieringsmæssigt.

Banken finansierer ikke udvikling som sådan, men mere den daglige drift.

Hvad vil en fælles international begrebsramme betyde for banken og kunderne?

Det vurderes ikke umiddelbart, at der vil ske en øget effektivisering og/eller gøre lånefinansieringen lettere over landegrænserne. Banker fokuserer primært på hjemmemarkedet, her Danmark, og går ikke efter at ville finansiere virksomheder i f.eks. Tyskland eller England. Dog vil en fælles international begrebsramme kunne blive en fordel, da der vil komme en mere ensretning på tværs af landegrænser, og flere "eksperter" har været inde over reglerne. Men dette forhold er dog kun en lille del af det samlede billede, når det kommer til kreditvurdering og långivning.

Banken ser det ikke som værende et punkt med stor betydning, mht. om regnskabsreguleringen bliver frivillig i Danmark eller ej. Alligevel ser banken det dog som en fordel at den bliver tvungen, da man i så fald ikke vil skulle ind og forholde sig til flere regelsæt.

Det udelukkes ikke at banken vil kræve at visse kunder skal udarbejde årsregnskabet. Hvis dette skulle blive tilfældet ligger fordelene i, at man ville kunne holde sig til en regnskabsregulering.

Hvorledes ses der på forskellene mellem den nuværende IFRS for SMEs og ÅRL?

Det vil være en klar fordel med et krav om en obligatorisk pengestrømpopgørelse, da den vil give et indledende billede af virksomhedens likviditet, ikke mindst for virksomheder i regnskabsklasse B. Der er stort fokus på likviditetsskabelsen, og hvorvidt virksomheden kan servicere deres gæld.

Banken ser ikke et eventuelt krav om indregning af IPO allerede gældende for virksomheder i regnskabsklasse B, som noget der vil skabe ekstra værdi i forhold til kreditvurderingen. Forholdet hvor der sker en større pengebinding på lageret, vil dog i visse tilfælde kunne have indflydelse på eventuelt pant fra bankens side og vurderingen heraf.

Indregningen af finansielle leasingkontrakter vil give en øget informationsværdi, også set i forhold til kreditvurderingen. Leasing er de senere år benyttet væsentlig mere og det vil kun være en fordel at oplysningerne herom bliver fremlagt i regnskabet.

De manglende skemakrav i SME-standarden vil for læsevenligheds skyld været at foretrække. Med henblik på bankens behandling af data, bliver alle regnskaber behandlet og indtastet i et fælles center, og kreditvurderingsafdelingen får på baggrund heraf et output til brug for deres arbejde. I denne del vil manglende skemakrav dog ikke være et væsentligt punkt. Output vil være det samme.

Det at præsentationen af ekstraordinære poster ikke skal være tilladt kan blive en udfordring og/eller problem i forhold til læsevenligheden, hvis det ikke fremgår på en eller anden måde, at der er ekstraordinære forhold i regnskabet. Det kan være svært at vurdere om dette vil og kan blive udnyttet af virksomhederne, da regnskabet skal opretholde det retvisende billede.

SME-standarden giver ikke mulighed for at sammendrage visse poster i resultatopgørelsen, hvorfor banken som udgangspunkt bruger interne regnskaber, som modtages fra virksomhederne til brug for kreditvurderingen. Dette indhentes da der ønskes et indblik i omsætningen. Så muligheden for ikke at kunne sammendrage visse poster vil kun være positivt, set med bankens øjne.

På nuværende tidspunkt giver ledelsesberetningen ikke meget information til brug for kreditvurderingen, grundet de ringe krav (primært B'er). I forbindelse med kreditvurderingen tages der som oftest en snak med kunden og ad den vej indhentes information om virksomheden og årets gang. Manglende krav til regnskabsklasse B-virksomheder gør dog generelt at ledelsesberetningen ikke er interessant.

Analyseafdelingen bruger i højere grad ledelsesberetningen i deres arbejde, men hvorvidt de efterspørger flere oplysninger kan der ikke svares på.

Rune Søndergaard - Kreditspecialist, Nykredit

Hvorledes indgår det regnskabsmæssige resultat i kreditvurderingen?

Det regnskabsmæssige resultat er det første indtryk, som fås af kunden i kreditvurderingen.

Regnskabet er et godt udtryk for, hvordan ledelsen har klaret de historiske udfordringer, og hvorledes det er formået at skabe en bæredygtig forretning, på det grundlag, der nu er. Derudover vil det også have stor betydning for en eventuel prissætning, hvis skridtet videre opnås, da banken beregner en vægtning på alle deres kunder. Regnskabet indgår som et væsentligt element ved beregning af kundens rating, der anvendes i forbindelse med prissætning og som kreditstøtteværktøj

Bankens kreditafdelinger er opdelt i forskellige segmenter fordelt på størrelser og brancher. Banken har mange forskellige kunder, lige fra forholdsvis store børsnoterede virksomheder, finansielle institutioner over kommuner helt ned til regnskabsklasse A virksomheder. Banken har på nuværende tidspunkt primært fokus på det danske marked, selvom der er afdelinger i Stockholm (Nykredit Markets), og for private i Frankrig og Spanien. Nykredit tilbyder finansiering af erhvervsejendomme i Sverige, Norge, Tyskland og Storbritannien.

Banken benytter benchmark når der skal ske rating af en kunde. Der er forskellige modeller til de forskellige segmenter, hvor der altid sker en nedbrydning af kundernes regnskabstal, eventuelt suppleret med interne regnskaber, da dette giver et bedre grundlag og dermed en mere retvisende rating, hvor de eksterne ikke altid har tilstrækkeligt informationsværdi.

Hvordan indgår egenkapitalen i processen for kreditvurderingen?

Banken kan ikke komme uden om faresignalet fra en negativ egenkapital, men de ser herefter på hvad virksomheden har optaget dens værdier til. Derudover vurderes sammensætningen af aktiver, herunder en vurdering af eventuelle immaterielle aktiver. Banken bruger megen energi på selv at vurdere egenkapitalen, også selvom den umiddelbart fremstår positiv. Udover egenkapitalen gøres der også meget ud af cash-flowet, da det er denne, som skal generere løn til medarbejderne samt servicere renter- og afdrag.

Hvad vil en fælles international begrebsramme betyde for banken og kunderne?

På et eller andet punkt vil en fælles international begrebsramme gøre finansieringen lettere på tværs af landegrænser, men der vurderes umiddelbart ikke at være den store efterspørgsel på internationalt kapital hos alle kundesegmenter. Det vurderes at behovet for at søge finansiering på tværs af landegrænser tillige afhænger af virksomhedens størrelse og internationaliseringsgrad, da det er ressourcekrævende at håndtere udenlandsk lånedokumentation, sikkerhedsstillelse efter fremmed ret og lignende. Eventuelle oprettelser af afdelinger i udlandet og deres kreditvurdering af de nyes kunders forhold vil blive lettet.

Hvis en fælles international begrebsramme ikke skulle blive obligatorisk for visse virksomheder vil banken indhente, som de gør i dag, interne regnskaber fra virksomhederne. Hvorvidt banken vil kræve et regnskab udarbejdet efter en fælles international begrebsramme frem for det interne regnskab er umiddelbart svært at vurdere. Det kan frygtes, at øgede krav vil blive et konkurrenceparameter blandt bankerne over for virksomhederne. Et fyldestgørende beslutningsgrundlag, herunder regnskabsmateriale, er selvsagt et væsentligt element ved kreditvurdering og vil derfor være et u hensigtsmæssigt konkurrenceparamenter.

Hvorledes ses der på forskellene mellem den nuværende IFRS for SMEs og ÅRL?

Udarbejdelsen af en pengestrømsopgørelse vil være en klar fordel over for banken. Banken bruger megen tid og energi på selv at udarbejde noget, som minder om en pengestrømopgørelse, hvis denne ikke bliver direkte serveret. Regnskabet må ikke stå alene, hvorfor der fremskaffes interne budgetter, specifikationer mv. for analyser af cashflow. Det er vigtigt at der opnås et helt og fuldt billede af virksomheden inden en eventuel kreditgivning.

Kravet om indregning af IPO for virksomheder i regnskabsklasse B vurderes, at gøre regnskaberne mere sammenlignelige end tilfældet er i dag. For kreditgivningen til den enkelte virksomhed vurderes forholdet ikke for værende væsentligt.

Det at finansielle leasingkontrakter skal indgå i balancen for virksomheder i regnskabsklasse B, vurderes som et godt tiltag og vil have betydning for banken. I forbindelse med kreditvurderingen lægges der også stor vægt på de latente forpligtigelser, da disse kan have forholdsvis stor betydning for kapitalforholdene. Det er vigtigt at der ses på det samlede billede af virksomheden.

Det er altid rart når tingene er standardiseret, men det er svært at forholde sig til, hvad de manglende skemakrav, sammenlignet med ÅRL bilag 2, vil have af betydning, når præsentationen af et konkret SME-regnskab ikke kendes.

Når ekstraordinære poster ikke længere kan klassificeres særskilt vil dette kunne give nogle udfordringer i forbindelse med kreditvurdering. Der benyttes megen tid og energi på, at fjerne ekstraordinære poster. Bankens definition af ekstraordinære poster er ikke nødvendigvis den samme som i ÅRL, da der kan opstå en forskellig holdning til, hvad som er ekstraordinært, og hvad som ikke er ekstraordinært.

På nuværende tidspunkt bruger banken meget de interne regnskaber, hvor det mere er undtagelsen end hovedreglen, at disse ikke indhentes i forbindelse med kreditvurdering. SME-standarden giver ikke de samme muligheder for at sammendrage visse poster, hvorfor det muligvis vil kunne medføre at de interne regnskaber bliver overflødige. Det vil lette bankens arbejde fra starten, hvis eksempelvis omsætningen blev oplyst, hvorefter en eventuel nulpunktsomsætning lettere vil kunne blive beregnet. På nuværende tidspunkt kommer banken sjældent i mål med kreditvurderingen med regnskaberne efter ÅRL.

Bankens kundeansvarlige har en stor opgave i løbende at have en dialog med virksomheden, således at der opnås en beskrivelse af de mere bløde værdier, lige fra ledelsens baggrund, til produkter, over produktionskapacitet mv. Grundet de beskedne krav til ledelsesberetningen i ÅRL, har banken udviklet deres egen form for ledelsesberetning. For virksomheder i regnskabsklasse C er der dog nyttige oplysninger i form af nøgletal og bedre beskrivelser, så det vil samlet set være et tab, hvis ledelsesberetningen udgik. Der ønskes endvidere øgende krav til ledelsesberetningen, for at få flere oplysninger om kunderne.

Jan-Christian Nilsen - Chefkonsulent, Erhvervsstyrelsen

SME-standarden som den ligger nu?

Planen var at implementere SME-standarden relativt hurtigt, men da kommissionen begyndte at se på og foretog en vurdering af standarden, besluttede ERST at afvente hvorvidt der blev tale om en fælles europæisk løsning. Dette skete for ikke at lave en separat løsning for Danmark. En anden ting som gav problemer tidligt i processen, var håbet om, at standardens indregning og måling skulle være de samme som for fuld IFRS, eller i hvert fald at man kunne vælge samme bestemmelser. I og med at muligheden for dette ikke er til stede, bliver den lige pludselig lidt mindre attraktiv at benytte. Man kan således ikke på samme måde som med ÅRL vælge kravene for højere regnskabsklasser.

Så kom der også arbejdet fra EU, hvor man sammenholdte de forskellige forskelle, som Jan-Christian Nilsen nødvendigvis ikke er enig i. Hvis det var tilfældet med de forskelle de havde fundet, så er der også forskelle mellem ÅRL og direktiverne.

Fordelen ved standarden er, at den er skrevet af én mand hele vejen i gennem, modsætningsvis IFRS, hvilken har været igennem en del forskellige projektgrupper, og hvor der ikke nødvendigvis er sammenhæng, og begreberne er brugt forskelligt. Nogle af de ting har man dog prøvet at rette op på, f.eks. fair value standarden, hvor man kunne se at definitionerne var forskellige i forskellige standarder i IFRS. I og med at du har haft en mand som har kørt det hele vejen i gennem medfører en bedre sammenhæng.

Kommissionen har gennem det nye direktiv signaleret at de vil fjerne nogle af de forskelle som eksisterer, men det ser ikke ud til at alle forskelle vil blive fjernet. Man vil lade en eller to forskelle blive tilbage, og det er måske for at få lavet en europæisk regnskabsregulering. Så får vi en situation, hvor brugen af SME-standarden kan benyttes inden for direktiverne, men man skal være opmærksom på, at direktiverne skal opfyldes. Det er en lidt bøvlet proces.

Det vil betyde at der rent praktisk kan komme et lille tvist for landene i EU, således at der er specielle regler som de skal benytte. Spørgsmålet er, hvor mange regler det bliver eller hvor specifikt det bliver i konkrete situationer.

Det som er interessant, er hvor meget modstand som der er i f.eks. de fransktalende lande Frankrig og Belgien. Der er to forhold bag modstanden. For det første er man imod det som kommer fra IASB, hvor der ønskes europæiske løsninger. Den anden del er regnskabstraditionerne, der er forskellige, hvor nogle lande benytter præstationsbaseret regnskaber og kostpris-model, og man ikke vil tale om realier og formalier, det er noget som ikke eksisterer. Der er altså forskellige udgangspunkter i forhold til en fælles regnskabsregulering, og derfor stejler de fuldstændig. Der går meget politik i situationen. Det er eksempelvis oplevet at IAS 39 er blevet diskuteret på regeringschefsniveau, hvilket ikke er normalt. Løsningen kunne være, at lade de lande der ønsker at

benytte SME-standarden få lov til dette, men nogle lande mener at der i stedet bør ske en mere generel og gennemgribende harmonisering i EU.

SME-standarden og direktiverne?

Kommissionen har en helt anden fortolkningspraksis end vi kender fra Danmark, hvorfor SME-standarden kan tolkes anderledes og medføre at der vil komme flere afvigelser i forhold til fuld IFRS.

I Danmark laver vi en meget teknisk fortolkning, hvor teksterne sammenholdes, mens kommissionen har en mere "vi synes at" fortolkning. ERST har stillet det samme spørgsmål, når ERST siger at IFRS ikke er i strid med direktiverne, hvor kommissionen ikke er helt enig. Samtidig er kommissionen også blevet spurgt om blandt andet korridormetoden, og hvordan denne passer ind i direktiverne, hvilket der ikke er kommet noget klart svar på. Det der blev gjort i sin tid var, at der ikke skulle være forskel og så er der fra 2003 og fremad blev sagt, at der ikke er forskelle. Og det var så beslutningen.

Når IASB skal genoverveje SME-standarden i 2012, giver det nogle spændende aspekter på både arbejdsgruppeniveau og på formandsniveau. IASB har fået ny formand som er tidligere finansminister i Holland, så man må formode at han har bedre politiske kontakter end den tidligere, og derfor også vil kunne gebærde sig igennem det politiske system. Og man kan måske ikke helt afvise at der kan komme en situation hvor EU kører et direktiv igennem og på den måde får standarden implementeret med justeringer som passer herefter. Men det er svært at forudse hvordan tingene helt præcis bliver. Der kan både ske det at de giver og tager lidt. Det handler også om, at de enkelte regioner skal føle at de får et eller andet, såvel Europa som Asien. Det er således altid i sidste instans et kompromis.

Der vil i det nye regnskabsdirektiv komme nogle klare ændringer, da de har en målsætning om 25 % reduktion af byrderne. En af de ting, der er blevet talt meget om i forhold til det, som har været fremme før fra kommissionen, er om der skal være en minimumsharmonisering som vi har i dag, hvor direktiverne angiver minimumskravene eller skal vi have en maksimum harmonisering, dvs. de enkelte lande må ikke give flere krav end det som står i direktiverne. Det er en diskussion som er oppe igen. Det vil have meget stor betydning.

Byrden ved SME-standarden?

Standarden er blevet testet på nogle danske virksomheder i samarbejde med DI og FSR. Det største problem var IPO'erne, hvor virksomhederne i Danmark ikke er så godt gearet. Her er meget store problemer med at opføre IPO, mens der i resten af Europa ikke er samme store problem. Spørgsmålet er om man laver et eller andet forkert. Det er meget pudsigt, at det bliver opfattet som et meget stort problem. Det er selve fordelingen af disse omkostninger som er problemet. Det var det største problem for virksomheder i forbindelse med testen.

Det vurderes, at nytteværdien ved at bruge standarden vil ende med at blive større end byrden, hvis man får den kørt ind, og der er faktisk ikke så mange flere oplysningskrav.

Aktuelle nationale ændringer i regnskabsreguleringerne?

I England har man ikke indført den fulde SME-standard, da den strider imod UK GAAP, hvilket til dels hænger sammen med de modstridende punkter mellem SME-standard og 4. og 7. direktiv, men en tilpasset version. Samme tilgang er ikke aktuelt på nuværende tidspunkt i Danmark, hvor man skal tænke på at der i Danmark ikke nødvendigvis er de samme ressourcer som andre, større nationer. Det er ingen hemmelighed, at ERST gerne havde set flere og hurtigere opdateringer af årsregnskabsloven, da der er nogle af bestemmelserne som ikke er tidssvarende. ERST har dog foretaget ændringer hen ad vejen. Hvis man ser fra 2001 og frem til i dag, så har der dog været rigtig mange ændringer af ÅRL. Der har været en del oplysningskrav som er udgået, men der har også været små justeringer, og den seneste som er koncerndefinitionen. ERST havde dog gerne set at der var lavet en generel opdatering, men det er også et ressource spørgsmål. Man kan sige at det ville være rart at få lavet nogle af ændringerne, men når det ikke er strengt nødvendigt, så kan det godt ske, at det ikke bliver ændret før der er en væsentlig grund til at gøre det.

En fælles europæisk regnskabsregulering fremadrettet?

Det er svært at forestille sig, at der på sigt vil komme en fælles regnskabsregulering i EU, som påtvinges medlemslandene at benytte SME-standard. Det vil blive en markedsløsning. Det ERST argumenterer for er, at der vil kunne opnås store fordele for koncerner ved at give lov til at anvende SME-standard. Nogle amerikanere har lavet et estimat på en koncern, hvilken vil kunne opnå en årlig besparelse på 30 mio. EURO ved at have samme regnskabspraksis i hele EU. Det er ikke nødvendigvis problematisk, at det bliver lidt mere kompliceret, bare det bliver det samme over hele linjen, hvilket kan medføre enorme besparelser

En anden mulighed for regulering vil være at bruge SME-standard som fortolkningsgrundlag til ÅRL, i stedet for den nuværende model med IFRS, hvilket måske ville kunne gøre en implementering lidt nemmere. Loven er kun rammelov og ses der i vid udstrækning på f.eks. udskudt skat, så siger ERST "Kig i IAS 12", for loven giver dig ikke ret meget at komme efter.

Samtidig har mange lande deres egne standarder for regnskaberne, hvilket ikke er tilfældet i Danmark. Der findes lidt fra FSR, hvilket dog ikke er officielle standarder, da det er en organisations holdning. Det er fint og en god hjælp for mange, men det er ikke lovreguleringen.

Den samme opbygning fås i Sverige med K3-systemet, hvor man sætter sig på SME-standard og tilretter. Samme mulighed er der også for Danmark. Hvis det skulle ske, at der kommer nye direktiver, så skal det lige på plads først, hvorefter den lovgivende part skal ind og lave lovgivningen, og der vil der måske komme en større opdatering af loven. Og der vil det være politikkerne som skal diskutere dette i den forbindelse. Også fordi den er mere stabil og simple i ud-

formningen end ÅRL. Alle de problemer der er med henvisninger til fuld IFRS, problemstillingen med hvad der skal fortolkes på, nye eller gamle regler, kan godt give nogle problemer med en ti år gammel lov. Med alle de ændringer der har været siden 2001, betyder det at man skal have rigtig mange IFRS'ere til at stå på hylden.

Behovet hos danske virksomheder ligger i de virksomheder og koncerner, som opererer over landegrænser. Set ud fra Danmark som investeringsland vil dette også fjerne nogle af de nuværende blokeringer. Jan-Christian Nilsen tror ikke man skal se så meget på finansiering og optagelse af lån over landegrænserne, da det ikke vurderes for værende så ofte forekommende for de ikke-børsnoterede virksomheder. Det som dog er meget interessant er, når der er samarbejds partnere, som bruger regnskaberne til at berolige kunder og leverandører mv. Det vil give et bedre overblik i forhold til at træffe beslutninger, f.eks. for investorer.

Det der er blevet diskuteret er at beholde opsætningen som den ser ud i dag, hvor ÅRL tilpasses, men også give mulighed for at bruge SME-standarden. Datterselskaberne ses som en stor "aftager" heraf, men samtidig også de virksomheder der evt. øver sig på at blive børsnoterede. Vi ser det også som en mulighed for dem, som ikke vil gå over til fuld IFRS.

Peter Gath - partner og leder af faglig afdeling, KPMG

SME-standard?

Når der ses der på udviklingen i ÅRL og IFRS de sidste 10 år, og en analyse af de lovændringer, der har været på ÅRL sammenholdt med ændringerne i IFRS, har de to reguleringer bevæget sig mere og mere væk fra hinanden.

KPMG er som udgangspunkt positive over for SME-standard, men savner muligheden for at anvende den. Det vurderes at være en ganske glimrende standard der er blevet udarbejdet.

Noget at årsagen til at SME-standard afviger fra flere punkter i direktiverne, når der i princippet er tale om en IFRS light, bunder i, at der er lavet nogle kompromiser, da standarden også skal gælde for små virksomheder. Det har alt andet lige ikke været et mål i sig selv, men sådan kan det ende når der skal kompromises.

Det vurderes ikke sandsynligt at IASB vil lave en tilrettet version af SME-standard, på baggrund af de nye direktiver, for at imødegå europæisk lov, bare for at efterleve nogle EU-direktiver. Det kan ikke administreres, hvis der tilrettes efter EU-lovgivning, for så kan man let forestille sig, at asiaterne og andre verdensdele alt andet lige også vil have ændringer. Der kunne godt være en politisk agenda, der centralt diskuterer den administrative byrde contra, at det i visse dele af verdenen er SMV-virksomhederne selv, selvom de ofte driver mest vækst og beskæftigelse. Så kan det godt være man som en del af den agenda også kan fikse nogle flere forhold, men det er usandsynligt at driveren vil blive at tilfredsstille EU. EU's power vurderes ikke at være, hvad den har været, også set i lyset af hvad EU selv tror de har af indflydelse.

Det afvises ikke, at der kan blive lavet nogle ændringer, hvis det var ud fra en generel agenda om, at lave noget som er hensigtsmæssigt for små- og mellemstore virksomheder. Dette kunne være ud fra en cost-benefit tankegang, hvor man ikke skal stille større krav, hvilket også var formålet med standarden i første omgang.

Fremadrettet?

Man kan ikke på den korte bane forestille sig at Danmark vil lave samme model som i England, hvor de er ved at indføre en UK GAAP for SME, hvilken tager udgangspunkt i SME-standard, dog med visse tilretninger. Hvis der ikke rigtig sker noget på længere sigt med SME-standardens godkendelse i EU, så kunne man godt forestille sig at der ville ske noget i Danmark. Det vurderes ikke at Danmark vil blive first eller second mover i forhold til England. Der er Danmark meget grebet af ikke at lave forandringer, som ikke er direktivpåkrævet.

Der er nogen faktorer som vil kunne påvirke en dansk ændring, hvilket kan skyldes nogle administrative lempelser eller forhold der vil gøre det nemmere at være international erhvervsdrivende, samt ikke pålægge alt for mange andre byrder. Dette vil også blive koblet op på en diskussion om henholdsvis "S'et" og "M'et", da det for de helt små, godt kan blive "overkill". Hvorimod hos

de som er lidt større, og som arbejder internationalt, kunne en standard som ikke er så omfattende som IFRS godt være meget relevant. Bare at læse regnskaber på tværs af EU vil blive nemmere. Direktiverne har ikke gjort denne del nemmere i forhold til at læse et tysk eller et engelsk regnskab, så derfor kunne der godt være nogle gevinster på denne konto. Det er dog vigtigt, at man ikke går ned og rammer for meget på de virksomheder, som ikke er særlig store, fordi det må erkendes, at der er rigtig mange danske virksomheder, som ikke nødvendigvis har verdens største tilknytning til udlandet. Bl.a. vil notekrav have mindre relevans. Her er det vigtigere at balancen er rigtig, og omsætningen indregnes korrekt mv., end at der er mange notekrav og lignende.

Det koster altid nogle penge, og i en overgangsperiode vil det nok blive lavet som en frivillig mulighed, men der er mange virksomheder i dag, som ikke har lyst til at gå over på IFRS, fordi det er en stor og tung proces. Derfor vil IFRS stadig være forbeholdt de store virksomheder som har ressourcerne, de som er på vej til at blive børsnoteret eller vil tiltrække sig kapitalfonde. Der er også mange andre større virksomheder som egentlig vil kunne få gavn af IFRS, uden på en eller anden måde at være bundet til andet. Her er ÅRL gået lidt i stå, og så er det mere ERST som prøver at tilpasse med fortolkninger, hvilket egentlig er fint nok. Dog er det retssikkerhedsmæssigt lidt betænkeligt, at man laver nogle nye fortolkninger som ikke alle nødvendigvis er fuldt underbygget, og følger den lovproces som der burde være. Heraf følger, at man pludselig i en kommenteret lov kan læse at man har besluttet sig for det og det, eller nu skal man fortolke på den og den måde. Det er ikke en rimelig måde at gøre det på. Det kan ikke være rigtigt at det er en nødvendighed at have læst hele lovgrundlaget hver gang der kommer en ny udgave af lovkommentarerne til ÅRL. Det er her nødvendigt at gå helt ned og fange de enkelte fodnoter, for at være sikker på, at loven overholdes. Det har heller ikke været hensigten fra begyndelsen.

Juridisk set er det en farlig vej der gås i øjeblikket, forstået på den måde, at ERST siger at ÅRL skal fortolkes i overensstemmelse med IFRS, men hvad er det så for nogle IFRS'ere? Så må det nu engang være de IFRS'ere der var gældende da loven blev vedtaget. Det kan godt nogle gange give nogle betænkelige resultater. Derfor vil det være bedre at gå væk for den meget fortolkningsbaserede løsning, hvor det i stedet mere skal være et spørgsmål om, at der kommer en løbende opdatering af den regulering, som skal være gældende for virksomheden. Eksempelvis blev der lavet en fortolkningsbidrag for nogle år tilbage af igangværende arbejder på baggrund af en artikel i Revision og Regnskab. Det må nu engang kræve en anden reguleringsproces. Det er uforstående, at ERST ikke rigtig ønsker at lave ændringer til ÅRL, medmindre der kommer ændringer til direktiverne. Samtidig med at FSR ikke laver nye regnskabsstandarder, har Danmark bragt sig i lidt af et vakuum, hvor SME-standarden kunne være en styrkelse på sigt.

De fortolkningsbidrag som kommer, er på en eller anden måde underkastet en eller anden offentlig høringsproces. Dette sker dog ikke når ERST sidder i privat forum og laver en bog der udgi-

ves. Og det kan også ske i andre sammenhænge, at der pludselig kommer et notat ud, og så fanger bordet. Det kan godt virke som om at ERST ikke vil tabe ansigt ved at skulle trække notatet tilbage, uagtet at de godt er klar over, at det der er lavet ikke er godt nok. Det er ikke måden at gøre det på!

Hvis SME-standarden skulle implementeres i Danmark, er det mest sandsynligt, at den vil blive inkorporeret som en mulighed for virksomhederne, altså, medmindre der kommer et andet krav fra EU's side. Så længe der er nogle regnskabsdirektiver som modstrider, vurderes det at der bliver tale om en mulighed frem for tvang. Det er ligeledes dette som FSR har talt for i disse sammenhænge, hvor der burde åbnes op for en mulighed for at benytte standarden i forbindelse med aflæggelse af et regnskab.

Hvis standarden skal have udbredelse, skal den også have en vis volumen i sig, og så stor er mængden af klasse C-virksomheder ikke. Det kan godt være du skal løfte regnskabsklasse B lidt op, men hver gang du gør det, ryger der kvantitativ en del virksomheder fra.

Sammenlignelighed på tværs af landegrænser?

Det vurderes hel klart, at sammenligneligheden i regnskaberne vil forbedres på tværs af landegrænser og over for interessenterne. Der er stadigvæk, uanset direktiverne, en uensartet måde at aflægge regnskaber på rundt i Europa. SME-standarden vurderes også at kunne være med til generelt at højne kvaliteten af regnskabsaflæggelsen i Europa. Det siges, at de danske regnskabsvejledninger har lidt en grim skæbne på en eller anden måde. Det vurderes, at værende gavnlende for Danmark at få en løbende udvikling på regnskabsområdet for de små og mellemstore virksomheder som er drevet internationalt, i stedet for kun at have en kæmpe udvikling for de store virksomheder som aflægger regnskab efter IFRS.

Der er en generel bekymring for mangel på informationsværdi efter de nuværende regler for mindre virksomheder, men her vil SME-standarden give mere information. Det er der, hvor markedet må bede om informationen. Hvis en bank skal lave en kreditvurdering, må de bede om en pengestrømsopgørelse, og hvis de vil have en revideret udgave, må de stille krav om dette. Det er et kompromis mellem disse ting. De nuværende regler kan godt for regnskabsklasse B-virksomheder være underlige og pudsige, da der kan være otte sider anvendt regnskabspraksis, som dybest set er ligegyldigt, og så er der tre linjer med ledelsesberetning.

Vedrørende kravet om ledelsesberetning kan det tænkes, at der kommer en lokal bekendtgørelse med krav herom. Netop ledelsesberetningen er blevet et punkt, hvor forholdene omkring lempelse af de administrative byrder er gået for vidt, ved at sige der kan spares et par timer ved ikke at skrive så meget. Det er ikke noget stort krav i at bede virksomheder, som gerne vil drive virksomhed med begrænset hæftelse, at skrive en side om virksomheden og dens udvikling mv. Hvorvidt det så skal hedde ledelsesberegning eller om det skal være en del af regnskabet på den ene eller anden måde er sådan set ikke pointen, men det skal kunne forstås ud fra regnskabet,

hvad virksomheden laver. Så kan det for micro virksomheder godt være, at der skal være lempelser netop her, men for bare lidt større virksomheder, bør der være større krav. Det er lidt ærgerligt, at hvis vi vil kæmpe for revisors ydelse, så skal vi jo også tænke på, at det der påtegnes skal kunne bruges til noget og skal give mening. Det er der, hvor revisorerne nogle gange taber lidt, hvis der så ikke er så meget informationsværdi i regnskabet, andet end man kan se at der er en egenkapital, så svækker det værdi af produktet.

Der er en naturlig interesse i, at få øget kravene til, hvad som skal rapporteres på en fornuftig måde. Revisionsbranchen skal også være bedre til at sige fra på nogle af de ting. Motivet skal være i vigtigheden af, at der dannes en bred opfattelse i, at det der erklæres om er noget som er relevant og brugbart til beslutningstagere. Det er farligt hvis det bare bliver laveste fællesnævner, og branchen bare spiller med på den bølge, at det hele skal være så billigt som muligt mv.

Branchen har lidt skudt sig selv i foden ved at spille med på dette, hvor det kan risikeres, at rigtig mange regnskabsklasse B-virksomheders regnskaber bliver rigtig ringe. Og det rammer også troværdigheden for revisorerne. Der kunne godt tænkes, at ERST havde lidt andre holdninger, fordi de også har skubbet tingene lidt i denne her retning. Og jo mere dette sker, jo mere forringes værdien af regnskaberne.

Kristian Koktvedgaard - Chefkonsulent, Dansk Industri

Rollen for Dansk Industri?

Hvorvidt DI's medlemmer involveres i forbindelse med implementering af en ny regnskabsregulering afhænger af, på hvilket trin i reguleringen der er tale om. Nogle gange involveres medlemmerne direkte, nogle gange vil det være ved at orientere drøftelser i udvalget. Det kommer meget an på hvilken proces der er tale om. DI sidder også i regnskabsrådet, hvor sådanne ting drøftes, og så har de også politiske kontakter, hvilket dybest set er det DI lever af. DI ligger ganske mange ressourcer i det tekniske, når det når til de stadier, samtidig med at resurserne også lægges i den internationale del, hvor man prøver at få tilrettet tingene inden de kommer til Danmark. Fokus ligger på at få skabt grundlag for at kunne bruge standarden inden for direktiverne. Der ligger en standard, hvoraf DI gerne havde set at delelementer var udformet anderledes, men for DI er det dog vigtigt at muligheden for at bruge standarden bliver skabt.

Generelt er der ikke det store kendskab til SME-standardens blandt medlemmerne, hvilket nok også er et udtryk for, at regnskabsregulering ikke er noget de individuelt følger ret meget. Det er så at sige noget de tager imod hvis det endelig kommer. DI har dog tidligere drøftet SME-standardens i det udvalg der vedrører små og mellemstore virksomheder, hvortil der var en generel positiv interesse for standardens.

Det som har DI's interesse ved SME-standardens er ikke nødvendigvis det, at der er tale om en erstatning af ÅRL men nærmere et tilvalg, hvor den skal kunne vælges, hvis det er nødvendigt. Eksempelvis hvis der er internationale relationer af den ene eller anden art involveret. Det interessante ved standardens er, at den ikke kun kan bruges til relationer inden for EU, men også i 3. verdens lande, hvor der kan ske en strømligning af regnskabsaflæggelsen og få kommunikeret information ud som interessenterne bedre kan forstå.

Det er også ud fra den erfaring, at nogle international orienterede virksomheder skal kunne se/have en interesse for den. Der er en masse datterselskaber inden for koncerner, som sikkert også kunne have en interesse i standardens. Selvom det ikke er helt samme regnskabspraksis på alle fronter, på er de samme reguleringer virksomhederne skal ud i, hvilket vil skabe en ensartet platform, som der kan konsolideres ud fra.

Det skal selvfølgelig vejes op imod de ekstra omkostninger der er, for den er ikke gratis at bruge i forhold til ÅRL eller andre regnskabsstandarder/-reguleringer som ligger i Europa. Fra et indre markeds perspektiv er det et spørgsmål om, hvad der sker når en virksomhed skal etableres i et andet land. Hvis der kan bruge et kendt regelsæt, som kan sættes op, og som harmonerer med det økonomisystem som benyttes i forvejen, så er der i hvert fald en ting som er lettere ud af mange andre forhold. Derudover vil det også kunne medvirke til en lettere proces i forbindelse med udarbejdelse af koncernregnskabet, da der ikke vil skulle ske en reformulering i forhold til nationale lovgivninger, men det hele vil mere eller mindre kunne blive hevet ind på en gang.

SME-standardens fremtid?

På nuværende tidspunkt ventes der på en færdigbehandlet udspil på revisionen af 4. og 7. direktiv, for at finde ud af, hvad der egentlig skal arbejdes op imod. Det arbejde der har været igangsat på et tidspunkt omkring en gennemgang/revision af ÅRL i forhold til en tilpasning til IFRS, for at se om den stadig var nogenlunde konsistent, forventes i givet fald at blive taget op igen, når diskussionen omkring 4. og 7. regnskabsdirektiv er overstået. Hvorvidt det vil medføre et ønske om store ændringer i ÅRL eller lignende, er svært at vurdere. Fortolkning af ÅRL sker i dag, dybets set på baggrund af IFRS. Spørgsmålet er så, hvis der er uoverensstemmelse mellem SME-standard og den fulde IFRS, for hvilket fortolkningsbidrag skal så bruges.

Direktiverne tillader ikke direkte brug af SME-standard, så der er utvivlsomt nogle ting i standarden som man må ændre på, hvilekt EFRAG sådan set også har fremlagt.

Ved at give mulighed for SME-standard, vurderes det at interessen fremadrettet vil være gradvist stigende. Hvis den bliver international anerkendt og praktiseret, vil man også gradvist se flere og flere benytte den.

Hvis SME-standard bliver frivillig, vurderes det at udbyttet og nytten er større end omkostningerne. Det vil nok tage lidt tid for nogen, da flere brugere alt andet lige vil gøre tilgangen lettere. Jo flere internationale orienterede virksomheder der kommer, jo mere vil de vægte at bruge den frem for en dansk ÅRL. Internationalt vil det være at kommunikere med samarbejdspartnere, når virksomhederne kommer med et regnskab baseret på en fælles standard blive lettere, da der er kendskab hertil i forvejen. Det hænger igen sammen med hvor udbredt standarden er (anerkendelsen).

Frankrig er dog meget imod SME-standard. Det at den ikke er fransk, er alene dræbende og diskvalificerende for dem, og så har de ikke det bedste forhold til IASB. Der er ikke hørt særlig mange andre argumenter fra deres side, udover de måske synes den er lidt kompliceret. Deres regnskabsregulering er dog også hængt op på skat, hvor de ikke er vant til at køre to regnskaber, regnskabsmæssigt og skattemæssigt, som vi kender i Danmark. Det er nok en af de virkelige årsager.

Tyskland, i hvert fald BDI, har nogenlunde accepteret at sige, at den burde kunne bruges på koncernniveau. Men ikke på individuelle virksomheder. Der er også en eller anden frygt for, at det ikke bare bliver frivilligt, men derimod bliver tvang, også for de enkelte virksomheder. Det ligger også et eller andet sted under denne diskussion. UAPME, som er en europæisk interesseorganisation for mindre virksomheder, er arvemodstandere af SME-standard, fordi de mener den bliver et lovkrav.

Forskelle over til ÅRL?

Kravet om indregning af pengestrømsopgørelse vurderes som værende overkommeligt for DI's medlemmer, mens IPO godt kan medføre lidt flere omkostninger, da det ikke alene er gjort ved et ordentligt registreringssystem. Det afhænger også af setup'et, så det er nok en af dem som er mere omkostningsfyldte. Kravet om IPO vil nok reducere appetitten hos nogle af regnskabsklasse B-virksomhederne.

Men det er klart, at når man ser på de større virksomheder der nærmer sig regnskabsklasse C, så er det da der de begynder at overveje, om det er omkostningerne værd at skifte over. Her vil det være omfanget af internationale relationer, der vil være det der gør, om virksomhederne skifter eller ej. Hvis du har mange internationale kunder, evt. internationale leverandører, international finansiering eller ejere, er det sådan set de fire parametre som vil kunne gøre, at det lige præcis bliver meget interessant det her. DI er heller ikke lige begejstret med alle reglerne i SME-standard, men derfor mener de stadigvæk, at muligheden for anvendelse af standarden skal være der, og så se om det giver noget værdi.

De manglende skemakrav for opstilling af balancen vurderes ikke at være noget større problem end det er med den fulde IFRS. Det vurderes, at der vil er/vil blive udarbejdet nogle vejledende standardregnskaber der kan anvendes til inspiration.

DI ser gerne, at muligheden for at sammendrage visse poster i resultatopgørelsen var til stede. Igen vender retorikken tilbage til, er det et setup, hvor det er en tvungen eller frivillig mulighed? Der kommer en pris virksomhederne må betale, men så længe det er en frivillig standard, bestemmer de selv hvorvidt de vil betale prisen.

Der er ikke noget behov for, at IASB regulerer ledelsesberetningen. DI er ganske udmærket tilfredse med de danske regler på området. En videreførelse af de danske regler på området, som det er sket inden for fuld IFRS, er nok en pris der må betales, og menes at være på et fornuftigt niveau i dag.

Kim Tang-Lassen - Regnskabsteknisk udvalg, FSR

Baggrunden for SME-standarden?

Der var flere bag- og bevæggrunde for udarbejdelsen af en fælles regnskabsregulering. Blandt andet havde mange lande ikke et egentlig regelsæt for SME virksomhederne. Der var ikke behov for en fuld IFRS med de krav som regelsættet medfører, men et fælles regelsæt for mindre virksomheder. I EU skal landene dog følge direktiverne, hvilket har skabt visse udfordringer. Standarden er bl.a. lavet med henblik på sammenlignelighed.

Der er masser af fremtid i SME-standarden, specielt for lande som ikke har en regnskabsregulering for SME-markedet, men det er spørgsmålet om EU vil implementere den.

Fordele i SME-standarden vil være sammenlignelighed på tværs af landegrænser. Desuden vil der være klare fordele for koncerner, med datterselskaber i mange forskellige lande. I dette tilfælde vil brug af samme regnskabsregulering være en stor hjælp ved konsolidering samt for læsevenligheden generelt.

Regnskabsteoretisk vil det også løfte niveauet, med disse yderligere krav i forhold til mange landes regnskabsregulering. Samtidig vil de enkelte lande ikke skulle bruge samme kræfter på at holde reguleringen opdateret.

Der er ingen tvivl om at der i år ét vil være en ekstra byrde for såvel regnskabsaflæggere som regnskabsbrugere. Dette vil være hel naturligt eftersom alle parter skal forholde sig til de nye regler. Årene herefter burde byrden falde som følge af kendskabet til standarden. Ulempen for det enkelte land, herunder Danmark, er at de ikke længere selv vil kunne kontrollere reglerne længere.

Hvorfor kan SME-standarden ikke godkendes når IFRS blev?

Der er umiddelbart tale om politisk uenighed når EU ikke kan/vil godkende SME-standarden, selv når der er sket godkendelse af IFRS, der havde samme problemer. Hvis EU på nuværende tidspunkt ville godkende SME-standarden, var det også blevet gjort, da standarden strider mod nogle af de samme punkter som IFRS gjorde.

Frankrig er en af de største modstandere af standarden, hvor Tyskland, som tidligere har været modstander, er blevet mindre synlige i den negative debat. Flere lande viser interesse for standarden i form af en implementering på den ene eller anden måde. Det drejer sig om landene England, Sverige og Holland. Sidstnævnte har f.eks. stillet spørgsmål til Danmark, hvad angår forskelle mellem ÅRL og SME-standarden. Ideen med standarden var sammenlignelighed på tværs af landegrænser, og dette mistes såfremt de enkelte lande begynder at lave deres egen tilretning. Desuden er en selvstændig tilretning særdeles omkostningskrævende. Revisorforeningen i Sverige har alene brugt omkring 2000 mande timer på at klargøre K3, som er navnet på den svenske udgave, selvom det ikke er dem der laver selve loven.

Første udkast til standarden bar præg af mange af de samme bestemmelser som i IFRS, eller henvisninger hertil. Dette blev dog kritiseret i høringsrunden, hvor det var interessenterne ønske, at der skulle være tale om en stand-alone standard, tilpasset SME-segmentets behov. Hvis mulighederne for nogle af reglerne i fuld IFRS skulle følges, skulle dette ske 100 %, hvilket samtidig også gjaldt oplysningskravene selvom det kun var indregningsmetoden man "gik efter". Derfor var IASB nød til at lave visse tilretninger, som til gengæld medførte flere afvigelser overfor direktiverne i forhold til IFRS.

SME-Standarden fremadrettet?

Det er svært at vurdere om IASB vil lave en tilrettet version som EU kan godkende, selvom IASB godt kunne tvivle på standarden på nogle punkter, så den levede op til EU-direktiverne. Det vil så være spørgsmålet, hvordan dette vil blive modtaget i den øvrige del af verden, hvor man skal huske på, at EU kun er en del af markedet. Men muligheden foreligger.

Det vurderes ikke for værende sandsynligt at EU vil lave et tilpasset regelsæt, hvor der tages højde for de modstridende punkter i direktiverne. Hvis dette sker, vil det stride imod formålet med SME-standard, som var sammenlignelighed på tværs af lande grænser. Så kunne man lige så godt bruge direktiverne som regnskabsregulering.

Regnskabsreguleringen i Danmark?

Det vurderes ikke sandsynligt at der vil ske implementering af en tilrettet version af SME-standard, i lighed med England og Sverige. ERST har tidligere meldt ud at der vil ske en opdatering af ÅRL, men dette er lagt på hylden indtil de endelige direktiver kommer.

Implementeringen vil også i høj grad afhænge af den øgede byrde ved brug af en SME-standard. Men hvis der alligevel skal udarbejdes et internt regnskab kan det diskuteres, hvad den reelle byrdebesparelse vil være. Revisors honorar ved ekstraopgaver vil alt andet lige være et andet honorar end ved faste aftaler, hvor kort deadlines kan tænkes at presse prisen op.

ERST meldte på et tidspunkt ud, at der ville komme en opdatering til ÅRL, så man kunne nærme sig fuld IFRS, som den oprindelige lov var bygget på. Dog ventede man med disse ændringer som følge af den nye SME-standard, som blev udgivet. Det er stadig planen at ERST vil opdatere ÅRL. Med de nuværende usikre udsigter til, hvorvidt SME-standard måske bliver/måske ikke bliver til noget, vil der formodentlig komme en opdatering om inden så længe, med udgangspunkt i fuld IFRS. Dette skal også ses i lyset af, at man formodentlig ikke vil benytte SME-standard som grundlag, da dette vil kræve store ændringer, som følge af at standarden ikke passer i konteksten til ÅRL.

Danmark vil heller ikke gå en gang og implementere standarden, men afventer EU. Såfremt det bliver en mulighed at benytte standarden, vil den sandsynligvis blive gjort til en valgmulighed at

benytte, og ikke som en erstatning for ÅRL. Styrelsen er som udgangspunkt positivt stemt over for en fælles standard, herunder SME-standarden.

FSR's holdning til IASB er generelt positiv, og man har et godt forhold til organisationen. Man har dog ikke brugt meget krudt på standarden de seneste år, som følge af, at EU ikke har været positiv over for standarden. Man ser dog gerne standarden bliver en valgmulighed for danske virksomheder.

Det nye regnskabsdirektiv?

Det nye direktiv lægger op til yderligere lempelse af byrderne for især klasse B-virksomheder. Denne udvikling taler ikke for SME-standarden, og hvis direktivet vedtages som det ligger nu, vil SME-standarden ikke kunne godkendes uden forhold som det enkelte medlemsland skal regulere for. Sverige, England, Finland og Polen er umiddelbart imod direktivet. Danmark har ikke meldt noget ud, men forholder sig formodentlig også passivt i debatten, da man overtager formandskabet for EU i 2012.

Direktivet går efter lempelser af byrden for virksomhederne, måske presset af situationen i Syd-europa. Man forhindrer kvaliteten i lande som ønsker dette. Der vil blive tale om en markedsløsning for regnskabsudarbejdelse, idet virksomheder som ikke har et behov for kredit, ikke skal pålægges en byrde, mens dem som har behov, skal fremskaffe specifikke oplysninger til f.eks. kreditgivere fra gang til gang, hvilket i sidste ende vil kunne blive endnu mere byrdefuldt for virksomhederne. Og hvordan vil skattemyndigheder reagere? Skatteregnskabet aflægges med udgangspunkt i et revideret regnskabsmæssigt resultat, men hvis dette forsvinder, vil skattemyndighederne måske også kræve flere informationer fra virksomhederne, hvilket ligeledes vil øge byrden, da der bliver tale om ekstraopgaver, som skal løses her og nu.

Formålet med regnskabet er gennemsigtighed og mulighed for kontrol fra myndighedernes side. Disse forhold tilsidesættes, hvis EU bliver ved med at gennemføre lempelser for SMV-markedet.